

Briuselis, XXX
[...] (2013) XXX

Konkurencijos GD tarnybų dokumentas

XXX

**kuriame pateikiamas 2014-2020 m. valstybės pagalba aplinkos apsaugai ir energetikai
gairių projektas**

Turinys

Ivadas	5
1. Taikymo sritis ir terminų apibrėžtys	8
1.1. Taikymo sritis	8
1.2. Pagalbos priemonės, kurioms taikomos gairės	9
1.3. Nuostatos dėl apibrėžčių	10
2. Pagalba aplinkos apsaugai ir energetikai, apie kurią būtina pranešti	17
3. Bendrieji vertinimo principai	18
4. Pagalbos suderinamumas pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies b punktą	20
5. Pagalbos suderinamumo vertinimas pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą	21
5.1. Bendrosios suderinamumo sąlygos	21
5.1.1. Pagalba siekiant bendro tikslo	21
5.1.1.1. Bendrosios sąlygos	21
5.1.1.2. Pagalbai, apie kurią būtina pranešti atskirai, taikomos papildomos sąlygos	22
5.1.2. Valstybės intervencijos poreikis	22
5.1.2.1. Bendrosios sąlygos	22
5.1.2.2. Pagalbai, apie kurią būtina pranešti atskirai, taikomos papildomos sąlygos	24
5.1.3. Pagalbos tinkamumas	25
5.1.3.1. Kitų politikos priemonių tinkamumas	25
5.1.3.2. Įvairių pagalbos priemonių tinkamumas	25
5.1.4. Skatinamasis poveikis	26
5.1.4.1. Bendrosios sąlygos	26
5.1.4.2. Pagalbai, apie kurią būtina pranešti atskirai, taikomos papildomos sąlygos	27
5.1.5. Pagalbos proporcingumas	29
5.1.5.1. Bendrosios sąlygos	29

5.1.5.2. <i>Pagalbos sumavimas</i>	32
5.1.5.3. <i>Investicinei ir veiklos pagalbai, apie kurią būtina pranešti atskirai, taikomos papildomos sąlygos</i>	33
5.1.6. Neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimas	33
5.1.6.1. <i>Bendrosios sąlygos</i>	35
5.1.6.2. <i>Pagalbai, apie kurią būtina pranešti atskirai, taikomos papildomos sąlygos</i>	36
5.1.7. Skaidrumas	36
5.2 Pagalba atsinaujinančių išteklių energijai	37
5.3 Energijos vartojimo efektyvumo priemonės, įskaitant kogeneraciją ir centralizuotą šilumos ir vėsumos tiekimą	44
5.4. Pagalba tausiam išteklių naudojimui, visų pirma pagalba atliekų tvarkymui	48
5.4.1. Tausus išteklių naudojimas	48
5.4.2. Pagalba atliekų tvarkymui	48
5.5. Pagalba anglies dioksido surinkimui ir saugojimui	50
5.6. Pagalba aplinkosaugos mokesčių sumažinimo arba atleidimo nuo jų forma	52
5.7. Pagalba sumažinto paramos atsinaujinančių išteklių elektros energijai finansavimo forma	55
5.8. Pagalba energetikos infrastruktūrai	57
5.8.1. Bendras tikslas	57
5.8.2. Valstybės intervencijos poreikis	57
5.8.3. Tinkamumas	58
5.8.4. Skatinamasis poveikis	59
5.8.5. Proporcingumas	59
5.8.6. Neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimas	59
5.9. Pagalba elektros energijos gamybos pakankamumui užtikrinti	60
5.9.1. Bendros svarbos tikslas	60
5.9.2. Valstybės pagalbos poreikis	61
5.9.3. Tinkamumas	61

5.9.4. Skatinamasis poveikis	62
5.9.5. Proporcingumas.....	62
5.9.6. Neigiamo poveikio vengimas	62
5.10. Pagalba pagal prekybos leidimais schemas.....	64
6. Vertinimas	66
7. Įsigaliojimas ir taikymas	66
8. Ataskaitų teikimas ir stebėjimas	67
9. Persvarstymas	68
1 priedas. Pagalbos intensyvumas	69
2 priedas. Tipinės valstybės intervencijos	70

Įvadas

- (1) Siekiant išvengti, kad dėl valstybės pagalbos vidaus rinkoje nebūtų iškraipyta konkurencija ir valstybių narių tarpusavio prekyba nebūtų paveikta taip, kad prieštarautų bendram interesui, Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – Sutarties) 107 straipsnio 1 dalyje nustatytas principas, kad valstybės pagalba yra draudžiama. Tačiau tam tikrais atvejais tokia pagalba gali būti suderinama su Sutartimi remiantis Sutarties 107 straipsnio 2 ir 3 dalimis.
- (2) Pagalba gali būti laikoma suderinama remiantis Sutarties 107 straipsnio 3 dalies b punktu, kai ji skirta bendriems Europos interesams svarbių projektų vykdymui skatinti arba valstybės narės ekonomikos dideliems sutrikimams atitaisyti. Remdamasi Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktu Komisija gali laikyti, kad su vidaus rinka yra suderinama pagalba, skirta tam tikrų rūšių ekonominės veiklos Europos Sąjungoje plėtrai skatinti, jei ji netrikdo prekybos sąlygų taip, kad prieštarautų bendram interesui.
- (3) Sutarties 191 straipsnyje nustatyti Sąjungos aplinkos politikos tikslai, o Sutarties 194 straipsnyje – Sąjungos energetikos politikos tikslai.
- (4) Strategija „Europa 2020“¹ siekiama sukurti pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo sąlygas. Šiuo tikslu nustatyta keletas pagrindinių tikslų, įskaitant klimato kaitai ir tvariajai energetikai skirtus tikslus: i) 20 % sumažinti ES išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, palyginti su 1990 m. kiekiu; ii) iki 20 % padidinti ES suvartojamos atsinaujinančių išteklių energijos dalį; iii) 20 % padidinti ES energijos vartojimo efektyvumą, palyginti su 1990 m.
- (5) Tvaraus augimo tikslai itin svarbūs šioms gairėms. Viena iš strategijos „Europa 2020“ pavyzdinių iniciatyvų – „Tausiai išteklius naudojanti Europa“², pasiūlyta siekiant paremti šių tikslų siekimą. Šios pavyzdinės iniciatyvos tikslas – parengti perėjimo prie tausaus išteklių naudojimo ir mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos rėmimo politikos programą, kuri padeda:
 - (a) gerinti ekonominės veiklos rezultatus, kartu mažinant išteklių naudojimą;
 - (b) nustatyti ir suteikti naujas ekonomikos augimo ir didesnių inovacijų galimybes, taip pat didinti ES konkurencingumą;
 - (c) užtikrinti pagrindinių išteklių tiekimo saugumą;
 - (d) kovoti su klimato kaita ir mažinti išteklių naudojimo poveikį aplinkai.
- (6) Atsižvelgiant į tai reikėtų priminti, kad Efektyvaus išteklių naudojimo Europos plane³, taip pat keliose Tarybos išvadose raginama laipsniškai

¹ COM(2010) 2020 galutinis, 2010 3 3.

² COM(2011) 21, 2011 1 26.

³ COM(2011) 571 galutinis, 2011 9 20.

nutraukti aplinkosaugos požiūriu žalingas subsidijas⁴. Todėl šiose gairėse turėtų būti atsižvelgiama į aplinkosaugos požiūriu žalingų subsidijų neigiamą poveikį, kartu atsižvelgiant į poreikį surasti kompromisą tarp skirtingų sričių ir politikos, kaip pripažinta pavyzdinėje iniciatyvoje. Pagalba iškastinio kuro gavybai į šias gaires neįtraukta.

- (7) Plane valstybės narės taip pat raginamos ištaisyti ES teisės aktų įgyvendinimo trūkumus⁵. Kad valstybės pagalbos priemonėmis nebūtų padaryta žalos aplinkai, visų pirma valstybės narės taip pat turi užtikrinti ES aplinkos apsaugos teisės aktų laikymąsi ir atlikti poveikio aplinkai vertinimą, kai to reikalaujama ES teisės aktais, ir užtikrinti, kad būtų suteikti visi atitinkami leidimai.
- (8) Įgyvendinant pavyzdinę iniciatyvą „Tausiai išteklius naudojanči Europa“ parengtame komunikate „Energetika 2020. Konkurencingos, darnios ir saugios energetikos strategija“⁶ jau prieita prie išvados, kad, jei nebus atnaujinti elektros tinklai, pasenę įrenginiai nebus pakeisti konkurencingais ir mažiau taršiais alternatyviais įrenginiais ir energija visoje energijos grandinėje nebus vartojama efektyviau, bus sunku sukurti saugios, įperkamos ir tvarios energijos rinką.
- (9) Šiose gairėse Komisija išdėsto sąlygas, kuriomis pagalba energetikai ir aplinkos apsaugai gali būti laikoma suderinama su vidaus rinka remiantis Sutarties 107 straipsnio 3 dalies b ir c punktais.
- (10) Komunikate dėl valstybės pagalbos modernizavimo⁷ Komisija nurodė tris valstybės pagalbos kontrolės modernizavimo tikslus:
 - (a) skatinti tvarų, pažangų ir integracinį ekonomikos augimą konkurencingoje vidaus rinkoje;
 - (b) Komisijai atliekant *ex ante* nagrinėjimą, daugiausia dėmesio skirti didžiausią poveikį vidaus rinkai darančioms byloms, kartu stiprinant bendradarbiavimą su valstybėmis narėmis valstybės pagalbos teisės vykdymo užtikrinimo srityje;
 - (c) supaprastinti taisykles ir pagreitinti sprendimų priėmimą.
- (11) Visų pirma komunikate raginama persvarstyti įvairias gaires ir sistemas, vadovaujantis bendru požiūriu ir siekiu stiprinti vidaus rinką, skatinti veiksmingiau naudoti viešąsias lėšas, tinkamiau prisidėti valstybės pagalba prie bendros svarbos tikslų ir skirti daugiau dėmesio skatinamajam poveikiui, pagalbos sumažinimui iki minimumo ir galimo neigiamo pagalbos poveikio konkurencijai ir prekybai išvengimui. Šiose gairėse

⁴ 2013 m. gegužės 23 d. Europos Vadovų Tarybos išvadose patvirtinta, kad reikia laipsniškai nutraukti aplinkosaugos arba ekonominiu požiūriu žalingas subsidijas, įskaitant subsidijas iškastiniam kurui, siekiant palengvinti investicijas į naują pažangiąją energetikos infrastruktūrą.

⁵ Kituose teisės aktuose, kaip antai 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, iš dalies keičiančioje bei vėliau panaikinančioje direktyvas 2001/77/EB ir 2003/30/EB (Atsinaujinančių išteklių energijos direktyvoje), OL L 140, 2009 6 5, p. 16 nustatyti reikalavimai, pavyzdžiui, susiję su biodegalų tvarumu ir nediskriminavimu (17 straipsnio 1–8 dalys).

⁶ COM(2010) 639, 2010 11 10.

⁷ COM(2012) 209, 2012 5 8.

išdėstytos suderinamumo sąlygos yra grindžiamos šiais bendrais vertinimo principais.

1. Taikymo sritis ir terminų apibrėžtys

1.1. Taikymo sritis

- (12) Šios gairės taikomos valstybės pagalbai, teikiamai aplinkos apsaugos arba energetikos tikslams pasiekti visuose sektoriuose, kuriems taikoma Sutartis, jeigu priemonės įtrauktos į 1.2 skirsnį. Jos taip pat taikomos tiems sektoriams, kuriuose galioja specialios Sąjungos valstybės pagalbos taisyklės (transporto, anglių, žemės ūkio, miškininkystės, žuvininkystės ir akvakultūros), jeigu specialiosiose taisyklėse nenustatyta kitaip.
- (13) Žemės ūkio bei žuvininkystės ir akvakultūros sektoriuose šios gairės taikomos pagalbai aplinkos apsaugai, kuri skirta produktus perdirbančioms ir jais prekiaujančioms įmonėms. Jeigu pagalba įmonėms, kurios perdirba žuvininkystės produktus ir jais prekiauja, susijusi su išlaidomis, tinkamomis finansuoti pagal 2006 m. liepos 27 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1198/2006 dėl Europos žuvininkystės fondo⁸ arba jį pakeičiantį reglamentą⁹, didžiausia leidžiama pagalbos norma yra šiose gairėse numatyta arba tame reglamente nustatyta pagalbos norma, žiūrint, kuri yra didesnė. Kiek tai susiję su pirminės žemės ūkio produkcijos gamyba ir iš EŽŪFKP bendrai finansuojamomis priemonėmis, šios gairės taikomos, tik jeigu Bendrijos 2007–2013 m. valstybės pagalbos žemės ūkio ir miškų sektoriuose gairėse¹⁰ su pakeitimais arba jas pakeičiančiose gairėse nenumatytos specialios taisyklės arba jeigu tose žemės ūkio ir miškų sektorių gairėse yra aiški nuoroda į šias gaires. Pirminės žuvininkystės ir akvakultūros produkcijos gamybos srityje jos taikomos, tik kai nėra specialiųjų nuostatų, skirtų pagalbai aplinkos apsaugai.
- (14) Gairės netaikomos:
- (a) ekologiškų gaminių, mašinų arba transporto priemonių projektavimui ir gamybai, siekiant, kad jie naudotų mažiau gamtinių išteklių, taip pat priemonėms, įgyvendinamoms gamyklose arba kituose gamybos įrenginiuose, siekiant pagerinti saugą arba higieną¹¹;
 - (b) aplinkos apsaugos finansavimo priemonėms, susijusioms su oro, kelių, geležinkelių, vidaus vandenų ir jūrų transporto infrastruktūra;
 - (c) negrįžtamosioms sąnaudoms, apibrėžtoms Komisijos komunikate dėl valstybės pagalbos, susijusios su negrįžtamosiomis sąnaudomis, tyrimo metodikos¹²;
 - (d) valstybės pagalbai moksliniams tyrimams, technologinei plėtrai ir inovacijoms. Valstybės pagalbai moksliniams tyrimams, technologinei

⁸ OL L 223, 2006 8 15, p. 1.

⁹ Žr. Komisijos pasiūlymą dėl Reglamento dėl Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo, COM(2011) 804 galutinis.

¹⁰ OL C 319, 2006 12 27, p. 1. Tas pats pasakytina apie sistemą, pakeičiančią 2006 m. gaires, kurios baigia galioti 2013 m. gruodžio 31 d.

¹¹ Pagalbos aplinkos apsaugai iškraipomasis pobūdis paprastai yra mažesnis, o veiksmingumas didesnis, jeigu ji teikiama ekologiškų gaminių naudotojui už faktinį šių gaminių naudojimą. Kitas būdas skatinti ekologiškų gaminių paklausą – ekologinių ženklų naudojimas. Atsižvelgdama į tai Komisija į šių gairių taikymo sritį neįtraukia specialiųjų taisyklių.

¹² Komisijos priimtas 2001 m. liepos 26 d.; valstybėms narėms apie jį pranešta 2001 m. rugpjūčio 6 d. raštu SG(2001) D/290869.

plėtrai ir inovacijoms taikomos taisyklės, nustatytos Bendrijos valstybės pagalbos moksliniams tyrimams, taikomajai veiklai ir naujovių diegimui sistemoje¹³;

- (e) valstybės pagalbai biologinės įvairovės apsaugos priemonėms. Šioms priemonėms paprastai taikomos visuotinės ekonominės svarbos paslaugoms nustatytos taisyklės¹⁴;
- (15) Pagalba aplinkos apsaugai ir energetikai negali būti skiriama sunkumų patiriančioms įmonėms, kaip šių gairių tikslais jos apibrėžtos taikomose Bendrijos gairėse dėl valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti¹⁵ su pakeitimais arba jas pakeičiančiose gairėse.
- (16) Vertindama pagalbą įmonei, kuriai išduotas vykdomasis raštas sumoms išieškoti pagal ankstesnį Komisijos sprendimą, kuriuo skelbiama, kad pagalba yra neteisėta ir nesuderinama su vidaus rinka, Komisija atsižvelgs į pagalbos sumą, kuri dar negražinta¹⁶.

1.2. Pagalbos priemonės, kurioms taikomos gairės

- (17) Komisija nustatė keletą aplinkos apsaugos ir energetikos priemonių, kurioms skirta valstybės pagalba tam tikromis sąlygomis gali būti suderinama su Sutarties 107 straipsnio 3 dalies b arba c punktu.
- Pagalba įmonėms, taikančioms griežtesnius nei Sąjungos standartus arba gerinančioms aplinkos apsaugą, jeigu Sąjungos standartų nėra (įskaitant transporto priemones)
 - Investicinė pagalba, skirta iš anksto prisitaikyti prie būsimų Sąjungos standartų
 - Investicinė ir veiklos pagalba atsinaujinančių išteklių energijai
 - Investicinė pagalba aplinkos apsaugos tyrimams atlikti
 - Investicinė ir veiklos pagalba energijos vartojimo efektyvumui didinti
 - Investicinė ir veiklos pagalba kogeneracijos įrenginiams
 - Investicinė pagalba centralizuotam šilumos ir vėsumos tiekimui
 - Investicinė pagalba tausiam išteklių naudojimui ir atliekų tvarkymui
 - Investicinė pagalba užterštoms teritorijoms atkurti
 - Veiklos pagalba parduodamų leidimų forma
 - Investicinė pagalba CO₂ surinkimui, transportavimui ir saugojimui (CCS)¹⁷

¹³ OL C 323, 2006 12 30, p. 1. Tas pats pasakytina apie sistemą, pakeičiančią 2006 m. sistemą, kuri baigia galioti 2013 m. gruodžio 31 d. [galiojimas pratęstas?].

¹⁴ Valstybės pagalbos bylos: SA.31243 (2012/N) ir NN8/2009.

¹⁵ OL C 244, 2004 10 1, p. 2.

¹⁶ Šiuo klausimu žr. 1995 m. rugsėjo 13 d. Sprendimą *TWD Textilwerke Deggendorf GmbH prieš Europos Bendrijų Komisiją*, sujungtos bylos T-244/93 ir T-486/93, Rink. p. II-02265, ir [Komisijos pranešimą dėl veiksmingo Komisijos sprendimų, kuriais valstybėms narėms nurodoma susigrąžinti neteisėtą ir nesuderinamą valstybės pagalbą, įgyvendinimo](#), OL C 272, 2007 11 15, p. 4–17.

¹⁷ Tai apima atskirus anglies dioksido surinkimo ir saugojimo grandinės elementus.

- Veiklos pagalba aplinkosaugos mokesčių sumažinimo arba atleidimo nuojų forma
- Veiklos pagalba sumažinto paramos atsinaujinančių išteklių elektros energijai finansavimo forma
- Investicinė pagalba energetikos infrastruktūroms
- Investicinė ir veiklos pagalba elektros energijos gamybos pakankamumo priemonėms.

1.3. Apibrėžtys

(18) Šiose gairėse vartojamų sąvokų apibrėžtys:

- (a) *aplinkos apsauga* – veiksmai, kuriais siekiama kompensuoti gavėjo veiklos padarytą žalą fizinei aplinkai ar gamtiniams ištekliams arba užkirsti tokiai galimai žalai kelią, sumažinti tokios žalos pavojų arba skatinti efektyviau naudoti gamtinius išteklius, pavyzdžiui, energijos taupymo priemonėmis ir naudojant atsinaujinančius energijos išteklius;
- (b) *energijos vartojimo efektyvumas* – sutaupytos energijos kiekis, kuris nustatomas matuojant ir (arba) įvertinant suvartojimą prieš tai, kai buvo įgyvendinta energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonė, ir po to ir kartu užtikrinant suvartoto energijos kiekio normalizavimą atsižvelgiant į išorės sąlygas, darančias poveikį energijos vartojimui;
- (c) *Sjungos standartas*:
 - (a) privalomas Sąjungos standartas, nustatantis rodiklius, kuriuos atskiros įmonės turi pasiekti aplinkosaugos srityje¹⁸, arba
 - (b) Direktyvoje 2010/75/ES nustatyta pareiga taikyti geriausius prieinamus gamybos būdus. Taikant šias gaires taikomi minimalūs reikalaujami lygiai, nurodyti geriausiems prieinamiems gamybos būdams;
- (d) *ekologinės inovacijos* – bet kokia inovacijų veikla, dėl kurios pastebimai pagerinama aplinkos apsauga arba kuria to siekiama. Ekologinės inovacijos apima bet kurio etapo susijusios veiklos gamybos procesus naujus gamybos procesus, naujus gaminius arba paslaugas ir naujus valdymo bei verslo metodus, kuriuos taikant arba įgyvendinant galima išvengti aplinkai gresiančio pavojaus, taršos ir kitų su išteklių naudojimu susijusių neigiamų padarinių arba labai juos sumažinti.

Inovacijomis nelaikoma:

- (a) nedideli pokyčiai arba patobulinimai;

¹⁸ Todėl Sąjungos lygmeniu nustatyti standartai arba tikslai, kurie yra privalomi valstybėms narėms, bet ne įmonėms, nelaikomi Sąjungos standartais. 2010 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2010/31/ES dėl pastatų energinio naudingumo (OL L 153, 2010 6 18, p.13) nustatyti minimalūs energinio naudingumo standartai gali būti laikomi Sąjungos standartu.

- (b) gamybos arba aptarnavimo pajėgumų didinimas, įdiegiant papildomas gamybos arba logistikos sistemas, kurios yra labai panašios į jau naudojamą;
 - (c) verslo praktikos, darbo vietų organizavimo arba išorės santykių pokyčiai, pagrįsti įmonėje jau naudojamais organizaciniais metodais;
 - (d) valdymo strategijos pokyčiai;
 - (e) susijungimas ir įsigijimas;
 - (f) procesų nebetaikymas;
 - (g) paprastas kapitalo pakeitimas arba padidinimas;
 - (h) pokyčiai, susiję tik su gamyklos kainų pasikeitimu, gamyba pagal užsakymą, reguliarūs sezoniniai ir kiti cikliški pokyčiai;
 - (i) prekyba naujais arba iš esmės patobulintais gaminiais;
- (e) *atsinaujinantys energijos ištekliai* – tokie atsinaujinantys neiškastiniai energijos ištekliai: vėjas, saulė, aeroterminiai, geoterminiai ir hidroterminiai ir vandenynų energijos ištekliai, hidroenergijos ištekliai, biomasė, sąvartynų dujos, nuotekų perdirbimo įrenginių dujos ir biodujos;
- (f) *biomasė* – žemės ūkio, miškininkystės ir susijusių ūkio šakų, įskaitant žuvininkystę ir akvakultūrą, produktų, atliekų ir liekanų (įskaitant augalinės ir gyvulinės kilmės medžiagas) biologiškai skaidi frakcija, taip pat pramoninių ir komunalinių atliekų biologiškai skaidi frakcija;
- (g) *biodegalai* – iš biomasės pagamintas skystasis arba dujinis transporto kuras;
- (h) *skystieji bioproduktai* – energijos tikslais, išskyrus transportui, bet įskaitant elektros energijos gamybą, šildymui ir vėsinimui, iš biomasės pagamintas skystasis kuras;
- (i) *tvarūs biodegalai* – Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (EB) 2009/28 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją¹⁹ 17 straipsnyje nustatytus tvarumo kriterijus atitinkantys biodegalai;
- (j) *bendradarbiavimo mechanizmas* – Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (EB) 2009/28 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją²⁰ 6, 7 arba 8 straipsnių sąlygas atitinkantis mechanizmas;
- (k) *atsinaujinančių išteklių energija* – tik atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių jėgainių pagaminta energija, taip pat energijos dalis, nustatoma pagal energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių mišrioje jėgainėse, naudojančiose ir tradicinius energijos šaltinius, šiluminę vertę; tokia energija apima saugojimo sistemoms užpildyti naudojamą atsinaujinančiąją elektros energiją, tačiau ne elektros energiją, pagamintą naudojant šias saugojimo sistemas;

¹⁹ OL L 140, 2009 6 5, p. 16.

²⁰ OL L 140, 2009 6 5, p. 16.

- (l) *kogeneracija* arba bendra šilumos ir elektros energijos gamyba – šiluminės energijos bei elektros ir (arba) mechaninės energijos gamyba vieno proceso metu;
- (m) *didelio naudingumo kogeneracija* – kogeneracija, kuri atitinka Direktyvos 2012/27/ES²¹ 2 straipsnio 34 dalyje pateiktą didelio naudingumo kogeneracijos apibrėžtį;
- (n) *didelio energinio efektyvumo centralizuotas šilumos ir vėsumos tiekimas* – centralizuotas šildymas ir vėsinimas, kuris atitinka Energijos vartojimo efektyvumo direktyvos 2012/27/ES²² 2 straipsnio 41 ir 42 dalyse pateiktą efektyvaus centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo sistemos apibrėžtį.
- (o) *aplinkosaugos mokestis* – mokestis, kurio konkreti mokesčio bazė yra aiškiai susijusi su neigiamu poveikiu aplinkai arba kuriuo siekiama apmokestinti tam tikrą veiklą, gaminius arba paslaugas, kad aplinkos apsaugos išlaidos būtų įskaičiuotos į jų kainą ir (arba) kad gamintojai bei vartotojai galėtų orientuotis į tas veiklos rūšis, kurios mažiau kenkia aplinkai;
- (p) *supirkimo priemoka* – priemoka, mokama prie rinkos kainos, kad energiją iš atsinaujinančių išteklių gamintojai galėtų parduoti rinkos kainomis;
- (q) *Sąjungos mažiausias mokesčių lygis* – mažiausias Sąjungos teisės aktuose numatytas apmokestinimo lygis; Energijos produktų ir elektros energijos srityje Sąjungos mažiausias mokesčių lygis – mažiausias apmokestinimo lygis, nustatytas 2003 m. spalio 27 d. Tarybos direktyvos 2003/96/EB, pakeičiančios Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą²³, I priede;
- (r) *mažosios ir vidutinės įmonės* (toliau – MVI) – įmonės, tenkinančios 2003 m. gegužės 6 d. Komisijos rekomendacijoje 2003/361/EB dėl mikro, mažų ir vidutinių įmonių apibrėžimo išdėstyta sąlyga²⁴;
- (s) *didelės įmonės* – įmonės, kurioms netaikoma mažųjų ir vidutinių įmonių apibrėžtis;
- (t) *pagalba* – bet kokia priemonė, atitinkanti visus Sutarties 107 straipsnio 1 dalyje nustatytus kriterijus;
- (u) *individuali pagalba* – pagalba, teikiama pagal schemą arba *ad hoc* pagrindu;
- (v) *pagalbos intensyvumas* – bendras pagalbos dydis, išreikštas tinkamų finansuoti išlaidų procentine dalimi. Visi skaičiai turi būti imami prieš mokesčių ar kitokios rinkliavos atskaitymą. Jeigu pagalba teikiama ne

²¹ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB, OL L 315, 2012 11 14, p. 1.

²² OL L 315, 2012 11 14, p. 1.

²³ OL L 283, 2003 10 31, p. 51. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Direktyva 2004/75/EB, OL L 57, 2004 4 30, p. 100.

²⁴ OL L 124, 2003 5 20, p. 36.

dotacijos forma, pagalbos suma turi būti pagalbos subsidijos ekvivalentas. Dalimis išmokama pagalba skaičiuojama pagal jos vertę suteikimo metu. Diskontuojant ir skaičiuojant pagalbos, teikiamos kaip lengvatinė paskola, sumą, turi būti taikoma pagalbos suteikimo metu galiojusi orientacinė palūkanų norma. Pagalbos intensyvumas skaičiuojamas kiekvienam pagalbos gavėjui;

- (w) veiklos pelnas – tinkamoms finansuoti išlaidoms apskaičiuoti tai visu pirma yra sutaupytos išlaidos arba papildoma šalutinė gamyba, tiesiogiai susiję su papildomomis investicijomis į aplinkos apsaugą ir, jei taikoma, nauda, gaunama iš kitų paramos priemonių, neatsižvelgiant į tai, ar jos yra valstybės pagalba (toms pačioms tinkamoms finansuoti išlaidoms suteikta veiklos pagalba, lengvatiniai tarifai arba kitos paramos priemonės);
- (x) *veiklos išlaidos* – tinkamoms finansuoti išlaidoms apskaičiuoti tai visu pirma yra papildomos gamybos sąnaudos, susidaranti dėl papildomų investicijų į aplinkos apsaugą;
- (y) *materialusis turtas* – tinkamoms finansuoti išlaidoms apskaičiuoti tai yra investicijos į žemę, kurios reikalingos tik aplinkosaugos tikslams pasiekti, investicijos į pastatus, įrangą ir įrenginius, skirtus taršai ir neigiamiems padariniams mažinti arba šalinti, ir investicijos siekiant pritaikyti gamybos metodus, kuriuos taikant būtų saugoma aplinka;
- (z) *nematerialusis turtas* – tinkamoms finansuoti išlaidoms apskaičiuoti tai yra technologijų perdavimo įsigyjant veiklos licencijas ar patentuotą arba nepatentuotą praktinę patirtį išlaidos, jeigu laikomasi šių sąlygų:
 - (a) susijęs nematerialusis turtas turi būti nudėvimas turtas;
 - (b) jis turi būti įsigyjamas rinkos sąlygomis iš įmonės, kurios pirkėjas negali kontroliuoti nei tiesiogiai, nei netiesiogiai;
 - (c) jis turi būti įtrauktas į įmonės turtą, likti pagalbos gavėjo veiklos vietoje ir turi būti naudojamas ne mažiau kaip penkerius metus. Ši sąlyga netaikoma, jeigu nematerialusis turtas techniniu požiūriu yra pasenęs. Jeigu per tuos penkerius metus minėtas turtas parduodamas, gautos pajamos turi būti atskaitytos iš tinkamų finansuoti išlaidų ir prirėkus turi būti grąžinta visa pagalbos suma arba jos dalis;
- (aa) *išlaidų internalizavimas* – principas, pagal kurį visos su aplinkos apsauga susijusios išlaidos turėtų būti įtraukiamos į teršiančiosios įmonės gamybos sąnaudas;
- (bb) *principas „teršėjas moka“* – principas, pagal kurį taršos šalinimo - priemonių išlaidas turėtų padengti atitinkamas teršėjas, išskyrus atvejus, kai teršėjo neįmanoma nustatyti arba kai, remiantis Sąjungos ar nacionalinės teisės aktais, jis negali būti laikomas atsakingu už taršą arba jo negalima priversti padengti atkūrimo išlaidų. Šiuo atveju tarša – teršėjo padaryta žala, atsiradusi dėl tiesioginės ar netiesioginės žalos aplinkai arba

sudarytų sąlygų atsirasti tokiai žalai²⁵, fizinei aplinkai ar gamtos ištekliams;

- (cc) *teršėjas* – asmuo, darantis tiesioginę ar netiesioginę žalą aplinkai arba sudarantis sąlygas tokiai žalai atsirasti²⁶;
- (dd) *užteršta teritorija* – teritorija, į kurią, patvirtintais duomenimis, dėl žmogaus kaltės yra patekę tiek pavojingų medžiagų, kad jos, turint omenyje esamą ir numatomą žemės naudojimą, kelia didelį pavojų žmonių sveikatai arba aplinkai;
- (ee) *ad hoc* pagalba – ne pagal pagalbos schemą skirta pagalba;
- (ff) *energetikos infrastruktūra* – bet kokia Sąjungoje esanti arba Sąjungą su viena ar daugiau trečiųjų valstybių jungianti fizinė įranga ar įrenginys, priskiriamas prie šių kategorijų:

(i) elektros energijos sektoriuje:

- a. aukštos įtampos antžeminės perdavimo linijos, jeigu jos suprojektuotos 220 kV ar aukštesnei įtampai, ir požeminiai ir povandeniniai perdavimo kabeliai, jeigu jie suprojektuoti 150 kV ar aukštesnei įtampai;
- b. visų pirma elektros energijos magistralių atveju: bet kokia fizinė įranga, skirta elektros energijai transportuoti aukštos ir labai aukštos įtampos linijomis, siekiant didelius vienos ar kelių valstybių narių arba trečiųjų šalių elektros energijos gamybos ar akumuliavimo pajėgumus sujungti su plataus masto elektros energijos vartojimo vienoje ar keliose valstybėse narėse pajėgumais;
- c. elektros energijos akumuliavimo įrenginiai, naudojami elektrai nuolat arba laikinai akumuluoti antžeminiuose arba požeminiuose įrenginiuose arba geologiniuose objektuose, jeigu jie yra tiesiogiai sujungti su aukštos įtampos elektros perdavimo linijomis, skirtomis 110 kV ar aukštesnei įtampai;
- d. bet kokia įranga ar įrenginys, būtini saugiam, patikimam ir veiksmingam a–c punktuose apibrėžtų sistemų veikimui užtikrinti, įskaitant visų lygių įtampos ir pastočių apsaugos, stebėjimo ir kontrolės sistemas, ir
- e. bet kokia įranga ar įrenginys, tiek perdavimo, tiek žemos ir vidutinės įtampos paskirstymo lygmens, kuriuo siekiama užtikrinti dvikryptį skaitmeninį ryšį ir elektros energijos gamybos, perdavimo, paskirstymo ir vartojimo elektros tinkle tikralaikį ar beveik tikralaikį interaktyvųjį ir išmanųjį stebėjimą ir valdymą, kad

²⁵ 1975 m. kovo 3 d. Tarybos rekomendacija dėl sąnaudų paskirstymo ir valdžios institucijų veiksmų aplinkos apsaugos srityje, OL L 194, 1975 7 25, p. 1.

²⁶ 1975 m. kovo 3 d. Tarybos rekomendacija dėl sąnaudų paskirstymo ir valdžios institucijų veiksmų aplinkos apsaugos srityje, OL L 194, 1975 7 25, p. 1.

plėtojant tinklą būtų veiksmingai integruojama visų prie tinklo prisijungusių naudotojų – elektros energijos gamintojų, vartotojų ir abi šias veiklas vykdančių subjektų – elgsena ir veiksmai ir taip būtų sukurta ekonomiškai veiksminga, tvari elektros energijos sistema, kuri pasižymėtų mažais nuostoliais, aukšta kokybe, tiekimo saugumu ir sauga;

(ii) dujų sektoriuje:

- a. gamtinių dujų ir biodujų perdavimo vamzdynai, kurie sudaro daugiausia aukšto slėgio vamzdynus jungiantį tinklą, išskyrus aukšto slėgio vamzdynus, naudojamus gavybai ir vietiniam gamtinių dujų paskirstymui;
- b. su pirmiau minėtais aukšto slėgio dujų vamzdynais sujungti požeminiai akumuliaciniai objektai;
- c. suskystintųjų gamtinių dujų arba suslėgtųjų gamtinių dujų priėmimo, saugojimo, pakartotinio dujinimo ar slėgio sumažinimo įrenginiai ir
- d. bet kokia įranga ar įrenginys, būtini saugiam, patikimam ir veiksmingam sistemos eksploatavimui arba siekiant užtikrinti galimybę naudoti transportavimo abiem kryptimis pajėgumus, įskaitant kompresorines stotis;

(iii) naftos sektoriuje:

- a. žalios naftos transportavimo vamzdynai;
- b. siurblinės ir saugojimo įrenginiai, reikalingi eksploatuojant žalios naftos vamzdynus, ir
- c. bet kokia įranga ar įrenginys, būtini tinkamam, saugiam ir veiksmingam atitinkamos sistemos eksploatavimui, įskaitant apsaugos, stebėjimo ir kontrolės sistemas ir reversinių srautų įtaisus;

(gg) *finansavimo trūkumas* – diskontuotomis grynosiomis projekto pajamomis nepadengta pradinės investicijos diskontuotų išlaidų dalis. Šiose gairėse tai atitinka pradinės investicijos, veiklos išlaidų ir veiklos pajamų per projekto vykdymo laikotarpį (algebrinę) sumą;

(hh) *CCS* – anglies dioksido surinkimas ir saugojimas, apimantis technologijas, kuriomis iškastinį kurą naudojančių pramonės įmonių, įskaitant elektrines, išmetamas anglies dioksidas (CO₂) yra surenkamas, transportuojamas į tinkamą saugojimo vietą ir suleidžiamas į tinkamas požemines geologines formacijas nuolatiniam saugojimui;

(ii) *elektros energijos gamybos pakankamumas* – gamybos pajėgumo lygis, kuris laikomas tinkamu valstybės narės paklausai bet koku konkrečiu laikotarpiu patenkinti, nustatytas remiantis įprastu statistiniu rodikliu, naudojamu organizacijų, kurių vaidmenį kuriant bendrą elektros energijos rinką ES institucijos pripažino esminiu, pavyzdžiui, ENTSO-E;

- (jj) *elektros energijos gamintojas* – įmonė, gaminanti elektros energiją iš kuro šaltinių;
- (kk) *pajėgumo nustatymo mechanizmas* – mechanizmas, kuriuo užtikrinama, kad nacionaliniu lygmeniu būtų pasiekti elektros energijos gamybos pakankamumo lygiai;
- (ll) *balansavimo atsakomybė* – už balansavimą atsakingų šalių atsakomybė už gamybos, vartojimo ir rinkos susitarimų nuokrypius (visais laikotarpiais rinkos susitarimai apima pardavimą ir pirkimą organizuotoje rinkoje arba tarp šalių, atsakingų už balansavimą) nustatytu atsiskaitymo už disbalansą laikotarpiu;
- (mm) *įprasta balansavimo atsakomybė* – nediskriminacinė balansavimo atsakomybė, naudojant įvairias technologijas, nuo tos atsakomybės neatleidžiant nei vieno gamintojo;
- (nn) *už balansavimą atsakinga šalis* – rinkos dalyvis arba jo pasirinktas atstovas, atsakingas už rinkos dalyvio disbalansą;
- (oo) *disbalansas* – už balansavimą atsakingos šalies gamybos, vartojimo ir rinkos susitarimų nuokrypiai (visais laikotarpiais rinkos susitarimai apima pardavimą ir pirkimą organizuotoje rinkoje arba tarp šalių, atsakingų už balansavimą) nustatytu atsiskaitymo už disbalansą laikotarpiu;
- (pp) *atsiskaitymas už disbalansą* – finansinio atsiskaitymo mechanizmas, kurio paskirtis – padėti atgauti už balansavimą atsakingos šalies balansavimo išlaidas;
- (qq) *atsiskaitymo už disbalansą laikotarpis* – už balansavimą atsakingos šalies disbalanso skaičiavimo laiko vienetai.

2. Pagalba aplinkos apsaugai ir energetikai, apie kurią būtina pranešti

- (19) Individualiai pagalbai, suteiktai pagal pagalbos schemą, apie kurią pranešta, toliau taikoma pareiga pranešti pagal Sutarties 108 straipsnio 3 dalį, jeigu pagalba viršija šias pranešimo ribas:
- (a) kai tai yra priemonės, kurioms taip pat taikomas bendrosios išimties reglamentas, – visais atvejais, kai viršijamos tame reglamente numatytos ribos;
 - (b) visų kitų priemonių atveju – kai pagalba atitinka šias sąlygas²⁷:
 - i *investicinė pagalba* – kai pagalbos suma vienai įmonei viršija [7,5] mln. EUR;
 - ii veiklos pagalba atsinaujinančiosios elektros energijos ir (arba) bendrai atsinaujinančios šilumos energijos gamybai – kai pagalba teikiama atsinaujinančios elektros energijos gamybos įrenginiams gamybos vietose, kuriose atsinaujinančios elektros energijos gamybos pajėgumas viršija [125] MW;
 - iii *veiklos pagalba biokuro gamybai* – kai pagalba teikiama biokuro gamybos įrenginiams gamybos vietose, kurių gamybos našumas viršija [150000] t per metus;
 - iv *veiklos pagalba kogeneracijai* – kai pagalba teikiama kogeneracijos įrenginiams, kurių elektros energijos gamybos pajėgumas viršija [200] MW. Pagalba kogeneracinės šilumos gamybai bus vertinama atsižvelgiant į pranešimą apie elektros energijos gamybos pajėgumą;
 - v *pagalba energetikos infrastruktūrai* – kai pagalbos suma vienos įmonės vienam projektui viršija [20] mln. EUR;
 - vi *pagalba anglies dioksido surinkimui ir saugojimui* – kai pagalbos suma vienam investiciniam projektui viršija [20] mln. EUR;
 - vii *pagalba pagal pajėgumo nustatymo mechanizmus* – kai pagalbos suma vienai įmonei viršija [7,5] mln. EUR.
- (20) Atleidimui nuo aplinkosaugos mokesčių ir jų sumažinimui, kuriam taikomas 5.6 skirsnis, netaikomos pagalbos, apie kurią būtina pranešti atskirai, sąlygos. Tačiau pagalba, suteikta kaip fiskalinė pagalba, kuriai netaikomas šių gairių 5.6 skirsnis, bus vertinama atskirai, jeigu bus viršytos tame punkte nustatytos ribos. Tai taip pat taikoma neatsižvelgiant į tai, ar atskiras pagalbos gavėjas taip pat atleidžiamas nuo mokesčių arba jie jam sumažinami pagal 5.6 skirsnį.
- (21) Šiose gairėse nustatyti pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai schemų ir individualios pagalbos, kurioms taikoma pareiga pranešti pagal Sutarties 108 straipsnio 3 dalį, suderinamumo kriterijai.

²⁷ apskaičiuojant pajėgumo ribą, turi būti atsižvelgiama į kiekvieno projekto bendrą (įrenginių) galią, kuri atitinka pagalbos skyrimo reikalavimus.

3. Bendrieji vertinimo principai

- (22) Vertinama, ar pagalbos priemonė, apie kurią pranešta, gali būti laikoma suderinama su vidaus rinka, Komisija paprastai nagrinėja, ar pagalbos priemonės paskirtimi užtikrinama, kad teigiamas pagalbos poveikis siekiant bendros svarbos tikslo viršytų galimą neigiamą poveikį prekybai ir konkurencijai.
- (23) 2012 m. gegužės 8 d. Komunikate dėl valstybės pagalbos modernizavimo siūloma nustatyti ir apibrėžti bendruosius principus, kuriais remdamasi Komisija vertins visų pagalbos priemonių suderinamumą. Todėl valstybės pagalbos priemonę suderinama su Sutartimi Komisija laikys tik jei ji atitiks visus šiuos kriterijus:
- (a) indėlis siekiant aiškiai nustatyto bendros svarbos tikslo: valstybės pagalbos priemone siekiama bendros svarbos tikslo pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalį;
 - (b) valstybės intervencijos poreikis: valstybės pagalba skiriama tais atvejais, kai ja galima iš esmės pagerinti padėtį taip, kaip to negali padaryti pati rinka, pavyzdžiui, panaikinti aiškiai nustatytą rinkos nepakankamumą;
 - (c) pagalbos priemonės tinkamumas: siūloma pagalbos priemonė turi būti tinkama politikos priemonė siekiant bendros svarbos tikslo;
 - (d) skatinamasis poveikis: pagalba daromas poveikis atitinkamos (-ų) įmonės (-ių) elgesiui – įmonė pradeda vykdyti papildomą veiklą, kurios be pagalbos ji nevykdytų arba ją vykdytų mažesniu mastu ar kitaip;
 - (e) pagalbos proporcingumas (pagalba sumažinta iki minimumo): pagalba yra sumažinta iki minimumo, kurio reikia, kad atitinkamoje vietovėje būtų skatinamos papildomos investicijos arba veikla;
 - (f) vertinant pagal 107 straipsnio 3 dalies c punktą: nederamo neigiamo poveikio konkurencijai ir valstybių narių tarpusavio prekybai vengimas: neigiamas pagalbos poveikis yra pakankamai ribotas, todėl bendras priemonės poveikis yra teigiamas;
 - (g) pagalbos skaidrumas: valstybės narės, Komisija, ekonominės veiklos vykdytojai ir visuomenė turi galimybę lengvai susipažinti su visais atitinkamais aktais ir susijusia informacija apie tokiu būdu skirtą pagalbą.
- (24) Bendram tam tikrų kategorijų schemų poveikiui gali būti taikomas ir *ex post* vertinimo reikalavimas, kaip aprašyta 8 skirsnyje. Tokiais atvejais Komisija gali apriboti tų schemų taikymo trukmę (paprastai iki ketverių metų ar trumpesnio laikotarpio), suteikdama galimybę vėliau pranešti apie jų pratęsimą.
- (25) Be to, jei valstybės pagalbos priemone arba jos teikimo sąlygomis (įskaitant priemonės finansavimo būdą, kai jis yra neatsiejama tos priemonės dalis) neišvengiamai pažeidžiama ES teisė, pagalba negali būti paskelbta suderinama su vidaus rinka²⁸. Visų pirma energetikos srityje bet koks antkainis, kuriuo siekiama

²⁸ Žr., pvz., 2000 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo *Vokietija prieš Komisiją*, C156-156/98, Rink. p. I-6857, 78 punktą ir 2008 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Régie Networks prieš Rhone Alpes Bourgogne*, C-333/07, Rink. p. I-10807, 94–116 punktus. Energetikos srityje taip pat žr. 2005 m. balandžio 14 d. Sprendimo *AEM ir AEM Torino*, sujungtos bylos C-128/03 ir C-129/03, Rink. p. I-2861, 38–51 punktus.

finansuoti valstybės pagalbos priemonę, turi atitikti Sutarties 30 ir 110 straipsnius²⁹.

- (26) Vertindama individualios pagalbos suderinamumą su vidaus rinka, Komisija atsižvelgs į visas nagrinėjamas Sutarties 101 ar 102 straipsnio pažeidimo bylas, kurios gali būti susijusios su pagalbos gavėju ir kurios gali būti svarbios jai atliekant vertinimą³⁰.

²⁹ 2008 m. liepos 17 d. Sprendimo *Essent*, C-206/06, Rink. p. I-5497, 40–59 punktai. Kiek tai susiję su Sutarties 30 ir 110 straipsnių taikymu prekybos sertifikatais schemoms, žr. 2009 m. rugsėjo 17 d. Komisijos sprendimo C(2009)7085, Valstybės pagalba N 437/2009 – Pagalbos schema kogeneracijai Rumunijoje skatinti, OL C 31, 2010 2 9, p. 8, 63–65 konstatuojamąsias dalis.

³⁰ Žr. 1993 m. birželio 15 d. Sprendimo *Matra prieš Komisiją*, C-225/91, Rink. p. I-3203, 42 punktą.

4. Pagalbos suderinamumas pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies b punktą

- (27) Pagalba, skirta bendriems Europos interesams svarbių projektų vykdymui skatinti, gali būti laikoma suderinama su bendrąja rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies b punktą.
- (28) Komisija laikys, kad valstybės pagalbos priemonė yra susijusi su bendriems Europos interesams svarbiu projektu, kaip nustatyta Sutarties 107 straipsnio 3 dalies b punkte, jeigu bus tenkinamos šios sąlygos:
- (a) projekto įgyvendinimo sąlygos yra aiškiai apibrėžtos, įskaitant jo dalyvius, tikslus, poveikį ir tikslams siekti skirtas priemones. Komisija taip pat gali laikyti grupę projektų vienu projektu;
 - (b) projektas atitinka bendrus Europos interesus: projektas konkrečiai, pavyzdinčiai ir aiškiai padeda užtikrinti Sąjungos interesą aplinkos apsaugos arba energetikos srityje, pavyzdžiui, projektas yra labai svarbus Europos Sąjungos aplinkos apsaugos strategijos požiūriu arba juo labai prisidedama prie ES energijos vidaus rinkos kūrimo;
 - (c) projekto tikslų įgyvendinimas negali būti naudingas tik vienai arba kelioms projektą įgyvendinančioms valstybėms narėms, bet turi būti naudingas visai Sąjungai. Projektu turi būti iš esmės prisidedama siekiant Sąjungos tikslų. Nepakanka to, kad projektą įgyvendina skirtingose valstybėse narėse veikiančios įmonės;
 - (d) projektas yra labai svarbus dėl savo dydžio: tai yra plačios apimties projektas ir jo poveikis, atsižvelgiant į siekiamus tikslus, yra didelis.
- (29) Kad galėtų tinkamai įvertinti tokius projektus, Komisija reikalaus, kad valstybė narė praktiškai įrodytų bendrą Europos interesą: pavyzdžiui, turi būti įrodyta, kad dėl projekto galima padaryti didelę pažangą siekiant konkrečių ES energetikos ir aplinkos apsaugos tikslų.
- (30) Kad galėtų tinkamai įvertinti atvejį, Komisija reikalaus, kad valstybė narė įrodytų, jog pagalba yra būtina siekiant gerai apibrėžto bendros svarbos tikslo ir skatina įgyvendinti projektą, kuris taip pat turi būti susijęs su didele rizika. Tai galima įrodyti pateikus projekto pelningumo lygio, investicijų sumos, pinigų srautų paskirstymo laiko požiūriu analizę, taip pat atlikus galimybių studijas, rizikos vertinimą ir pateikus ekspertų nuomones; Komisija palankiau vertins tuos projektus, apie kuriuos pranešta, jeigu prie jų įgyvendinimo labai prisidės patys pagalbos gavėjai. Taip pat palankiau bus vertinami projektai, apie kuriuos pranešta, kuriuos įgyvendinant dalyvauja įmonės iš daugelio valstybių narių.
- (31) Kai pagalba laikoma suderinama su bendrąja rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies b punktą, Komisija gali leisti teikti didesnę nei šiose gairėse nustatytą pagalbą.
- (32) Komisija laikys, kad pagalba yra proporcinga, jeigu ji bus apribota iki minimumo, būtino projekto tikslams pasiekti. Didžiausias pagalbos lygis bus nustatytas pagal įvardytą finansavimo trūkumą (t. y. minimalus finansavimo lygis, kurio reikia, kad projektas būtų pakankamai pelningas), atsižvelgiant į projekto tinkamas finansuoti išlaidas.

5. Pagalbos suderinamumo vertinimas pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą

- (33) Valstybės pagalba aplinkos apsaugai ir energetikai yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jeigu, remiantis 3 skyriuje išdėstytais bendraisiais vertinimo principais, ji padeda siekti ES aplinkos apsaugos ar energetikos tikslų ir netrikdo prekybos sąlygų taip, kad prieštarautų bendram interesui. Bus atsižvelgta į konkrečius remiamų regionų trūkumus.
- (34) Šiame skirsnyje Komisija paaiškina, kaip ji taikys šiuos principus vertindama pagalbos schemas ir, kai taikoma, išdėsto specialiąsias individualios pagalbos (teikiamos pagal schemą arba *ad hoc*) sąlygas.
- (35) 5.1 skirsnyje išdėstytos bendrosios suderinamumo sąlygos, taikomos visoms pagalbos priemonėms, kurioms taikomos šios gairės, nebent konkrečiuose 5 skyriaus skirsniuose nukrypstama nuo šių bendrųjų suderinamumo sąlygų. Todėl 5.1 skirsnis visų pirma taikomas šioms priemonėms, kurios nėra įtrauktos į konkrečius 5 skyriaus skirsnius;
- (a) pagalbai aplinkos apsaugos tyrimams atlikti;
 - (b) pagalbai užterštomis teritorijoms atkurti;
 - (c) pagalbai įmonėms, taikančioms griežtesnius nei Sąjungos standartus arba gerinančioms aplinkos apsaugą, jeigu Sąjungos standartų nėra;
 - (d) pagalbai, skirtai iš anksto prisitaikyti prie būsimų Sąjungos standartų;
 - (e) pagalbai pagal prekybos leidimais schemas.
- (36) Pagalbos priemonėms, kurioms skirtas konkretus šio skyriaus skirsnis (5.2 ir kiti), Komisija taikys 5.1 skirsnyje nustatytas sąlygas, nebent atitinkamame konkrečiame skirsnyje nustatytose sąlygose numatyta kitaip.

5.1. Bendrosios suderinamumo sąlygos

5.1.1. Pagalba siekiant bendro tikslo

5.1.1.1. Bendrosios sąlygos

- (37) Bendras pagalbos aplinkos apsaugai tikslas – pagerinti aplinkos apsaugą, palyginti su apsaugos lygiu, kuris būtų pasiektas be pagalbos. Būtent strategijoje „Europa 2020“ nustatyti tvaraus augimo tikslai, siekiant remti perėjimą prie tausaus išteklių naudojimo ir konkurencingos mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos. Pereinant prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos, kurios didelę dalį sudarytų energija iš nepastovių atsinaujinančių išteklių, reikia pakeisti energijos sistemą ir visų pirma užtikrinti dideles investicijas į tinklus³¹. Pagrindinis pagalbos energetikos sektoriuje tikslas

³¹ COM(2011)112 galutinis, „Konkurencingos mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos sukūrimo iki 2050 m. planas“.

– užtikrinti konkurencingos, tvarios ir saugios energijos sistemą gerai veikiančioje Europos energijos rinkoje³².

- (38) Pagalbą aplinkos apsaugai ir energetikai ketinančios teikti valstybės narės turės tiksliai apibrėžti siekiamą tikslą ir paaiškinti tikėtiną priemonės poveikį šiam tikslui³³. Jei priemonės bendrai finansuojamos iš Europos struktūrinių ir investicinių fondų, valstybės narės, apibrėždamos siekiamus aplinkos apsaugos ar energetikos tikslus, gali remtis atitinkamose veikslių programose pateikta argumentacija.

5.1.1.2. Pagalbai, apie kurią būtina pranešti atskirai, taikomos papildomos sąlygos

- (39) Norėdamos įrodyti, kad pagalba, apie kurią būtina pranešti atskirai, padeda gerinti aplinkos apsaugą, valstybės narės gali naudoti įvairius rodiklius (jei įmanoma, kiekybinius), visų pirma nurodytuosius toliau:
- (a) *išmetamųjų teršalų mažinimo technologijos*: šiltnamio efektą sukeliančių dujų ar teršalų, nuolat neišmetamų į atmosferą (dėl mažesnio iškastinio kuro išteklių naudojimo), kiekis;
 - (b) *galiojantys Sąjungos standartai*: pasiektas didesnis aplinkos apsaugos lygis, nei nustatyta pagal standartą (tarša sumažinama tiek, kiek nesuteikus valstybės pagalbos nebūtų sumažinta pagal standartą);
 - (c) *būsiami Sąjungos standartai*: paspartėja būsimo standarto įgyvendinimas (tarša pradedama mažinti anksčiau).

5.1.2. Valstybės intervencijos poreikis

5.1.2.1. Bendrosios sąlygos

- (40) Nors visuotinai priimta, kad konkurencingose rinkose dažniau užtikrinamas veiksmingas rinkos veikimas kainų, našumo ir išteklių naudojimo požiūriu, esant rinkos nepakankamumui³⁴ valstybės intervencija gali padidinti rinkų veikimo veiksmingumą. Iš tiesų valstybės pagalbos priemonėmis tam tikromis sąlygomis galima ištaisyti rinkos nepakankamumą ir padėti siekti bendro tikslo, jeigu pati rinka negali pasiekti veiksmingo rezultato. Siekiant įvertinti, ar valstybės pagalba yra veiksminga siekiant šio tikslo, pirmiausia būtina nustatyti ir apibrėžti spręstiną problemą. Valstybės pagalba turėtų būti skiriama tais atvejais, kai ja galima iš esmės pagerinti padėtį taip, kaip to negali padaryti pati rinka.
- (41) Siekdamas nustatyti gaires, kuriomis užtikrinama, kad pagalbos priemonėmis būtų siekiama šio tikslo, valstybės narės turėtų nustatyti rinkos nepakankamumą, kuris trukdo užtikrinti geresnę aplinkos apsaugą arba gerai veikiančią saugios, įperkamos ir tvarios energijos vidaus rinką. Su aplinkos apsaugos ir energetikos tikslais susijęs rinkos nepakankamumas gali būti skirtingas ar panašus, tačiau gali

³² COM(2010) 639 galutinis, Komunikatas „Energetika 2020“.

³³ Aplinkos apsaugos tyrimais galima padėti siekti bendro tikslo, jeigu jie yra tiesiogiai susiję su pagal šias gaires tinkamomis finansuoti investicijomis, įskaitant tuos atvejus, kai, atsižvelgus į parengiamojo tyrimo rezultatus, nagrinėjamos investicijos neatliekamos.

³⁴ Sąvoka „rinkos nepakankamumas“ reiškia situaciją, kai rinkos vien tik savomis priemonėmis veiksmingų rezultatų veikiausiai nepasieks.

sukliudyti pasiekti optimalių rezultatų ir nulemti neveiksmingus rezultatus dėl šių priežasčių:

- (a) **neigiamas išorinis poveikis** dažniausiai susijęs su pagalbos aplinkos apsaugai priemonėmis ir atsiranda, kai nėra nustatyta tinkama taršos kaina, tai yra, kai konkreti įmonė nepadengia visų dėl taršos susidarančių išlaidų. Šiuo atveju sau naudos siekiančios įmonės, nei priimdamos sprendimą dėl konkrečios gamybos technologijos, nei dėl gamybos lygio, neturi pakankamai paskatų atsižvelgti į gamybos nulemtą neigiamą išorinį poveikį. Kitaip tariant, įmonės gamybos sąnaudos yra mažesnės nei visuomenei susidarančios išlaidos. Todėl įmonės neturi pakankamai paskatų mažinti savo sukeliama taršą arba taikyti individualias aplinkos apsaugos priemones;
- (b) **teigiamas išorinis poveikis** – dėl to, kad dalį naudos dėl investicijos gaus kiti rinkos dalyviai, o ne investuotojas, įmonės investuoja nepakankamai. Teigiamas išorinis poveikis gali pasireikšti, pavyzdžiui, kai investuojama į ekologines inovacijas³⁵, naujas ir novatoriškas atsinaujinančias technologijas ir į novatoriškas prisitaikymo prie paklausos priemones arba kai energetikos infrastruktūromis ar pajėgumo nustatymo mechanizmais naudojasi daugelis valstybių narių (arba daugiau vartotojų);
- (c) **asimetrinė informacija** paprastai būdinga rinkose, kuriose neatitinka vienos rinkos pusės (tarkime, pasiūlos) dalyvių turima informacija ir kitos rinkos pusės (tarkime, paklausos) dalyvių turima informacija. Tokia situacija galėtų susidaryti, pavyzdžiui, kai išorės finansų investuotojams trūksta informacijos apie tikėtiną projekto grąžą ir riziką. Ji taip pat gali susidaryti tarpvalstybinės infrastruktūros atveju, kai viena bendradarbiavimo šalis informacijos požiūriu yra nepalankioje padėtyje, palyginti su kita šalimi. Nors rizika ar netikrumas patys savaime nenulemia rinkos nepakankamumo, asimetrinės informacijos problema yra susijusi su tokios rizikos ir netikrumo lygiu. Jis dažniausiai yra didesnis aplinkosaugos investicijų, kurios paprastai yra susijusios su ilgesniu amortizacijos laikotarpiu, atveju. Tai gali sustiprinti polinkį rinktis trumpalaikes investicijas ir tokią padėtį galėtų pasunkinti tokioms investicijoms, visų pirma MVĮ atveju, taikomos finansavimo sąlygos;
- (d) **koordinavimo problema** gali sutrukdyti plėtoti projektą arba veiksmingai jį parengti dėl investuotojų skirtingų interesų ir paskatų (skirtingos paskatos), rangos sąnaudų, netikrumo dėl bendradarbiavimo rezultatų ir poveikio tinklui (pvz., nepertraukiamam elektros tiekimui). Koordinavimo problemų gali kilti, pavyzdžiui, tarp pastato savininko ir nuomininko dėl efektyvaus energijos vartojimo sprendimų taikymo. Jos gali dar labiau padidėti dėl informacijos problemų, visų pirma susijusių su asimetrine informacija. Koordinavimo problemas taip pat gali nulemti poreikis pasiekti tam tikrą kritinę masę iki tol, kol projektą bus naudinga pradėti komerciniu požiūriu. Tai gali būti itin svarbus aspektas (tarpvalstybinių) infrastruktūros projektų atveju.

³⁵ Įprasti teigiamo išorinio poveikio pavyzdžiai: veiksmai siekiant toliau gerinti gamtos ar biologinės įvairovės apsaugą, teikti ekosistemos paslaugas arba kurių imamas po bendrojo mokymo.

- (42) Vien tik rinkos nepakankamumo buvimas tam tikromis aplinkybėmis nėra pakankamas pagrindas valstybės intervencijai. Visų pirma jau gali būti taikoma kitų sričių politika ir priemonės, kurios būtent yra skirtos tam tikroms nustatytoms rinkos nepakankamumo problemoms pašalinti. Šių priemonių pavyzdžiai apima: sektorinį reguliavimą, privalomuosius taršos mažinimo standartus, tokius kainodaros mechanizmus kaip ES šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema (ATLPS) ir anglies dioksido mokesčius. Papildomomis priemonėmis, įskaitant valstybės pagalbą, gali būti šalinamas tik likutinis rinkos nepakankamumas, t. y. rinkos nepakankamumas, kuris nepašalinamas kitų sričių politika ir priemonėmis. Taip pat svarbu parodyti, kaip valstybės pagalba sustiprina taikomą kitų sričių politiką ir priemones, skirtas tai pačiai rinkos nepakankamumo problemai pašalinti. Valstybės pagalbos būtinumo pagrindimas susilpnėja, jeigu ja mažinamas kitų sričių politikos priemonių, skirtų tai pačiai rinkos nepakankamumo problemai pašalinti, poveikis.
- (43) Komisija apsvarstys pagalbos poreikį, jeigu valstybė narė įrodys, kad (likutinio) rinkos nepakankamumo problema dar neišspręsta ir teikiant pagalbą ją galima veiksmingai išspręsti.

5.1.2.2. Pagalbai, apie kurią būtina pranešti atskirai, taikomos papildomos sąlygos

- (44) Nors gali egzistuoti bendras rinkos nepakankamumas ir pagalbos priemonės gali būti iš esmės gerai parengtos, kad būtų siekiama veiksmingų rinkos rezultatų, rinkos nepakankamumo problemos ne visas įmones paliečia vienodu mastu. Todėl vertindama pagalbą, apie kurią būtina pranešti atskirai, Komisija įvertins konkretų pagalbos poreikį konkrečiu atveju. Valstybės narės turi įrodyti, kad rinkos nepakankamumo problema išlieka nepašalinta tam tikros veiklos, kuri remiama teikiant pagalbą, atveju ir kad pagalba veiksmingai siekiama ją pašalinti.
- (45) Priklausomai nuo konkrečios sprendžiamos rinkos nepakankamumo problemos, Komisija atsižvelgs:
- (a) ar kitomis politikos priemonėmis rinkos nepakankamumo problema jau pakankami gerai sprendžiama, visų pirma taikomais aplinkos apsaugos arba kitais Sąjungos standartais, ES ATLPS arba aplinkosaugos mokesčiais;
 - (b) ar valstybės intervencija yra reikalinga, atsižvelgiant į nacionalinių standartų įgyvendinimo išlaidas, kurios susidaro pagalbos gavėjui, jeigu pagalba neteikiama, palyginti su tų standartų įgyvendinimo išlaidomis, kurios susidaro (arba nesusidaro) pagrindiniams pagalbos gavėjo konkurentams;
 - (c) esant koordinavimo problemoms, Komisija atsižvelgs į įmonių, kurioms reikia bendradarbiauti, skaičių, bendradarbiaujančių šalių skirtingus interesus ir praktines problemas, trukdančias koordinuoti bendradarbiavimą (kalbinius klausimus, informacijos jautrumą, nesusuderintus standartus).

5.1.3. Pagalbos tinkamumas

- (46) Siūloma pagalbos priemonė turi būti tinkama priemonė siekiant atitinkamo politikos tikslo. Pagalbos priemonė nebus laikoma suderinama, jei tą patį teigiamą

poveikį bendram tikslui galima pasiekti kitomis mažesnę iškraipomąjį poveikį turinčiomis politikos ar pagalbos priemonėmis.

5.1.3.1. Kitų politikos priemonių tinkamumas

- (47) Valstybės pagalba nėra vienintelė politikos priemonė, kuria gali naudotis valstybės narės, kad skatintų gerinti aplinkos apsaugą arba gerai veikiančią saugios, įperkamos ir tvarios energijos vidaus rinką. Svarbu atminti, kad gali būti ir kitų, tikslingesnių priemonių šiems tikslams pasiekti. Siekiant aplinkos apsaugos ir energetikos tikslų svarbiausia yra reguliavimas ir rinkos priemonės. Svarbus vaidmuo gerinant aplinkos apsaugą gali tekti ir neprivalomoms priemonėms, pavyzdžiui, savanoriškiems ekologiniams ženklams arba ekologiškų technologijų sklaidai.
- (48) Skirtingos priemonės, skirtos tai pačiai rinkos nepakankamumo problemai pašalinti, gali mažinti viena kitos poveikį. Taip yra būtent tokiu atveju, kai įdiegtas veiksmingas rinkos mechanizmas, kuriuo konkrečiai siekiama išspręsti išorinio poveikio problemą. Taikant papildomą paramos priemonę tai pačiai rinkos nepakankamumo problemai spręsti, gali būti susilpnintas rinkos mechanizmo poveikis.
- (49) Skirtingos priemonės, skirtos skirtingoms rinkos nepakankamumo problemoms pašalinti, taip pat gali mažinti viena kitos poveikį. Priemone, kuria sprendžiama elektros energijos gamybos pakankamumo problema, gali būti remiamas iškastinio kuro naudojimas, ir tai reikia suderinti su aplinkos apsaugos tikslu laipsniškai nutraukti aplinkosaugos požiūriu žalingas subsidijas. Panašiai, priemonė, kuria mažinamas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, gali padidinti energijos iš nepastovių atsinaujinančių išteklių pasiūlą ir tai gali turėti neigiamą poveikį elektros energijos gamybos pakankamumui.
- (50) Aplinkos apsaugos teisės aktuose įtvirtinus principo „teršėjas moka“ paisymą, iš esmės užtikrinama, kad būtų ištaisytas su neigiamu išoriniu poveikiu susijęs rinkos nepakankamumas. Tačiau valstybės pagalba nėra tinkama priemonė ir negali būti teikiama, jeigu pagalbos gavėjas gali būti priverstas atsakyti už taršą pagal galiojančius ES ar nacionalinės teisės aktus³⁶.

5.1.3.2. Įvairių pagalbos priemonių tinkamumas

- (51) Pagalba aplinkos apsaugai ir energetikai gali būti skiriama įvairiomis formomis. Vis dėlto valstybės narės turėtų užtikrinti, kad pagalba būtų skiriama taip, kad būtų kuo mažesnė prekybos ir konkurencijos iškraipymo tikimybė. Šiuo atžvilgiu valstybė narė turi įrodyti, kodėl mažiau tinkama yra kitų formų potencialiai mažesnę iškraipomąjį poveikį turinti pagalba, pavyzdžiui, gražintini avansai, palyginti su tiesioginėmis dotacijomis, arba mokesčių kreditai, palyginti su mokesčių sumažinimu, arba tokių formų pagalba, kuri yra grindžiama skolos ar nuosavybės priemonėmis (pavyzdžiui, mažų palūkanų paskolos arba palūkanų

³⁶ Visų pirma Komisija laikys, kad pagalba užterštoms teritorijoms atkurti gali būti suteikta tik kai teršėjas, t. y. asmuo, atsakingas pagal kiekvienoje valstybėje narėje taikomą teisę, nedarant poveikio Direktyvai dėl atsakomybės už aplinkos apsaugą (Direktyvai 2004/35/EB) ir kitoms susijusioms ES taisyklėms šiuo klausimu, nenustatytas arba jo negalima teisiškai įpareigoti finansuoti atkūrimą pagal principą „teršėjas moka“.

subsidijos, valstybės garantijos arba kitoks kapitalo teikimas palankiomis sąlygomis).

- (52) Pagalbos priemonės pasirinkimas turėtų atitikti rinkos nepakankamumą, kuri siekiama ta priemone pašalinti. Visų pirma, kai faktinės pajamos yra neaiškios, pavyzdžiui, energijos taupymo priemonių atveju, gražintinas avansas gali būti tinkama priemonė.
- (53) Teikdama veiklos pagalbą valstybė narė turi įrodyti, kad pagalba yra tinkama schemos tikslui pasiekti bei atitinkamoms problemoms spręsti. Norėdama įrodyti, kad pagalba yra tinkama, valstybė narė gali iš anksto apskaičiuoti nustatyto dydžio pagalbos sumą, į kurią taip pat įtraukiamos numatomos papildomos išlaidos per atitinkamą laikotarpį, ir taip paskatinti įmones riboti išlaidas ir vis veiksmingiau organizuoti savo veiklą³⁷.
- (54) Siedamos įrodyti schemų tinkamumą, valstybės narės taip pat gali naudotis praeities vertinimais, kaip aprašyta 7 skirsnyje.

5.1.4 Skatinamasis poveikis

5.1.4.1. Bendrosios sąlygos

- (55) Pagalba aplinkos apsaugai ir energetikai gali būti laikoma suderinama su vidaus rinka tik tuo atveju, jei ji turi skatinamąjį poveikį. Skatinamasis poveikis pasireiškia, kai pagalba skatina pagalbos gavėją keisti savo elgesį ir gerinti aplinkos apsaugą arba gerinti saugios, įperkamos ir tvarios energijos Europos rinkos veikimą, ko jis be pagalbos nedarytų. Pagalba negali būti subsidijuojamos veiklos išlaidos, kurias įmonė ir taip būtų patyrusi, ir negali būti kompensuojama įprasta ekonominės veiklos verslo rizika.
- (56) Komisijos nuomone, pagalba, skirta prisitaikyti prie būsimų Sąjungos standartų, iš esmės turi skatinamąjį poveikį. Tačiau pagalba neturi skatinamojo poveikio, jeigu įvykdžius investicijas įmonės laikytųsi jau priimtų, bet dar neįsigaliojusių Sąjungos standartų.
- (57) Kaip (56) punkto išimtis, bus laikoma, kad pagalba, skirta prisitaikyti prie jau priimtų, bet dar neįsigaliojusių Sąjungos standartų, turi skatinamąjį poveikį, jeigu investicijos baigiamos likus bent vieniems metams iki Sąjungos standartų įsigaliojimo.
- (58) Kaip (56) punkto išimtis, skatinamasis poveikis gali būti, jeigu pagalba suteikta:
 - (a) naujoms kelių, geležinkelių, vidaus vandenių ir jūrų transporto priemonėms, atitinkančioms priimtus Sąjungos standartus, įsigyti, jeigu jos įsigyjamos dar neįsigaliojus šiems standartams, o jiems įsigaliojus jie netaikomi jau įsigytoms transporto priemonėms;
 - (b) naudojamoms kelių, geležinkelių, vidaus vandenių ir jūrų transporto priemonėms modernizuoti, jeigu šių transporto priemonių eksploatavimo

³⁷ Tačiau tais atvejais, kai būsimos išlaidos ir pajamos labai neaiškios, ir yra daug asimetrinės informacijos, valdžios institucija taip pat gali norėti priimti kompensacijų modelius, kurie būtų ne visiškai *ex ante*, o mišraus *ex ante* ir *ex post* pobūdžio (pvz., proporcingai dalijantis nenumatytu pelnu).

pradžios dieną Sąjungos standartai dar nebuvo įsigalioję, o jiems įsigaliojus jie netaikomi šiems transporto priemonėms.

- (59) Siekdama, kad valstybės narės neventų diegti privalomų nacionalinių standartų, kurie yra griežtesni nei atitinkami Sąjungos standartai, Komisija iš esmės mano, kad teikiant pagalbą, kuria remiamos investicijos, dėl kurių pagalba gavėjas vykdydamas veiklą gali taikyti griežtesnius standartus nei Sąjungoje taikomi standartai, teigiamai prisidedama prie aplinkos apsaugos ar energetikos tikslų. Toks teigiamas poveikis egzistuoja nepriklausomai nuo to, ar yra privalomieji nacionaliniai standartai, kurie yra griežtesni nei Sąjungos standartas. Tai apima, pavyzdžiui, priemonės vandens ir oro kokybei pagerinti daugiau nei nustatyta privalomuosiuose Sąjungos standartuose.
- (60) Komisijos nuomone, pagalba nedaro skatinamojo poveikio jos gavėjui visais atvejais, kai su projektu susijusius darbus pagalba gavėjas jau buvo pradėjęs prieš pateikdamas paraišką gauti pagalbą nacionalinėms valdžios institucijoms. Kai pagalba gavėjas pradeda įgyvendinti projektą prieš pateikdamas paraišką gauti pagalbą, bet kokiam tam projektui suteikta pagalba nebus laikoma suderinama su vidaus rinka.
- (61) Valstybė narė privalo naudoti paraiškos gauti pagalbą formą, kurioje yra nurodytas bent pareiškėjo pavadinimas ir dydis, projekto aprašymas, įskaitant jo vietą ir pradžios bei pabaigos datas, pagalbos suma, kurios reikia jam įvykdyti, ir tinkamos finansuoti išlaidos. Paraiškos formoje pagalba gavėjai turi paaiškinti, kas įvyktų, jei pagalba nebūtų skirta. Nurodomas alternatyvus projektas kaip priešingos padėties scenarijus. Priešingos padėties scenarijus taip pat gali būti susijęs su padėtimi, kai nevykdomos jokios papildomos investicijos (pvz., įrenginys papildomi filtru, kai nėra jokio Sąjungos standarto, kuris įpareigotų pagalba gavėją tai daryti). Be to, didelės įmonės privalo pateikti dokumentus, kuriais įrodomas paraiškos formoje apibūdintas priešingos padėties scenarijus. Ši papildoma pareiga netaikoma MVI.
- (62) Gavusi paraiškos formą pagalbą teikianti institucija privalo patikrinti, ar priešingos padėties scenarijus yra įtikinamas, ir patvirtinti, kad pagalba turi reikiamą skatinamąjį poveikį. Priešingos padėties scenarijus laikomas įtikinamu, jei jis tikroviškas ir susijęs su sprendimo priėmimo veiksniais, vyraujančiais tuo metu, kai pagalba gavėjas priima sprendimą dėl investicijos. Tačiau (61) ir (62) punktų sąlygos nėra būtinos, jeigu pagalba skiriama konkurso būdu.

5.1.4.2. Pagalbai, apie kurią būtina pranešti atskirai, taikomos papildomos sąlygos

- (63) Priemonių, apie kurias būtina pranešti atskirai, atveju valstybė narė Komisijai privalo visapusiškai įrodyti pagalbos skatinamąjį poveikį. Ji turi pateikti aiškių įrodymų, kad pagalba veiksmingai paveikia sprendimą dėl investicijų ir pagalbos gavėjo elgesys pasikeičia taip, kad būtų gerinama aplinkos apsauga arba Europos energijos rinkos veikimas. Kad būtų galima atlikti nuodugną vertinimą, valstybė narė turi ne tik pateikti informaciją apie projektą, kuriam skiriama pagalba, bet ir išsamiai apibūdinti priešingos padėties scenarijų, t. y. įvykių scenarijų, jeigu jokia valstybė narė pagalbos gavėjui neskirtų pagalbos. Tačiau to įrodyti nėra būtina, jeigu pagalba skiriama konkurso būdu.

- (64) Naujų investicijų arba naujų gamybos metodų pranašumai paprastai neapsiriboja tiesioginiu poveikiu aplinkos apsaugai ar poveikiu energijos rinkai. Tokie pranašumai visų pirma gali būti gamybos pranašumai³⁸, o rizika visų pirma yra susijusi su abejonėmis, ar investicija duos tiek naudos, kaip tikimasi.
- (65) Skatinamasis poveikis iš esmės nustatomas atlikus priešingosios padėties tyrimą, pagal kurį lyginami numatomos veiklos lygiai, jeigu pagalba būtų teikiama ir jeigu nebūtų teikiama. Iš esmės yra tikrinamas projekto pelningumas, jeigu pagalba nebūtų teikiama, siekiant įsitikinti, ar iš tiesų jis yra mažesnis nei pelnas, kurį bendrovė gautų įgyvendindama alternatyvų projektą.
- (66) Atsižvelgiant į minėtus dalykus, pelningumo lygį galima įvertinti taikant metodiką, kuri paprastai naudojama konkrečiame pramonės sektoriuje ir kuri gali apimti projekto grynosios dabartinės vertės (GDV)³⁹, vidinės gražos normos (VGN)⁴⁰ arba vidutinės panaudoto kapitalo gražos (PKG) vertinimo metodus. Projekto pelningumas turi būti lyginamas su įprastomis gražos normomis, kurias bendrovė taiko kitiems panašaus pobūdžio investiciniams projektams. Jei tų normų nėra, projekto pelningumas turi būti lyginamas su visos bendrovės kapitalo kaina arba su atitinkamame pramonės sektoriuje įprastai taikomomis gražos normomis.
- (67) Jeigu konkretus priešingos padėties scenarijus nėra žinomas, skatinamasis poveikis gali būti numanomas, kai yra finansavimo trūkumas, t. y. kai, remiantis *ex ante* verslo planu, investicinės išlaidos viršija investicijos tikėtino veiklos pelno grynąją dabartinę vertę (GDV).
- (68) Valstybės narės visų pirma yra raginamos remtis atnaujintais, aktualiais ir patikimais patvirtinamaisiais dokumentais, pavyzdžiui, oficialiais valdybos dokumentais, kredito komiteto ataskaitomis, rizikos vertinimais, finansinėmis ataskaitomis, vidiniais verslo planais, ekspertų nuomonėmis ir kitais tyrimais, susijusiais su vertinamu investiciniu projektu. Patikrinti skatinamąjį poveikį galėtų padėti dokumentai, kuriuose pateikiama informacija apie paklauso prognozes, išlaidų prognozes finansines prognozes, investicijų komitetui pateikti dokumentai, kuriuose išsamiai nagrinėjami skirtingi investavimo scenarijai, arba finansų įstaigoms pateikti dokumentai.
- (69) Siekdama užtikrinti, kad skatinamasis poveikis būtų nustatytas objektyviai, vertindama skatinamąjį poveikį Komisija gali lyginti konkrečius bendrovės duomenis su duomenimis, susijusiais su pramonės sektoriumi, kuriame bendrovė vykdo veiklą (lyginamoji analizė). Visų pirma valstybės narės, jei įmanoma, turėtų pateikti su pramonės sektoriumi susijusius duomenis, rodančius, kad

³⁸ Gamybos pranašumai, kurie neigiamai veikia skatinamąjį poveikį, yra padidėjęs pajėgumas, našumas, veiksmingumas arba kokybė. Kiti pranašumai gali būti susiję su gaminio įvaizdžiu ir gamybos metodų ženklinimu ir tai gali neigiamai paveikti skatinamąjį poveikį, visų pirma rinkose, kuriose daromas konkurencinis spaudimas išlaikyti aukštą aplinkos apsaugos lygį.

³⁹ Projekto grynoji dabartinė vertė (GDV) yra skirtumas tarp teigiamų ir neigiamų pinigų srautų investicijos naudojimo laikotarpiu, diskontuotų iki jų dabartinės vertės (paprastai pagal kapitalo kainą), t. y. įprastos gražos normos, kurias atitinkama įmonė taiko kitiems panašaus pobūdžio investiciniams projektams. Kai šio lyginamojo rodiklio nėra, šiam tikslui gali būti naudojama visos bendrovės kapitalo kaina ar gražos normos, įprastai taikomos atitinkamame pramonės sektoriuje.

⁴⁰ Vidinė gražos norma nėra grindžiama buhalteriniu pelnu per atitinkamus metus, ja atsižvelgiama į būsimus pinigų srautus, kuriuos investuotojas tikisi gauti per visą investicijos naudojimo laikotarpį. Ji nustatoma kaip diskontuota norma, kurios pinigų srautų GDV lygi nuliui.

bendrovės priešingos padėties scenarijus, reikalaujamas pelningumo lygis ir tikėtini pinigų šrautai yra pagrįsti.

- (70) Komisija gali nustatyti, kad skatinamasis poveikis yra ir tokiais atvejais, kai įmonė yra suinteresuota vykdyti projektą, kai pagalba yra teikiama, net jeigu remiamas projektas nepasiekia paprastai reikalaujamo pelningumo lygio. Tai gali būti pateisinama, pavyzdžiui, atsižvelgiant į platesnio pobūdžio naudą, kurios paties projekto pelningumas neparodo. Tokiomis aplinkybėmis yra labai svarbūs pateikti įrodymai, patvirtinantys skatinamojo poveikio buvimą.
- (71) Jeigu įmonė laikosi nacionalinio standarto, kuris yra griežtesnis nei Sąjungos standartai arba kuris yra priimtas, jeigu Sąjungos standartų nėra, Komisija patikrins, ar pagalbos gavėjui dėl padidėjusių išlaidų būtų daromas esminis poveikis ir ar jis nesugebėtų padengti su nedelsiamu nacionalinio standarto įgyvendinimu susijusių išlaidų.
- (72) Investicijų, dėl kurių įmonės gali pasiekti aukštesnius rodiklius, nei pagal Sąjungos standartus reikalaujamas minimalus lygis, atveju Komisija vis tiek gali nustatyti, kad skatinamojo poveikio nėra, ypač jeigu tokios investicijos atitinka minimalius techninius standartus, kurie yra prieinami rinkoje.
- (73) Jeigu dėl pagalbos, kuria skatinama vykdyti papildomą veiklą, nesikeičia pagalbos gavėjo elgesys, tokia pagalba neturi skatinamojo poveikio, kiek tai susiję su aplinkai palankaus elgesio ES skatinimu arba Europos energijos rinkos stiprinimu. Todėl pagalba nebus patvirtinta tokiais atvejais, kai yra galimybė, kad ta pati veikla būtų vykdoma be pagalbos.

5.1.5. Pagalbos proporcingumas

5.1.5.1. Bendrosios sąlygos

- (74) Pagalba aplinkos apsaugai ir energetikai visuomet turi būti proporcinga. Pagalba yra laikoma proporcinga, jeigu pagalbos suma vienam pagalbos gavėjui yra apribota iki minimumo, kurio reikia nustatytam aplinkos apsaugos ar energetikos tikslui pasiekti.
- (75) Paprastai laikoma, kad individuali pagalba, apie kurią būtina pranešti, yra sumažinta iki minimumo, jei jos suma atitinka (grynąsias) papildomas išlaidas, kurių reikia tikslui pasiekti, palyginti su priešingos padėties scenarijumi, jei pagalba nebūtų skirta. Grynosios papildomos išlaidos prilygsta remiamo projekto ir alternatyviojo investicinio projekto, kurį bendrovė vykdytų be pagalbos (priešingos padėties scenarijaus), ekonominės naudos ir išlaidų (be kita ko, investicijų ir veiklos) skirtumui.
- (76) Tačiau gali būti sunku visapusiškai atsižvelgti į visą ekonominę naudą, kurią dėl papildomų investicijų gaus bendrovė⁴¹. Todėl priemonėms, kurių nereikia vertinti atskirai, gali būti taikomas supaprastintas metodas, pagal kurį bus skaičiuojamos papildomos investicinės išlaidos (t. y. neatsižvelgiant į veiklos naudą ir išlaidas). Bus laikoma, kad priemonės, kurių nereikia vertinti atskirai, yra proporcingos, jeigu pagalbos suma neviršija konkrečios tinkamų finansuoti išlaidų, kaip

⁴¹ Pavyzdžiui, tam tikra naudą, kaip antai dėl investicijų į aplinkos apsaugą pagerėjusį ekologinį įvaizdį, ne visada lengva apskaičiuoti.

apibrėžta toliau, procentinės dalies. Šis didžiausias pagalbos intensyvumas taip pat naudojamas kaip pagalbos priemonių, apie kurias būtina pranešti, riba.

Tinkamos finansuoti išlaidos

- (77) Tinkamos finansuoti išlaidos yra investicijų į nematerialųjį ir (arba) materialųjį turtą išlaidos. Jos bus apskaičiuojamos kaip investicijų, tiesiogiai susijusių su siekiamu bendros svarbos tikslu, išlaidos ir, kai tinkama, bus nustatytos pagal priešingos padėties scenarijų. Išlaidos, tiesiogiai nesusijusios su aplinkos apsaugos ar energetikos tikslo siekimu, nėra tinkamos finansuoti.
- (78) Tinkamos finansuoti išlaidos nustatomos taip:
- (a) Jeigu bendros svarbos tikslo siekimo išlaidas visose investicinėse išlaidose galima nustatyti kaip atskirą investiciją (pavyzdžiui, nes ekologiškas elementas yra lengvai nustatomas kaip esamų įrenginių papildoma dalis), atskiros investicijos išlaidos yra tinkamos finansuoti išlaidos.
 - (b) Visais kitais atvejais, tinkamos finansuoti išlaidos yra papildomos investicinės išlaidos, kurios nustatomos palyginant remiamą investiciją su priešingos padėties scenarijumi, kai valstybės pagalba neteikiama. Tinkamas priešingos padėties scenarijus yra techniškai palyginamos investicijos⁴², kuri, tikėtina, būtų įvykdyta be pagalbos⁴³ ir kuria nepasiekiamas bendros svarbos tikslo arba tikslas pasiekiamas mažesniu mastu, išlaidos.
- (79) 2 priede pateikti atitinkamų priešingos padėties scenarijų arba tinkamų finansuoti išlaidų apskaičiavimo pavyzdžiai, nurodantys, kokį priešingos padėties scenarijų reikėtų naudoti panašiais atvejais.
- (80) Tam tikrų priemonių atveju, visų pirma, kai remiami integruoti projektai (pvz., integruotos energijos vartojimo efektyvumo priemonės), priešingos padėties scenarijų gali būti sunku nustatyti. Tokių projektų atveju Komisija gali svarstyti papildomų išlaidų nustatymo rodiklį (pvz., finansavimo trūkumo metodą). Kai investicinis projektas susijęs tik su naujos infrastruktūros, kuri yra centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo sistemos dalis, kūrimu, finansavimo trūkumo metodas gali būti naudojamas kaip rodiklis.

Didžiausias pagalbos intensyvumas

- (81) Siekdama užtikrinti nuspėjamumą ir vienodas sąlygas, Komisija taiko 2 priede nurodytus didžiausio pagalbos intensyvumo dydžius. Viena vertus, šie dydžiai parodo valstybės intervencijos poreikį (nustatytą atsižvelgiant į atitinkamą rinkos nepakankamumą), kita vertus – tikėtiną konkurencijos ir prekybos iškraipymo lygį.
- (82) Kai kurių rūšių pagalbai arba tuo atveju, kai investicija vykdoma remiamame regione, leidžiamas didesnis pagalbos intensyvumas, tačiau pagalbos intensyvumas jokių būdu negali viršyti 100 % tinkamų finansuoti išlaidų.

⁴² Techniškai palyginama investicija yra investicija, susijusi su tuo pačiu gamybos pajėgumu ir visomis kitomis techninėmis charakteristikomis (išskyrus tiesiogiai susijusias su papildoma investicija, skirta siekiamam tikslui).

⁴³ Verslo požiūriu tokia investicija turi būti įtikinama alternatyva vertinamai investicijai.

- (a) Pagalbos intensyvumas gali būti padidintas [15] procentinių punktų, kai investicijos į energetiką ir aplinkos apsaugą vykdomos remiamose vietovėse, tenkinančiose Sutarties 107 straipsnio 3 dalies a punkto sąlygas, ir 5 procentiniais punktais, kai investicijos į energetiką ir aplinkos apsaugą vykdomos remiamose vietovėse, tenkinančiose Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punkto sąlygas. Komisija laiko, kad šis padidinimas yra pateisinamas atsižvelgiant į įvairias šių regionų problemas, kurios taip pat gali trukdyti vykdyti investicijas į aplinkos apsaugą ar energetiką.
- (b) Pagalbos intensyvumas gali būti padidintas 10 % vidutinėms ir 20 % mažosioms įmonėms. Mažosioms ir vidutinėms įmonėms, kurių išlaidos siekiant aplinkos apsaugos ar energetikos tikslų gali būti santykinai didesnės, palyginti su jų veiklos apimtimi, ir kurių gebėjimas padengti tokias išlaidas yra apribotas dėl kapitalo rinkos trūkumų, didesnis pagalbos intensyvumas taip pat gali būti pateisintas, nes didelių konkurencijos ir prekybos iškraipymų rizika yra mažesnė, kai pagalbos gavėjas yra mažoji arba vidutinė įmonė.
- (c) Tam tikromis aplinkybėmis didesnis pagalbos intensyvumas gali būti pateisintas ekologinėms inovacijoms, kuriomis gali būti sprendžiama dvejopa rinkos nepakankamumo problema, susijusi su didesne inovacijų rizika ir projekto aplinkosaugos aspektu. Tai visų pirma taikoma tausų išteklių naudojimą skatinančioms priemonėms. Pagalbos intensyvumas gali būti padidintas 10 procentinių punktų, jeigu tenkinamos šios sąlygos:
- i ekologinių inovacijų turtas arba projektas turi būti naujas arba iš esmės patobulintas, palyginti su naujausiomis technologijomis jo pramonės sektoriuje ES⁴⁴;
 - ii tikėtina nauda aplinkai turi būti gerokai didesnė už tą, kurią lemtų patobulinimas dėl bendrosios naujausių technologijų raidos panašios veiklos srityse⁴⁵;
 - iii šio turto arba projektų novatoriškumas susijęs su aiškia technologine, rinkos arba finansine rizika, kuri yra didesnė už riziką, paprastai siejamą su panašiu ne inovacijų turtu arba projektais⁴⁶.
- (83) Todėl Komisija laikys, kad pagalba yra suderinama, jeigu tinkamos finansuoti išlaidos bus tinkamai apskaičiuotos ir laikomasi 2 priede nustatyto didžiausio pagalbos intensyvumo.

⁴⁴ Naujoviškumą valstybės narės galėtų įrodyti, pavyzdžiui, pateikdamos išsamų inovacijos ir jos diegimo arba skleidimo rinkos sąlygų aprašymą, palygindamos jį su naujausiais procesais arba organizavimo metodais, kuriuos tame pačiame pramonės sektoriuje paprastai taiko kitos įmonės.

⁴⁵ Jeigu ekologinių inovacijų diegimo veiklai palyginti su įprasta ne novatoriška veikla gali būti naudojami kiekybiniai parametrai, „gerokai didesnė“ reikia, kad ribinis pagerėjimas, kurio tikimasi dėl ekologinių inovacijų diegimo veiklos, mažesnės rizikos aplinkai, mažesnės taršos arba didesnio energijos vartojimo arba išteklių naudojimo veiksmingumo požiūriu turėtų būti bent dvigubai didesnis už ribinį pagerėjimą, kurio tikimasi dėl bendrosios panašios ne novatoriškos veiklos raidos.

Jeigu siūlomas metodas konkrečiu atveju netinka arba jeigu kiekybinio palyginimo atlikti neįmanoma, paraiškoms gauti valstybės pagalbą byloje turėtų būti išsamus šiam kriterijui vertinti naudojamo metodo aprašymas užtikrinant standartą, kuris būtų panašus į siūlomą metodą.

⁴⁶ Valstybė narė šią riziką galėtų įrodyti, pavyzdžiui, taip: palyginti išlaidas su bendrovės apyvarta, nurodyti plėtrai reikalingą laiką, numatomą ekologinių inovacijų naudą, palyginti su išlaidomis, nesėkmės tikimybę.

- (84) Tais atvejais, kai pagalba teikiama tikrai konkurencinio konkurso būdu, remiantis aiškiais, skaidriais ir nediskriminaciniais kriterijais, pagalbos suma gali siekti 100 % tinkamų finansuoti išlaidų⁴⁷. Konkursas turi būti nediskriminacinis ir jame turi dalyvauti pakankamai įmonių. Be to, konkurso biudžetas turi būti privalomai ribotas, t. y. ne visi dalyviai gali gauti pagalbą. Galiausiai pagalba turi būti teikiama remiantis konkurso dalyvio pateiktu pradiniu pasiūlymu, taip panaikinant tolesnių derybų galimybę.
- (85) Viena iš konkrečių pagalbos formų – prekybos leidimais schemas, kurios gali būti susijusios su valstybės pagalba. Pavyzdžiui, kai valstybės narės išduoda leidimus mažesne nei rinkos kaina. Jeigu bendra valstybės narės išduotų leidimų suma yra mažesnė už bendruosius numatomus įmonių poreikius, bendrasis poveikis aplinkos apsaugai yra teigiamas. Jeigu kiekvienai įmonei individualiai išduoti leidimai netenkina bendrųjų numatomų įmonės poreikių, įmonė turi sumažinti savo taršą, taip prisidėdama prie aplinkos apsaugos gerinimo, arba įsigyti rinkoje papildomų leidimų, taip atlygindama už savo taršą. Siekiant riboti konkurencijos iškraipymą, negali būti pateisinamas joks perteklinis leidimų skyrimas ir turi būti numatytos priemonės, kaip išvengti per didelių patekimo į rinką kliūčių.

5.1.5.2. Pagalbos sumavimas

- (86) Pagalba gali būti suteikta vienu metu pagal kelias pagalbos schemas arba sumuojama su *ad hoc* pagalba, jeigu bendra veiklai arba projektui skirtos valstybės pagalbos suma neviršija ribų, nustatytų pagal pagalbos viršutines ribas, nurodytas šiose gairėse. Sąjungos finansavimas, kurį centralizuotai valdo Komisija, kuris nėra tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuojamas valstybės narės⁴⁸, nėra valstybės pagalba. Kai toks Sąjungos finansavimas yra derinamas su valstybės pagalba, nustatant, ar laikomasi pranešimo ribų ir didžiausio pagalbos intensyvumo, turėtų būti atsižvelgiama tik į pastarąjį elementą, su sąlyga, kad suteikto viešojo finansavimo, susijusio su tomis pačiomis tinkamomis finansuoti išlaidomis, visa suma neviršija didžiausios (-ių) finansavimo normos (-ų), nustatytos (-ų) taikomuose Europos reglamentuose.
- (87) Pagalba nesumuojama su *de minimis* pagalba, susijusia su tomis pačiomis tinkamomis finansuoti išlaidomis, jei taip susumavus būtų viršytas pagalbos intensyvumas, nustatytas šiose gairėse.

5.1.5.3. Investicinei ir veiklos pagalbai, apie kurią būtina pranešti atskirai, taikomos papildomos sąlygos

- (88) Siekiant užtikrinti individualios pagalbos proporcingumą nepakanka laikytis šiame skirsnyje ir 2 priede nustatyto didžiausio pagalbos intensyvumo. Tas didžiausias pagalbos intensyvumas naudojamas kaip individualios pagalbos riba⁴⁹.

⁴⁷ Taip yra todėl, kad tokiomis aplinkybėmis galima manyti, jog atitinkamais pasiūlymais išreiškiama visa galima nauda, kuri gali atsirasti dėl papildomų investicijų.

⁴⁸ Pavyzdžiui, parama, suteikta remiantis Komisijos sprendimu 2010/670/ES (NER300 finansavimas) ir Reglamentu 2010/1233/ES, kuriuos iš dalies keičiamas Reglamentas 2009/663/EB (EEPEG finansavimas), programa „Horizontas 2020“ arba programa COSME.

⁴⁹ Kai suteikiama *ad hoc* pagalba, riba nustatoma lyginant su įprastais pramonės sektoriaus duomenimis, atitinkančiais pagal schemą suteiktai pagalbai, apie kurią būtina pranešti atskirai, nustatytą ribą.

- (89) Paprastai bus laikoma, kad pagalba, apie kurią būtina pranešti atskirai, yra sumažinta iki minimumo, jei jos suma atitinka grynąsias papildomas remiamos investicijos išlaidas, palyginti su priešingos padėties scenarijumi, jei pagalba nebūtų skirta. Turi būti atsižvelgiama į visas susijusias išlaidas ir naudą per visą projekto vykdymo laikotarpį.
- (90) Jeigu jokio konkretaus alternatyvaus projekto negalima nustatyti kaip priešingos padėties scenarijaus, Komisija patikrins, ar pagalbos suma viršija minimalią sumą, kuri yra būtina, kad remiamas projektas būtų pakankamai pelningas, pavyzdžiui, ar projekto VGN dėl jos padidėja daugiau nei įprastos gražos normos, kurias atitinkama įmonė taiko kitiems panašaus pobūdžio investiciniams projektams. Kai šio lyginamojo rodiklio nėra, šiam tikslui gali būti naudojama visos bendrovės kapitalo kaina ar gražos normos, įprastai taikomos atitinkamame pramonės sektoriuje.
- (91) Valstybė narė turėtų pateikti įrodymų, kad pagalbos suma yra sumažinta iki minimumo. Skaičiavimus, naudojamus skatinamajam poveikiui nustatyti, taip pat galima taikyti pagalbos proporcingumui įvertinti. Valstybė narė turi įrodyti pagalbos proporcingumą remdamasi (68) punkte nurodytais dokumentais.
- (92) Konkurso būdu suteiktos veiklos pagalbos atveju laikoma, kad individuali pagalba yra proporcinga, jeigu tenkinamos bendrosios sąlygos.

5.1.6. Neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimas

- (93) Kad pagalba būtų suderinama, neigiamas pagalbos priemonės poveikis (konkurencijos iškreipimas ir poveikis valstybių narių tarpusavio prekybai) turi būti ribotas ir mažesnis už teigiamą poveikį prisidedant prie bendros svarbos tikslo.
- (94) Komisija nustatė dvi galimo iškreipimo dėl pagalbos rūšis, būtent produkto rinkos iškreipimus ir poveikį vietos pasirinkimui. Dėl abiejų rūšių iškreipimų gali būti neveiksmingai paskirstomi ištekliai (todėl suprastėja ekonominiai vidaus rinkos rezultatai) ir kilti kitų paskirstymo problemų (poveikis ekonominės veiklos paskirstymui įvairiuose regionuose).
- (95) Dėl aplinkos apsaugos tikslais teikiamos pagalbos pobūdžio veikiausiai bus remiami ekologiškai, o ne labiau aplinką teršiantys gaminiai ir technologijos. Šis pagalbos poveikis iš principo nebus vertinamas kaip nederamas konkurencijos iškreipimas, kadangi jis neatsiejamai susijęs su pačiu pagalbos tikslu (ekologiškesnės ekonomikos skatinimu). Vertindama galimą neigiamą pagalbos aplinkos apsaugai poveikį, Komisija atsižvelgs į bendrą priemonės poveikį aplinkai, vertindama jos neigiamą poveikį įmonių, kurioms pagalba neteikiama, padėčiai rinkoje, taigi ir pelnui. Tai darydama Komisija visų pirma apsvarstys iškreipiamąjį poveikį konkurentams, kurie net be pagalbos taip pat vykdo veiklą ekologiškai. Taigi, kuo mažesnis numatomas konkrečios priemonės poveikis aplinkai, tuo svarbiau įvertinti jos poveikį konkurentų rinkos dalims ir pelnui visoje rinkoje.
- (96) Vienas valstybės pagalbos, teikiamos aplinkos apsaugos ir energetikos tikslams pasiekti, potencialiai žalingo poveikio pavyzdys yra tai, kad ji trukdo rinkos mechanizmui pasiekti veiksmingų rezultatų: atlyginama veiksmingiausiems novatoriškiems gamintojams, o labiausiai neveiksmingai dirbantiems sukuriama spaudimas tobulintis, restruktūrizuotis ar pasitraukti iš rinkos. Tai gali nulemti

situaciją, kai dėl tam tikroms įmonėms suteiktos pagalbos į rinką negali patekti ir plėstis veiksmingesni ar novatoriškesni konkurentai (pvz., konkurentai, naudojantys skirtingą ar net švaresnę technologiją), kurie kitu atveju tai galėtų padaryti. Ilgainiui konkurencinio įėjimo į rinką ir pasitraukimo iš jos proceso trukdymas gali nuslopinti inovacijas ir sulėtinti visos pramonės našumo gerinimą.

- (97) Pagalba taip pat gali turėti kito pobūdžio iškraipomąjį poveikį – padidinti didelę pagalbos gavėjo įtaką rinkoje arba padėti ją išlaikyti. Net jei pagalba tiesiogiai nesustiprinama didelė įtaka rinkoje, tai gali būti daroma netiesiogiai – skatinant esamus konkurentus atsisakyti plėtros ar pasitraukti iš rinkos arba atgrasant naujus konkurentus nuo įėjimo į rinką.
- (98) Pagalba gali ne tik sukelti iškraipymus produkto rinkose, bet ir nulemti poveikį prekybai ir vietos pasirinkimui. Iškraipymai gali kilti įvairiose valstybėse narėse, kai įmonės konkuruoja tarpvalstybiniu mastu arba kai jos renkasi investavimo vietas. Pagalba, kuria siekiama išlaikyti ekonominę veiklą viename regione arba ją pritraukti iš kitų vidaus rinkos regionų, tiesiogiai gali nulemti iškraipymo produkto rinkoje, tačiau dėl jos veikla ar investicijos perkeliamos iš vieno regiono į kitą ir tai neturi jokio grynojo poveikio aplinkos apsaugai.

Akivaizdus neigiamas poveikis

- (99) Siekiant nustatyti, kokių mastu pagalbos priemonė gali būti laikoma turinti iškraipomąjį poveikį, reikia išanalizuoti priemonę ir aplinkybes, kuriomis ji yra taikoma. Tačiau galima nustatyti tam tikrus atvejus, kai neigiamas poveikis akivaizdžiai nusveria teigiamą poveikį, t. y. kai pagalba negali būti laikoma suderinama su vidaus rinka.
- (100) Komisija nustato didžiausią pagalbos intensyvumą. Šie intensyvumo dydžiai yra pagrindinis suderinamumo reikalavimas, kuriuo siekiama neleisti valstybės pagalbos naudoti projektams, kurių pagalbos sumos ir tinkamų finansuoti išlaidų santykis yra labai didelis ir greičiausiai turės iškraipomąjį poveikį.
- (101) Taigi pagalba aplinkos apsaugos ir energetikos tikslams pasiekti, dėl kurios tik pakeičiama ekonominės veiklos vieta, tačiau nepagerinamas esamas aplinkos apsaugos lygis ES valstybėje narėje, nebus laikoma suderinama.

5.1.6.1. Bendrosios sąlygos

- (102) Vertindama pagalbos priemonės neigiamą poveikį, Komisija nagrinės iškraipymus daugiausia dėmesio skirdama numatomam pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai poveikiui įmonių konkurencijai paveiktose produkto rinkose ir ekonominės veiklos vietoje. Jeigu pagalbos priemonės yra tinkamai parengtos atsižvelgiant į rinkos nepakankamumą, kurį jomis siekiama pašalinti, rizika, kad pagalba nederamai iškraipys konkurenciją, bus mažesnė.
- (103) Jeigu pagalba yra proporcinga ir neviršija papildomų investicinių išlaidų, neigiamas pagalbos poveikis iš esmės yra švelnesnis. Tačiau net jei pagalba yra būtina ir proporcinga, dėl jos gavėjai gali pradėti elgtis kitaip ir taip iškraipyti konkurenciją. Paprastai pelno siekianti įmonė aplinkos apsaugą gerins labiau, nei reikia pagal privalomus reikalavimus, tik tada, jeigu manys, kad tai jai duos bent kokios nors nedidelės naudos.

- (104) Kad konkurencijos ir prekybos iškraipymai būtų kuo mažesni, Komisija daug dėmesio skirs atrankos procesui: jei įmanoma, atrankos procesas turėtų būti vykdomas be diskriminacijos, skaidriai ir atvirai, ir bendrovės, galinčios konkuruoti teikdamos projektus, kuriais siekiama tų pačių aplinkos apsaugos ar energetikos tikslų, neturėtų būti nepagrįstai atmetamos. Baigus atrankos procesą, turėtų būti atrinkti pagalbos gavėjai, galintys siekti aplinkos apsaugos ar energetikos tikslų naudodami mažiausią pagalbos sumą arba ekonomiškiausiu būdu.
- (105) Iškraipomąjį pagalbos poveikį Komisija vertins visų pirma atsižvelgdama į šiuos elementus:
- (a) *vieneto gamybos sąnaudų sumažėjimas arba kompensavimas*: jeigu dėl naujos įrangos⁵⁰ sumažės vieneto gamybos sąnaudos, palyginti su padėtimi, kuri būtų, jei pagalba nebūtų teikiama, arba jeigu teikiant pagalbą kompensuojama dalis veiklos išlaidų, tikėtina, kad pagalbos gavėjų apyvarta padidės. Kuo produkto kaina elastingesnė, tuo didesnis galimas konkurencijos iškraipymas;
 - (b) *ekologiškesnis gamybos procesas*: jeigu pagalbos gavėjai pradeda taikyti ekologiškesnį gamybos procesą ir jeigu yra įprasta naudojant ženklimą ar įvaizdį diferencijuoti produktą vartotojams pagal aplinkos apsaugos lygį, tikėtina, kad pagalbos gavėjai galės padidinti apyvartą. Kuo labiau vartotojai linkę pasirinkti gaminį dėl aplinkos apsaugos savybių, tuo didesnis galimas konkurencijos iškraipymas;
 - (c) *naujas produktas*: jeigu pagalbos gavėjai pagamina naują arba geresnės kokybės produktą, tikėtina, kad jie padidins apyvartą ir galbūt įgis pradininko pranašumą. Kuo labiau vartotojai linkę pasirinkti produktą dėl aplinkos apsaugos savybių, tuo didesnis konkurencijos iškraipymas.

5.1.6.2. Pagalbai, apie kurią būtina pranešti atskirai, taikomos papildomos sąlygos

- (106) Valstybės narės privalo užtikrinti, kad minėtas iškraipomasis poveikis būtų apribotas. Individualios pagalbos atveju, be 5.1.6.1 skirsnyje nurodytų elementų, Komisija atsižvelgs į (ir įvertins) tai, ar teikiant pagalbą:
- (a) remiama neveiksminga gamyba ir taip stabdomas našumo augimas atitinkamame sektoriuje;
 - (b) iškraipomos veiklumo paskatos;
 - (c) sukuriama arba padidinama įtaka rinkoje arba šalinimo praktika;
 - (d) dirbtinai keičiami prekybos srautai arba gamybos vieta.
- (107) Komisija gali svarstyti kitas nei pranešta planuojamas taikyti energetikos ir aplinkos apsaugos paramos schemas, kurios yra tiesiogiai ar netiesiogiai naudingos pagalbos gavėjui, kad įvertintų suminį pagalbos poveikį.

⁵⁰ Skaičiuojant papildomas investicines išlaidas negali būti įtraukta visa nauda, nes veiklos pelnas neatskaitomas investicijų naudojimo laikotarpiu. Be to, į tam tikros rūšies naudą, pavyzdžiui, susijusią su padidėjusiu našumu ir padidėjusia gamyba pajėgumui nepakitęs, atsižvelgti gali būti sunku.

- (108) Komisija taip pat vertins, ar dėl pagalbos kai kuriose teritorijose gali susidaryti palankesnės gamybos sąlygos, pirmiausia dėl to, kad dėl pagalbos gamybos sąnaudos yra santykinai mažesnės nei kitur, arba dėl to, kad naudojant pagalbą taikomi griežtesni gamybos standartai. Dėl to bendrovės gali pasilikti remiamose teritorijose arba į jas persikelti, arba į remiamą vietovę perkelti savo prekybos srautus. Analizuodama individualią pagalbą, apie kurią būtina pranešti, Komisija atitinkamai atsižvelgs į bet kokius įrodymus, kad pagalbos gavėjas svarstė alternatyvias vietas.

5.1.7 Skaidrumas

- (109) Valstybės narės centrinėje interneto svetainėje arba bendroje interneto svetainėje, per kurią gaunama informacija iš kelių interneto svetainių (pvz., regioninių interneto svetainių), privalo skelbti bent šią informaciją apie valstybės pagalbos schemas: visą pagalbos schemas, apie kurią pranešta, ir jos įgyvendinimo nuostatų tekstą, pagalbą teikiančią instituciją, atskirų pagalbos gavėjų pavadinimus ir kiekvienam pagalbos gavėjui suteiktos pagalbos rūšį (pagalbos priemonę) ir sumą, pagalbos gavėjo rūšį (MVĮ ar didelė įmonė), NUTS II lygio regioną, kuriame įsikūręs pagalbos gavėjas, ir pagrindinį ekonomikos sektorių, kuriame pagalbos gavėjas vykdo veiklą pagal NACE grupės lygį. Šie reikalavimai taip pat *mutatis mutandis* taikomi *ad hoc* pagalbai. Tokia informacija turi būti skelbiama po to, kai priimamas sprendimas suteikti pagalbą, ir saugoma bent 10 metų, kad su ja be jokių apribojimų galėtų susipažinti visuomenė⁵¹.

⁵¹ Ši informacija turėtų būti reguliariai atnaujinama (pavyzdžiui, kas šešis mėnesius) ir pateikiama neprivačiu formatu.

5.2 Pagalba atsinaujinančių išteklių energijai

- (110) ES, visų pirma vykdydama strategiją „ES 2020“, nustatė ambicingus klimato kaitos ir energetikos tvarumo tikslus. Šių tikslų jau padedama siekti keliais ES teisėkūros procedūra priimtais aktais, pvz., ES šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema (ES ATLPS), Atsinaujinančių išteklių energijos direktyva ir Degalų kokybės direktyva. Tačiau juos įgyvendinus ne visada pavyksta pasiekti veiksmingiausių rinkos rezultatų ir tam tikromis sąlygomis valstybės pagalba gali būti tinkama priemonė, padedanti pasiekti ES tikslų ir susijusių nacionalinių planinių rodiklių.
- (111) Visų pirma, nors ES ATLPS ir anglies dioksido mokesčiais internalizuojamos išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekio išlaidos, jos (dar) nėra visiškai internalizuotos ir teikiant valstybės pagalbą gali būti skatinama siekti susijusių, bet atskirų ES atsinaujinančiosios energijos tikslų. Taigi, jeigu nėra priešingų įrodymų, Komisija daro prielaidą, kad likutinis rinkos nepakankamumas tebeegzistuoja ir jis gali būti šalinamas teikiant pagalbą atsinaujinančiajai energijai.
- (112) Kad valstybės narės galėtų pasiekti planinius rodiklius, pagrįstus strategijos „ES 2020“ tikslais, Komisija daro prielaidą, kad pagalba yra tinkama ir jos iškraipomasis poveikis yra apribotas, jeigu įvykdomos visos kitos sąlygos.
- (113) Reikėtų pažymėti, kad pagalbos hidroenergijos gamybai poveikis gali būti dvejopas. Viena vertus, ji turi teigiamą poveikį, nes yra susijusi su mažu išmetamu ŠESD kiekiu, kita vertus, ji gali turėti ir neigiamą poveikį vandens sistemoms ir biologinei įvairovei. Todėl teikdamos pagalbą hidroenergijai, valstybės narės privalo paisyti 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/60/EB, nustatančios Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus⁵², ypač jos 4 straipsnio 7 dalies, kurioje nustatyti kriterijai, pagal kuriuos leidžiama daryti naujus vandens telkinių pakeitimus.
- (114) Pagalba atsinaujinančių išteklių energijai gali būti teikiama kaip investicinė arba veiklos pagalba. Investicinės pagalbos schemoms ir investicinei pagalbai, apie kurią pranešta atskirai, taikomos 5.1 skirsnyje nustatytos sąlygos. Investicinė pagalba biodegalus gaminantiems įrenginiams gali būti teikiama tik tiems įrenginiams, kurie negamina biodegalų iš javų ir kitų krakmolingų augalų, cukraus ir aliejinių augalų, kaip apibrėžta Komisijos pasiūlyme COM(2012) 595⁵³.
- (115) Veiklos pagalbos schemoms bus taikomos 5.1 skirsnio bendrosios nuostatos su pakeitimais, nustatytais šio poskirsnio konkrečiomis nuostatomis. Veiklos pagalbai, apie kurią pranešta atskirai, taikomos 5.1 skirsnyje nustatytos sąlygos, ir

⁵² OL L 327, 2000 12 22, p. 1.

⁵³ Kai bus priimta direktyva, Komisija taikys galutinio teksto apibrėžtis.

prireikus atsižvelgiama į šiame poskirsnyje nustatytus veiklos pagalbos schemoms taikomus pakeitimus.

- (116) Pagalbos schemas Komisija leis taikyti daugiausiai dešimt metų. Jei priemonę ketinama taikyti toliau, pasibaigus šiam laikotarpiui apie ją būtina pranešti iš naujo.
- (117) Pagalba bus laikoma suderinama tik jei ji teikiama tvarių formų atsinaujinančiajai energijai, kaip apibrėžta ES teisės aktų sistemoje. Komisija mano, kad po 2020 m. pagalba turėtų būti teikiama tik pažangiesiems biodegalams.
- (118) Sąjunga nustatė bendrą Sąjungos planinį rodiklį, susijusį su atsinaujinančių energijos išteklių dalimi, palyginti su galutiniu energijos suvartojimu, ir juo remdamasi nustatė privalomus nacionalinius planinius rodiklius. Atsinaujinančių išteklių energijos direktyvoje⁵⁴ nustatytas bendradarbiavimo mechanizmas⁵⁵, skirtas tarpvalstybinei paramai siekiant nacionalinių planinių rodiklių palengvinti. Siekiant apriboti bendrą iškraipomąjį poveikį, veiklos pagalbos schemose iš esmės turėtų būti leidžiama dalyvauti kitoms EEE šalims ir Energijos bendrijos susitariančiosioms šalims. Juo siekiama kuo labiau sumažinti išlaidas valstybėms narėms, kurių vienintelis tikslas yra pasiekti ES teisės aktuose nustatytą nacionalinį atsinaujinančių energijos išteklių planinį rodiklį. Tačiau valstybės narės, prieš leisdamos tarpvalstybinę paramą, gali norėti įdiegti bendradarbiavimo mechanizmą, nes kitaip kitų šalių įrenginių gamyba nebus įskaitoma į nacionalinį planinį rodiklį pagal Atsinaujinančių išteklių energijos direktyvą. Taigi, Komisija nereikalaus, kad schemose būtų leista dalyvauti kitoms EEE arba Energijos bendrijos šalims, jeigu valstybės narės tinkamai paaiškins priežastis, kodėl neįdiegtas bendradarbiavimo mechanizmas.
- (119) Teikiant pagalbą atsinaujinančių išteklių energijai iš esmės turėtų būti padedama atsinaujinančiąją elektros energiją integruoti į rinką. Tačiau tai gali būti neįmanoma ar netinkama tam tikrų atsinaujinančiosios energijos technologijų ar mažos galios įrenginių atveju. Visų pirma, gali prireikti konkrečių pagalbos priemonių norint skatinti mažiau naudojamas atsinaujinančiosios energijos technologijas, kurios ilgainiui gali padėti sumažinti energetikos sektoriuje išmetamo anglies dioksido kiekį⁵⁶. Todėl Komisija atlikdama vertinimą atskirs pagalbą naudojamoms ir mažiau naudojamoms technologijoms, priklausomai nuo joms tenkančios energijos suvartojimo dalies. Taikant šias gaires technologijos, kurioms tenka bent [1–3] % ES lygiu pagamintos elektros energijos, laikomos naudojamomis technologijomis, o technologijos, kurioms tenka mažesnė dalis, laikomos mažiau naudojamomis technologijomis. Nustatytos specialiosios

⁵⁴ Direktyva 2009/28/EB.

⁵⁵ Bendradarbiavimo mechanizmais užtikrinama, kad vienoje valstybėje narėje pagaminta atsinaujinančioji energija galėtų būti įskaityta į kitos valstybės narės planinį rodiklį.

⁵⁶ Gali būti atsižvelgiama į aplinkosauginio veiksmingumo ir techninės kokybės kriterijus, kuriais apibūdinamos ilgalaikės novatoriškų technologijų perspektyvos.

sąlygos mažos galios ir pirmiesiems komerciniams įrenginiams, taip pat biomasei ir biodegalams, siekiant atsižvelgti į jų konkrečias charakteristikas.

I. Pagalba supirkimo priemonų arba supirkimo tarifų forma

Pagalba naudojamoms atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos technologijoms

(120) Naudojamų technologijų atveju veiklos pagalba naujiems įrenginiams bus laikoma suderinama, jeigu įvykdomos visos šios sąlygos:

- (a) pagalba teikiama tikrai konkurencinio konkurso būdu⁵⁷, remiantis aiškiais, skaidriais ir nediskriminaciniais kriterijais;
- (b) visi atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamintojai gali be diskriminacijos teikti pasiūlymus, kad gautų pagalbą.

Jei reikia užtikrinti tam tikrą atsinaujinančių išteklių elektros energijos rūšių derinį, valstybės narės gali nustatyti paramai gauti būtiną minimalų skirtingų atsinaujinančių energijos išteklių skaičių, iš anksto nenustatydamos tų technologijų. Valstybės narės taip pat gali neteikti pagalbos elektros energijai, gaminamai iš tam tikrose geografinėse vietovėse esančių konkrečių atsinaujinančių išteklių, jeigu to reikia tinklo stabilumui užtikrinti.

Siekdamos apriboti poveikį žaliavų rinkai, valstybės narės gali neleisti teikti pasiūlymų, susijusių su energijos gamyba naudojant biomasę, arba juos apriboti. Naujiems elektros energijos gamybos iš biomasės įrenginiams, kuriems pagalba neteikiama pagal šią nuostatą, negali būti teikiama jokia kita veiklos pagalba;

- (c) pagalba teikiama supirkimo priemonų forma arba lygiavertėmis priemonėmis, susijusiomis su tiesioginiu pagamintos elektros energijos pardavimu;
- (d) pagalbos gavėjai privalo prisiimti įprastą balansavimo atsakomybę, kai egzistuoja konkurencingos tos pačios dienos balansavimo rinkos;

[maloniai prašome teikti nuomones dėl šios sąlygos įgyvendinimo]

- (e) pagalba teikiama tik tol, kol jėgainė visiškai nusidėvi pagal įprastas apskaitos taisykles;
- (f) iš veiklos pagalbos turi būti atskaitoma bet kokia anksčiau gauta investicinė pagalba.

Pagalba mažiau naudojamoms atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos technologijoms

⁵⁷ Kad konkursas būtų laikomas konkurenciniu, jame turėtų dalyvauti pakankamas įmonių skaičius; su konkursu susijęs biudžetas turėtų būti privalomai ribotas, t. y. ne visi konkurso dalyviai gali gauti pagalbą ir pagalba teikiama remiantis pirminiu konkurso dalyvio pasiūlymu. Be to, konkurencinis konkursas gali būti sudarytas iš etapų (skirtingiems konkurso etapams nustatyta viršutinė riba arba užsakymo kaina), siekiant užtikrinti tokį konkurencinį konkursą, dėl kurio nesusidarytų kompensacijos permoka.

- (121) Mažiau naudojamų technologijų atveju veiklos pagalba bus laikoma suderinama, jei ji atitinka naudojamoms technologijoms taikomas sąlygas arba jei įvykdomos visos šios sąlygos:
- (a) pagalba vienam energijos vienetui neviršija bendrų išlygintų energijos, pagamintos naudojant tą technologiją, gamybos sąnaudų ir atitinkamos energijos rinkos kainos skirtumo. Gamybos sąnaudos atnaujinamos reguliariai, bent kas [6 mėn.] arba kas [1 GW] naujos įrengtosios galios;
 - (b) pagalba teikiama supirkimo priemonių forma arba lygiavertėmis priemonėmis, susijusiomis su tiesioginiu pagamintos elektros energijos pardavimu;
 - (c) pagalbos gavėjai privalo prisiimti įprastą balansavimo atsakomybę, kai egzistuoja konkurencingos tos pačios dienos balansavimo rinkos;
 - (d) investicinė pagalba yra atskaitoma iš gamybos sąnaudų;
 - (e) pagalba teikiama tik tol, kol jėgainė visiškai nusidėvi pagal įprastas apskaitos taisykles.
- (122) Tos pačios sąlygos, išskyrus (121)(b) ir (121)(c) punktuose nustatytas sąlygas, taikomos pagalbai, kuria remiama ne elektros energija, o kita atsinaujinančių išteklių energija.

Pagalba pirmųjų komercinių ir mažos galios atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įrenginių projektams

- (123) Valstybės narės gali teikti pagalbą pirmiesiems komerciniams įrenginiams ir mažos galios įrenginiams, kurių elektros energijos gamybos pajėgumas yra mažesnis nei [1] MW, išskyrus vėjo energiją, kuriai taikoma [5 MW arba 3 gamybos vienetai] riba, tačiau ši pagalba turi būti pagrįsta supirkimo tarifais ir atitikti (121)(a), (121)(d) ir (121)(e) punktuose nustatytas sąlygas. Mažos galios įrenginiai, turintys bendrą prijungimo prie elektros tinklo tašką, bus laikomi vienu įrenginiu.

Pagalba esamoms biomasės jėgainėms po nusidėvėjimo

- (124) Kitaip nei daugumai kitų atsinaujinančių energijos išteklių, biomasei reikia palyginti nedaug investicinių išlaidų, tačiau daugiau kintamųjų veiklos išlaidų. Dėl didesnių veiklos išlaidų biomasės⁵⁸ jėgainės gali negalėti veikti net įrenginiams visiškai nusidėvėjus, nes kintamosios veiklos išlaidos gali būti didesnės už ribines pajamas. Kita vertus, esama jėgainė gali veikti kaip žaliavą naudodama ne biomasę, o iškastinį kurą, jeigu kaip žaliavą naudoti iškastinį kurą yra ekonomiškai naudingiau nei biomasę. Kad abiem atvejais būtų toliau naudojama biomasė, Komisija gali pripažinti pagalbą suderinama.

⁵⁸ Tai apima tas pačias charakteristikas turinčių biodujų gamybą.

- (125) Veiklos pagalbą biomasei naudoti po jėgainės nusidėvėjimo Komisija laikys suderinama, jei valstybė narė įrodys, kad kintamosios veiklos išlaidos, kurias pagalbos gavėjas patiria po jėgainės nusidėvėjimo, tebėra didesnės už atitinkamos energijos rinkos kainą, ir jei įvykdomos visos šios sąlygos:
- (a) pagalba teikiama atsižvelgiant tik į energiją, pagamintą iš atsinaujinančių išteklių;
 - (b) priemonė parengta taip, kad ją taikant kompensuojamas pagalbos gavėjo patirtų kintamųjų veiklos išlaidų ir rinkos kainos skirtumas;
 - (c) nustatytas stebėsenos mechanizmas, skirtas patikrinti, ar patirtos kintamosios veiklos išlaidos tebėra didesnės už energijos rinkos kainą. Stebėsenos mechanizmas turi būti pagrįstas naujausia gamybos sąnaudų informacija ir vykdomas bent kartą per metus.
- (126) Veiklos pagalbą biomasei naudoti po jėgainės nusidėvėjimo Komisija laikys suderinama, jei valstybė narė įrodys, kad kaip žaliavą naudoti iškastinį kurą yra ekonomiškai naudingiau nei biomasę, ir jei įvykdomos visos šios sąlygos:
- (a) pagalba teikiama atsižvelgiant tik į energiją, pagamintą iš atsinaujinančių išteklių;
 - (b) priemonė parengta taip, kad ją taikant kompensuojamas pagalbos gavėjo patirtų kintamųjų veiklos išlaidų ir rinkos kainos skirtumas;
 - (c) pateikiama svarių įrodymų, kad be pagalbos nuo biomasės būtų pereita prie iškastinio kuro;
 - (d) nustatytas stebėsenos mechanizmas, skirtas patikrinti, ar naudoti iškastinį kurą yra naudingiau nei biomasę. Stebėsenos mechanizmas turi būti pagrįstas naujausia sąnaudų informacija ir vykdomas bent kartą per metus.

II. Pagalba sertifikatų forma

- (127) Valstybės narės gali teikti paramą atsinaujinantiems energijos ištekliams taikydamos tokius rinkos mechanizmus kaip ekologiniai sertifikatai. Šiais rinkos mechanizmais⁵⁹ sudaroma galimybė visiems atsinaujinančiosios energijos gamintojams gauti netiesioginės naudos dėl garantuotos jų gaminamos energijos paklausos kaina, didesne už tradicinės energijos rinkos kainą. Minėtų ekologinių sertifikatų kaina iš anksto nėra nustatoma, bet priklauso nuo rinkos pasiūlos ir paklausos.
- (128) Komisija laikys šią pagalbą suderinama, jeigu valstybės narės galės pateikti pakankamai įrodymų, kad i) tokia parama yra būtina norint užtikrinti atitinkamų atsinaujinančių energijos išteklių gyvybingumą, ii) dėl jos ilgainiui nesusidaro kompensacijos permoka schemos, skirtingų technologijų ar atskirų mažiau naudojamų technologijų atžvilgiu (jei taikomas technologijų grupavimas) ir iii)

⁵⁹ Pavyzdžiui, tokiais mechanizmais elektros energijos tiekėjai gali būti įpareigojami atitinkamą dalį energijos gauti iš atsinaujinančių išteklių.

dėl jos nesumažėja atsinaujinančiosios energijos gamintojų siekis tapti konkurencingesniais.

- (129) Komisija tvirtai laikosi nuomonės, kad naudojamoms technologijoms negali būti teikiama skirtingo lygio parama ekologinių sertifikatų forma ir kad:
- (a) visi į atsinaujinančius energijos išteklius investuojantys gamintojai gali be diskriminacijos gauti pagalbą ekologinių sertifikatų forma;
jei reikia užtikrinti tam tikrą atsinaujinančių energijos išteklių rūšių derinį, valstybės narės gali nustatyti paramai gauti būtiną minimalų skirtingų atsinaujinančių elektros energijos išteklių skaičių, iš anksto nenustatydama technologijų šiems ištekliams naudoti;
 - (b) siekdamas apriboti poveikį žaliavų rinkai, valstybės narės gali neišduoti ekologinių sertifikatų energijos gamybai naudojant biomasę. Naujiems elektros energijos gamybos iš biomasės įrenginiams, kuriems pagalba neteikiama pagal šią nuostatą, negali būti teikiama jokia kita veiklos pagalba;
 - (c) pagalbos gavėjai privalo prisiimti įprastą balansavimo atsakomybę, kai egzistuoja konkurencingos tos pačios dienos balansavimo rinkos;
 - (d) iš veiklos pagalbos turi būti atskaitoma bet kokia anksčiau gauta investicinė pagalba.
- (130) Komisija tvirtai laikosi nuomonės, kad mažiau naudojamoms technologijoms gali būti teikiama skirtingo lygio parama ekologinių sertifikatų forma ir kad:
- (a) kiekvieno skirtingo schemos lygio atžvilgiu negali susidaryti kompensacijos permoka;
 - (b) pagalbos gavėjai privalo prisiimti įprastą balansavimo atsakomybę, kai egzistuoja konkurencingos tos pačios dienos balansavimo rinkos;
 - (c) iš veiklos pagalbos turi būti atskaitoma bet kokia anksčiau gauta investicinė pagalba.
- (131) Valstybės narės gali teikti pagalbą pirmiesiems komerciniams įrenginiams ir mažos galios įrenginiams, kurių elektros energijos gamybos pajėgumas yra mažesnis nei [1] MW, išskyrus vėjo energiją, kuriai taikoma [5 MW arba 3 gamybos vienetų] riba, su sąlyga, kad pagalba neviršija atsinaujinančių išteklių energijos gamybos sąnaudų⁶⁰ ir atitinkamos energijos rinkos kainos skirtumo. Mažos galios įrenginiai, turintys bendrą prijungimo prie elektros tinklo tašką, bus laikomi vienu įrenginiu.

III. Pagalba biodegalams ir skystiesiems bioproduktams remti⁶¹

⁶⁰ Į gamybos sąnaudas galima įtraukti papildomų investicijų į aplinkos apsaugą nusidėvėjimą ir įprastą gražos normą, neviršijančią įprastų sektoriaus lyginamųjų standartų.

⁶¹ Nuorodos į biodegalus šiose gairėse taikomos ir skystiesiems bioproduktams.

- (132) Atsinaujinančių išteklių energijos direktyvoje nustatyta, kad iki 2020 m. 10 % transporto sektoriuje suvartojamos energijos turi būti gaunama iš atsinaujinančių išteklių. Komisija taip pat pasiūlė⁶² padidinti teigiamą ES naudojamų biodegalų poveikį klimatui. Siekiant didinti transporto sektoriuje suvartojamos atsinaujinančiosios energijos dalį, gali prireikti valstybės pagalbos tvaresnių biodegalų naudojimui skatinti. Pagalba teikiama tik tvariems biodegalams.
- (133) Komisija laikysis nuomonės, kad pagalba neužtikrina geresnės aplinkos apsaugos ir todėl negali būti laikoma suderinama, jei ji teikiama iš javų ir kitų krakmolingų augalų, cukraus ir aliejinių augalų pagamintiems biodegalams, kuriems taikomas tiekimo ar maišymo įpareigojimas⁶³.

*Iš javų ir kitų krakmolingų augalų, cukraus ir aliejinių augalų
pagaminti biodegalai*

- (134) Veiklos pagalbą iš javų ir kitų krakmolingų augalų, cukraus ir aliejinių augalų pagamintiems biodegalams, kaip apibrėžta Komisijos pasiūlyme COM(2012) 595⁶⁴, Komisija laikys suderinama, jeigu įvykdomos visos šios sąlygos:
- (a) pagalba teikiama tikrai konkurencinio konkurso būdu⁶⁵, remiantis aiškiais, skaidriais ir nediskriminaciniais kriterijais;
 - (b) priemonė parengta taip, kad ją taikant kompensuojamas pagalbos gavėjo patirtų kintamųjų veiklos išlaidų ir rinkos kainos skirtumas;
 - (c) visi tvarumo kriterijus atitinkantys biodegalai yra tinkami finansuoti;
 - (d) pagalba teikiama tik toms jėgainėms, kurios pradėjo veikti prieš 2013 m. gruodžio 31 d.;
 - (e) pagalba teikiama tik tol, kol jėgainė visiškai nusidėvi pagal įprastas apskaitos taisykles;
 - (f) iš veiklos pagalbos turi būti atskaitoma bet kokia anksčiau gauta investicinė pagalba.

Pažangieji biodegalai

- (135) Veiklos pagalba ne iš javų ir kitų krakmolingų augalų, cukraus ir aliejinių augalų pagamintiems, o kitiems biodegalams, gali būti laikoma suderinama, jei įvykdomos iš javų ir kitų krakmolingų augalų, cukraus ir aliejinių augalų

⁶² COM(2012) 595.

⁶³ Įpareigojimas tiekti biodegalus rinkai, įskaitant sankcijų tvarką, turi būti įsigaliojęs.

⁶⁴ Kai bus priimta direktyva, Komisija taikys galutinio teksto apibrėžtis.

⁶⁵ Kad konkursas būtų laikomas konkurenciniu, jame turėtų dalyvauti pakankamas įmonių skaičius; su konkursu susijęs biudžetas turėtų būti privalomai ribotas, t. y. ne visi konkurso dalyviai gali gauti pagalbą ir pagalba teikiama remiantis pirminiu konkurso dalyvio pasiūlymu. Be to, konkurencinis konkursas gali būti sudarytas iš etapų (skirtingiems konkurso etapams nustatyta viršutinė riba arba užsakymo kaina), siekiant užtikrinti tokį konkurencinį konkursą, dėl kurio nesusidarytų kompensacijos permoka.

pagamintiems biodegalams taikomos sąlygos arba jei įvykdomos visos šios sąlygos:

- (a) pagalba neviršija atsinaujinančių išteklių energijos gamybos sąnaudų⁶⁶ ir atitinkamos energijos rinkos kainos skirtumo. Siekiant užtikrinti šios sąlygos įvykdymą, gamybos sąnaudos turi būti atnaujinamos bent kartą per [2] metus;
- (b) priemonė parengta taip, kad ją taikant kompensuojamas pagalbos gavėjo patirtų kintamųjų veiklos išlaidų ir rinkos kainos skirtumas;
- (c) investicinė pagalba yra atskaitoma iš gamybos sąnaudų;
- (d) pagalba teikiama tik tol, kol jėgainė visiškai nusidėvi pagal įprastas apskaitos taisykles.

Pagalba biodegalams sumažintų akcizų ar mokesčių tarifų forma

- (136) Jeigu veiklos pagalba biodegalams yra teikiama akcizų ar mokesčių lengvatų forma, (134) ir (135) punktuose nustatytos sąlygos tokiomis aplinkybėmis yra netinkamos. Todėl Komisija vertins, ar valstybė narė įrodė, kad gamybos sąnaudos⁶⁷ yra didesnės už atitinkamos rūšies energijos rinkos kainą. Valstybės narės, norėdamos įrodyti, kad gamybos sąnaudos yra pagrįstos, turėtų naudoti atitinkamose biržose skelbiamas kainas.
- (137) Skatinant naudoti ne iš javų ir kitų krakmolingų augalų, cukraus ir aliejinių augalų pagamintus, o kitus biodegalus, su tais biodegalais susijusios veiklos pagalba negali viršyti [50] % papildomų išlaidų, kaip nustatyta (135)(a) punkte. Diferencijuotas požiūris gali būti taikomas tik kitiems nei iš javų ir kitų krakmolingų augalų, cukraus ir aliejinių augalų pagamintiems biodegalams.

5.3 Energijos vartojimo efektyvumo priemonės, įskaitant kogeneraciją ir centralizuotą šilumos ir vėsumos tiekimą

- (138) ES nustatė tikslą – užtikrinti, kad iki 2020 m. pirminės energijos būtų suvartojama 20 % mažiau. Visų pirma ES priėmė Energijos vartojimo efektyvumo direktyvą⁶⁸, kurioje nustatoma Sąjungos bendra energijos vartojimo efektyvumo skatinimo sistema, siekiant užtikrinti, kad 2020 m. būtų pasiektas Sąjungos pagrindinis energijos vartojimo efektyvumo tikslas ir sudarytos sąlygos toliau didinti energijos vartojimo efektyvumą.

Bendras tikslas

- (139) Nukrypstant nuo 5.1.1 skirsnio nuostatų ir siekiant užtikrinti, kad pagalba būtų prisidedama prie aplinkos apsaugos gerinimo, pagalba centralizuotam šilumos ir

⁶⁶ Į gamybos sąnaudas galima įtraukti papildomų investicijų į aplinkos apsaugą nusidėvėjimą ir įprastą gražos normą, neviršijančią įprastų sektoriaus lyginamųjų standartų.

⁶⁷ Žr. 14 išnašą.

⁶⁸ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB, OL L 315, 2012 11 14, p. 1.

vėsamos tiekimui ir bendrai šilumos ir elektros energijos gamybai bus laikoma suderinama tik tuo atveju, jei ji teikiama didelio naudingumo bendrai šilumos ir elektros energijos gamybai ir didelio energinio efektyvumo centralizuotam šilumos ir vėsamos tiekimui. Jei priemonės bendrai finansuojamos iš Europos struktūrinių ir investicinių fondų, valstybės narės gali remtis atitinkamose veiksmų programose pateikta argumentacija.

- (140) Vienas iš pagrindinių ES teisės aktuose dėl atliekų įtvirtintas principų yra vadinamoji atliekų tvarkymo hierarchija, kuria nustatomi atliekų tvarkymo būdų prioritetai⁶⁹. Valstybės pagalba kogeneracijos ir centralizuoto šilumos tiekimo įrenginiams, kaip kurą naudojantiems atliekas, įskaitant atliekinę šilumą, gali padėti gerinti aplinkos apsaugą, jeigu ji teikiama neapeinant šio principo.
- (141) Norėdamos įrodyti, kad pagalba, apie kurią pranešta atskirai, padeda gerinti aplinkos apsaugą, valstybės narės gali naudoti įvairius rodiklius (jei įmanoma, kiekybinius), visų pirma energijos kiekį, sutaupyta dėl geresnio, žemesnio energinio naudingumo ir didesnio energijos našumo, arba našumo padidėjimą dėl sumažėjusio energijos suvartojimo ir kuro sunaudojimo.

Valstybės pagalbos poreikis

- (142) Energijos vartojimo efektyvumo priemonėmis mažinamas neigiamas išorinis poveikis, kaip nurodyta (41) punkte, sukuriant atskiras paskatas siekti aplinkos apsaugos tikslų, susijusių su energijos vartojimo efektyvumu ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų mažinimu. Viena konkreti rinkos nepakankamumo problema, kuri gali kilti energijos vartojimo efektyvumo priemonių srityje, yra susijusi su pastatų energijos vartojimo efektyvumo priemonėmis. Kai svarstomi pastatų renovacijos darbai, energijos vartojimo efektyvumo priemonių nauda paprastai tenka ne pastato savininkui, kuris padengia bendras renovacijos išlaidas, o jo gyventojams. Todėl Komisija mano, kad valstybės pagalba gali būti reikalinga su energijos vartojimo efektyvumu susijusioms investicijoms skatinti siekiant Energijos vartojimo efektyvumo direktyvoje nustatytų tikslų.

Skatinamasis poveikis

- (143) Pagalbos skatinamasis poveikis bus vertinamas remiantis šių gairių 5.1 skirsnyje nustatytais sąlygomis.
- (144) Komisija primena, kad Energijos vartojimo efektyvumo direktyva valstybės narės įpareigojamos pasiekti tikslų, be kita ko, susijusių su šilumine pastatų renovacija ir galutinius energijos suvartojimu. Tačiau energijos vartojimo auditas yra privalomas tik įmonėms, kurios nėra MVĮ pagal Energijos vartojimo efektyvumo direktyvą. Todėl valstybės pagalba gali būti teikiama energijos vartojimo auditą atliekančioms MVĮ. Šiomis nuostatomis nedaromas poveikis valstybės pagalbos energijos vartojimo efektyvumo priemonėms, nustatytoms arba taikomoms remiantis energijos vartojimo audito rezultatais arba kitomis priemonėmis (pvz., energijos valdymo sistemomis ir aplinkos apsaugos valdymo sistemomis), skatinamojo poveikio vertinimui.

⁶⁹ Atliekų tvarkymo hierarchiją sudaro a) prevencija, b) paruošimas naudoti pakartotinai, c) perdirbimas, d) kitas naudojimas, pavyzdžiui, energijos gavyba iš atliekų ir e) šalinimas. Žr. 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinančios kai kurias direktyvas (Atliekų pagrindų direktyva), OL L 312, 2008 11 22, p. 3 4 straipsnio 1 dalį.

Tinkamumas

- (145) Valstybės pagalba gali būti laikoma tinkama priemonė remti energijos vartojimo efektyvumo priemones. Vertinant valstybės pagalbą, visų pirma šiluminei pastatų renovacijai, valstybės narės parengta finansinė priemonė renovacijos darbams finansuoti gali būti laikoma tinkama priemone valstybės pagalbai teikti.
- (146) Energijos vartojimo efektyvumo priemonių atveju grąžintinas avansas gali būti laikomas tinkama valstybės pagalbos priemone, visų pirma tuo atveju, jei pajamos iš energijos vartojimo efektyvumo priemonių yra neaiškios.

Proporcingumas

Investicinė pagalba

- (147) Tinkamos finansuoti išlaidos nustatomos kaip papildomos investicinės išlaidos, kaip nustatyta (78) punkte. Gali būti sunku nustatyti energijos vartojimo efektyvumo priemonių priešingos padėties scenarijų, ypač integruotų projektų atveju. Tokių projektų atveju Komisija gali svarstyti (80) punkte nustatytą tinkamų finansuoti išlaidų nustatymo rodiklį.
- (148) Taikomas I priede nustatytas pagalbos intensyvumas.

Veiklos pagalba energijos vartojimo efektyvumo priemonėms

- (149) Nukrypdama nuo 5.1.5 skirsnio nuostatų, Komisija laikys veiklos pagalbą energijos vartojimo efektyvumo priemonėms proporcinga tik jei įvykdomos šios sąlygos:
- (a) pagalba kompensuojamos tik dėl investicijų atsiradusios grynosios papildomos gamybos sąnaudos, atsižvelgiant į naudą, gautą dėl sutaupytos energijos⁷⁰. nustatant veiklos pagalbos sumą, bet kokia atitinkamos įmonės naujai jėgainei suteikta investicinė pagalba turi būti atskaitoma iš gamybos sąnaudų;
 - (b) veiklos pagalbos trukmė – ne daugiau nei penkeri metai.

Veiklos pagalba didelio naudingumo bendrai šilumos ir elektros energijos gamybai

- (150) Veiklos pagalba didelio naudingumo kogeneracinėms jėgainėms gali būti teikiama:
- (a) elektros energijos ir šilumos paskirstymo visuomenei įmonėms, jeigu šios elektros energijos arba šilumos gamybos sąnaudos viršija rinkos kainą;
 - (b) kartu pagamintos elektros energijos ir šilumos naudojimui pramonėje, jeigu galima įrodyti, kad vieno energijos vieneto gamybos pagal tą technologiją sąnaudos viršija vieno tradicinės energijos vieneto rinkos kainą.
- (151) Veiklos pagalba naujų bendros šilumos ir elektros energijos gamybos įrenginių gamybai gali būti teikiama remiantis sąlygomis, kurios taikomos veiklos pagalbai

⁷⁰ Į gamybos sąnaudas neįskaičiuojama jokia pagalba, tačiau įskaičiuojamas normalus pelno lygis.

energijai, gaunamai taikant naudojamą atsinaujinančiųjų išteklių technologijas, kaip nustatyta 5.2 skirsnyje.

- (152) Veiklos pagalba esamų bendros šilumos ir elektros energijos gamybos įrenginių gamybai gali būti teikiama remiantis sąlygomis, kurios taikomos veiklos pagalbai esamoms biomasės jėgainėms, kaip nustatyta 5.2 skirsnyje.

5.4. Pagalba tausiam išteklių naudojimui, visų pirma pagalba atliekų tvarkymui

5.4.1. Tausus išteklių naudojimas

- (153) Strategijos „Europa 2020“ pavyzdine iniciatyva „Tausiai išteklius naudojanti Europa“ siekiama tvaraus augimo nustatant ir kuriant naujas verslo galimybes, be kita ko, diegiant naujas ir novatoriškas gamybos priemones. Joje nustatyta, kaip galima užtikrinti tokį augimą, kartu mažinant išteklių naudojimą ir apribojant bendrą poveikį aplinkai.
- (154) (41) punkte nustatytos rinkos nepakankamumo problemos yra labai svarbios siekiant tausiai naudoti išteklius. Be to, rinkos nepakankamumo problemos šioje srityje dažnai nėra sprendžiamos kitų sričių, kaip antai mokesčių ar reguliavimo, politika ir priemonėmis. Tokiais atvejais valstybės pagalba gali būti būtina.
- (155) Individualių priemonių atveju valstybės narės turi įrodyti kiekybinę naudą šioje politikos srityje, pvz., sutaupyta išteklių kiekį ar tausesnį išteklių naudojimą.
- (156) Atsižvelgdama į glaudų ryšį su novatoriškomis gamybos priemonėmis, Komisija pažymi, kad atitinkamus kriterijus atitinkančioms tausaus išteklių naudojimo skatinimo priemonėms gali būti skiriama papildoma ekologinės inovacijos priemoka, kaip nustatyta (82) punkte.

5.4.2. Pagalba atliekų tvarkymui

- (157) ES septintojoje aplinkosaugos veiksmų programoje atliekų prevencija, pakartotinis naudojimas ir perdirbimas pripažinti vienais svarbiausių prioritetų. Vienas pagrindinis ES teisės aktuose dėl atliekų įtvirtintas principas yra vadinamoji atliekų tvarkymo hierarchija, kuria nustatomi atliekų tvarkymo būdų prioritetai⁷¹. Kita svarbi sąvoka – (50) punkte apibūdintas principas „teršėjas moka“, pagal kurį įmonės turi padengti visą dėl jų veiksmų atsiradusią žalą aplinkai.
- (158) Valstybės pagalba atliekų tvarkymui (įskaitant atliekų pakartotinio naudojimo, perdirbimo ir atliekų naudojimo veiklą) gali daryti teigiamą poveikį aplinkos apsaugai, jeigu ji teikiama neapeinant tų principų. Tai apima vandens ar mineralų, kurie kitu atveju būtų nenaudojamos atliekos, pakartotinį naudojimą ar perdirbimą. Visų pirma, pagal principą „teršėjas moka“ įmonės turėtų padengti savo atliekų tvarkymo išlaidas. Be to, neturėtų būti daromas neigiamas poveikis normaliam antrinių medžiagų rinkos veikimui.
- (159) Nukrypdama nuo (37) ir tolesnių punktų, Komisija laikys, kad pagalba atliekų tvarkymui siekiama bendros svarbos tikslo pagal minėtus atliekų tvarkymo principus, jeigu įvykdomos visos šios sąlygos:
- (a) investicijomis siekiama sumažinti kitų įmonių atliekas ir jos nenaudojamos pagalbos gavėjo atliekoms mažinti;

⁷¹ Atliekų tvarkymo hierarchiją sudaro a) prevencija, b) paruošimas naudoti pakartotinai, c) perdirbimas, d) kitas naudojimas, pavyzdžiui, energijos gavyba iš atliekų ir e) šalinimas. Žr. 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinančios kai kurias direktyvas (Atliekų pagrindų direktyva), OL L 312, 2008 11 22, p. 3 4 straipsnio 1 dalį.

- (b) pagalba netiesiogiai nesumažinama teršėjų mokesčiai, kurie jiems turėtų būti nustatyti pagal Sąjungos teisę, arba mokesčiai, kurie turėtų būti laikomi įprastomis bendrovės išlaidomis, kurias ji patiria kaip teršėja;
 - (c) investicijos skirtos pažangesnėms už naujausias technologijas⁷² arba naudojamos tradicinėms, tačiau naujoviškai taikomoms technologijoms, siekiant sukurti žiedinę ekonomiką, kurioje atliekos naudojamos kaip išteklius;
 - (d) neteikiant pagalbos, tvarkomos medžiagos būtų šalinamos arba tvarkomos labiau aplinkai kenksmingu būdu; ir
 - (e) investicijomis ne tik padidinama medžiagų, kurios turi būti perdirbtos, paklausa, bet ir didinamas tų medžiagų surinkimas.
- (160) Pagalba, kuri, priešingai nei nurodyta (159) punkto a papunktyje, yra skirta pagalbos gavėjo atliekoms tvarkyti, bus vertinama remiantis 5.1 skirsnyje nustatytais bendraisiais kriterijais, taikomais pagalbai įmonėms, taikančioms griežtesnius nei Sąjungos standartus arba gerinančioms aplinkos apsaugą, jeigu Sąjungos standartų nėra, kaip nustatyta (35) punkto (c) papunktyje.

⁷² Naujausios technologijos – metodika, pagal kurią atliekų produkto naudojimas galutiniam gaminiui pagaminti yra įprasta ir ekonomiškai pelninga veikla. Prireikus sąvoka „naujausios technologijos“ turi būti aiškinama remiantis Sąjungos technologijų ir bendrosios rinkos požiūriu.

5.5. Pagalba anglies dioksido surinkimui ir saugojimui

- (161) Kaip pripažinta Anglies dioksido surinkimo ir saugojimo direktyvoje⁷³ (toliau – CCS direktyva) ir Komisijos komunikate dėl anglies dioksido surinkimo ir saugojimo Europoje ateities perspektyvų⁷⁴ anglies dioksido surinkimo ir saugojimo (CCS) technologija gali padėti švelninti klimato kaitą. Pereinant prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos, CCS technologija gali padėti suderinti iškastinio kuro paklausą ir poreikį mažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį. Kai kuriuose pramonės sektoriuose CCS technologija gali būti vienintelė technologija, galinti sumažinti su gamybos procesu susijusias išlaidas tik, kiek ilgainiui būtina. Kol nėra kitų būdų mažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, CCS technologija gali padėti tai padaryti. Atsižvelgiant į tai, kad surinkimo ir saugojimo išlaidos yra didelė kliūtis įdiegti CCS technologiją, valstybės pagalba gali būti naudinga skatinant naudoti šią technologiją.
- (162) Pagalba gali būti teikiama siekiant remti iškastinio kuro elektrines ar kitus pramonės įrenginius su anglies dioksido surinkimo, transportavimo ir saugojimo įranga arba atskiromis CCS grandinės dalimis.
- (163) Nors ES, siekdama mažinti neigiamą išorinį poveikį, ėmėsi kelių iniciatyvų, jos gali neduoti veiksmingų rinkos rezultatų. Visų pirma, ES ATLPS ir nacionaliniais anglies dioksido mokesčiais internalizuojamos su išmetamo šiltnamio efekta sukeliančių dujų (ŠESD) kiekiu susijusios išlaidos, tačiau to (dar) nepakanka užtikrinti, kad būtų pasiekti ES ilgalaikiai priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslai. Todėl nukrypdoma nuo 5.1.2 skirsnio nuostatų, Komisija daro prielaidą, kad šiuo metu teikiant pagalbą CCS technologijoms šalinamas likutinis rinkos nepakankamumas, išskyrus atvejus, kai yra įrodymų, kad toks likutinis rinkos nepakankamumas nebeegzistuoja.
- (164) Nukrypdoma nuo 5.1.1 skirsnio nuostatų ir siekdama skatinti ilgalaikių priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslų, Komisija mano, kad pagalba padeda siekti bendros svarbos aplinkos apsaugos tikslo. Nukrypdoma nuo 5.1.3 skirsnio nuostatų ir nedarydama poveikio visų pirma ES reguliavimui šioje srityje, Komisija daro prielaidą, kad pagalba yra tinkama, jeigu įvykdomos visos kitos sąlygos.
- (165) Pagalba CCS projektams neapima pagalbos anglies dioksidą išskiriantiems įrenginiams (pramonės įrenginiams ar elektrinėms), o tik pagalbą, susijusią su papildomomis išmesto anglies dioksido surinkimo, transportavimo ir saugojimo išlaidomis. Todėl nukrypstant nuo 5.1.5 skirsnio nuostatų paprastai pripažįstama, kad priešingos padėties scenarijus – tai situacija, kuri būtų, jei projektas nebūtų įgyvendinamas. Atsižvelgiant į šį priešingos padėties scenarijų, tinkamos finansuoti išlaidos apibrėžiamos kaip finansavimo trūkumas. Atsižvelgiama į visas pajamas, įskaitant, pvz., dėl sumažėjusio ATLPS leidimų poreikio

⁷³ 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/31/EB dėl anglies dioksido geologinio saugojimo, iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 85/337/EEB, direktyvas 2000/60/EB, 2001/80/EB, 2004/35/EB, 2006/12/EB, 2008/1/EB ir Reglamentą (EB) Nr. 1013/2006, OL L 140, 2009 6 5, p. 114.

⁷⁴ COM(2013) 180 final, 2013 3 27.

sumažintas išlaidas, NER300 ir Europos energetikos programos ekonomikai gaivinti (EEPEG) finansavimą⁷⁵.

- (166) Komisija vertins pagalbos iškraipomąjį poveikį remdamasi 5.1.6 skirsnyje nustatytais kriterijais, atsižvelgdama į teigiamus aspektus: ar nustatytos dalijimosi žiniomis priemonės, ar infrastruktūra gali naudotis trečiosios šalys ir ar parama atskiroms CCS grandinės dalims turi teigiamą poveikį kitiems gavėjui priklausantiems iškastinio kuro įrenginiams.

⁷⁵ Komisijos sprendimas 2010/670/ES (NER300 finansavimas) ir Reglamentas 2010/1233/ES, kuriuos iš dalies keičiamas Reglamentas 2009/663/EB (EEPEG finansavimas).

5.6. Pagalba aplinkosaugos mokesčių sumažinimo arba atleidimo nuo jų forma

- (167) Aplinkosaugos mokesčiai nustatomi siekiant didinti aplinkai žalingo elgesio išlaidas ir taip atgrasyti nuo tokio elgesio ir gerinti aplinkos apsaugą. Iš esmės aplinkosaugos mokesčiai turėtų atitikti socialines su išlakomis susijusias išlaidas, todėl sumokėta mokesčių suma už išlakų vienetą turėtų būti tokia pati visoms išlakai išskiriančioms įmonėms. Nors aplinkosaugos mokesčių sumažinimas arba atleidimas nuo jų gali turėti neigiamą poveikį šiam tikslui, valstybės narės kai kuriais atvejais turi imtis šios priemonės, kad galėtų nustatyti didesnius bendrus mokesčius ir kad dėl atitinkamų aplinkosaugos mokesčių įmonės, kurias tie mokesčiai veikia labiausiai, neatsidurtų sunkioje konkurencinėje padėtyje⁷⁶.
- (168) Iš tiesų, didesni bendri aplinkosaugos mokesčiai gali būti sumažinti nustatant tam tikroms įmonėms taikomą palankesnę mokesčių tvarką. Taigi, sumažinant aplinkosaugos mokesčius arba nuo jų atleidžiant⁷⁷ galima bent netiesiogiai padėti gerinti aplinkos apsaugą. Tačiau neturėtų būti trukdoma siekti bendrojo aplinkai žalingo elgesio apmokestinimo tikslo. Mokesčių lengvatos turėtų būti būtinos ir pagrįstos objektyviais, skaidriais ir nediskriminaciniais kriterijais ir atitinkamos įmonės turėtų prisidėti prie aplinkos apsaugos gerinimo.
- (169) Todėl vertindama valstybės pagalbą atleidimo nuo aplinkosaugos mokesčių arba jų sumažinimo forma (toliau – mokesčių lengvatos), Komisija taikys šiame skirsnyje ir 5.1.7 skirsnyje nustatytas sąlygas.
- (170) Šio skirsnio nuostatos nebus taikomos pagalbai mokesčių lengvatų forma siekiant remti ekologiškas investicijas, nurodytas kituose šių gairių skirsniuose, pvz., susijusias su parama atsinaujinančių išteklių energijai ar bendrai šilumos ir elektros energijos gamybai. Tokia pagalba bus vertinama pagal konkrečių šių gairių skirsnių nuostatas, taikomas toms technologijoms.
- (171) Pagalbos schemas Komisija leis taikyti daugiausiai [dešimt] metų. Pasibaigus šiam laikotarpiui valstybė narė, iš naujo įvertinusi atitinkamos pagalbos priemonės tinkamumą, gali vėl apie ją pranešti.
- (172) Komisija laikys, kad mokesčių lengvatomis netrukdoma siekti bendrojo tikslo ir bent netiesiogiai padedama gerinti aplinkos apsaugą, jeigu valstybė narė įrodo, kad i) lengvatos yra skirtos įmonėms, kurioms didesni mokesčiai turi didžiausią poveikį, ir ii) paprastai taikomas didesnis mokesčio tarifas.
- (173) Jeigu aplinkosaugos mokesčiai yra suvienodinti, Komisija gali vertinti pagalbos būtinumą ir proporcingumą supaprastinta tvarka. Visų kitų aplinkosaugos

⁷⁶ Mokesčių lengvatomis dažnai pasinaudoja įmonės, darančios didžiausią žalą, kurią tais mokesčiais siekiama sumažinti.

⁷⁷ Vienas iš būdų būtų skirti kompensaciją mokesčių kreditų forma; šiuo atveju įmonės nebūtų atleidžiamos nuo mokesčio, bet gautų už jį vienkartinę kompensaciją.

mokesčių atveju, reikia atlikti nuodugnesnį pagalbos būtinumo ir proporcingumo vertinimą.

1 atvejis. Suvienodinti aplinkosaugos mokesčiai

- (174) Pagalbą mokesčių lengvatų forma Komisija laikys būtina ir proporcinga, jeigu pagalbos gavėjai moka bent ES minimalų mokestį, nustatytą atitinkamoje taikomoje direktyvoje, ir jeigu pagalbos gavėjai atrenkami remiantis objektyviais ir skaidriais kriterijais, o pagalba teikiama iš esmės tokiu pačiu būdu visiems tame pačiame sektoriuje arba toje pačioje atitinkamoje rinkoje veikiantiems konkurentams, jeigu jų faktinė padėtis yra panaši⁷⁸.
- (175) Jeigu pagalbos gavėjai moka mažesnę mokestį nei ES minimalus mokestis, nustatytas atitinkamoje taikomoje direktyvoje, pagalba bus vertinama remiantis nesuvienodintiems aplinkosaugos mokesčiams taikomomis sąlygomis, kaip nustatyta (176)–(179) punktuose.

2 atvejis. Nesuvienodinti aplinkosaugos mokesčiai

- (176) Jei mokestis taikomas elektros energijos gamyboje naudojamiems energetikos produktams, jį turi sumokėti elektros energijos tiekėjas. Tačiau jei mokestinės išlaidos perkeliamos elektros energijos vartotojams (netiesioginės mokestinės išlaidos), padidėja elektros energijos kaina. Šiuo atveju mokesčio poveikis daug energijos suvartojantiems vartotojams yra panašus į išlaidų, susijusių su ATLPS leidimais, perkėlimo ir įtraukimo į elektros energijos kainą, poveikį (netiesioginės su išlakomis susijusios išlaidos). Tokiu atveju mokesčių lengvatos gali būti taikomos kaip kompensacija už elektros energijos vartotojams perkeltas netiesiogines mokestines išlaidas. Komisija laikys, kad priemonė yra suderinama, jeigu:
- (a) tokia mokesčio lengvata yra būtina, jeigu sektorinis prekybos intensyvumas su trečiosiomis šalimis viršija [10] % ir dėl su mokesčiu susijusių netiesioginių papildomų išlaidų labai padidėja gamybos sąnaudos, kurios apskaičiuojamos kaip netiesioginių mokestinių išlaidų bendrosios pridėtinės vertės dalis, sudaranti bent [5] % bendrosios pridėtinės vertės⁷⁹;
 - (b) tokia mokesčio lengvata yra proporcinga, jeigu pagalbos gavėjai sumoka bent 20 % netiesioginio mokesčio; ir
 - (c) mokesčio lengvata yra vienkartinė išmoka, kuria kompensuojamos mokestinės išlaidos remiantis praeities vartojimo ar gamybos apimtimi.

⁷⁸ Kaip apibrėžta Komisijos pranešime dėl atitinkamos rinkos apibrėžimo Sąjungos konkurencijos teisės tikslams, OL C 372, 1997 12 9, p. 5.

⁷⁹ Panašiais kriterijais vadovautasi rengiant ATLPS valstybės pagalbos gairių II priedą (Komisijos komunikatas OL C 158, 2012 6 5, p. 4).

- (177) Visų kitų nesuvienodintų aplinkosaugos mokesčių atveju, siekdama įrodyti pagalbos būtinumą ir proporcingumą, valstybė narė turėtų aiškiai apibrėžti mokesčio lengvatos taikymo sritį. Tam valstybė narė turėtų pateikti informacijos apie sektorius arba pagalbos gavėjų kategorijas, kurioms taikoma mokesčio lengvata, ir kiekvieno atitinkamo sektoriaus ar kategorijos pagrindinius pagalbos gavėjus, visų pirma atsižvelgdama į apyvartą, rinkos dalis ir mokesčio bazės dydį.
- (178) Komisija laikys, kad pagalba yra būtina, jeigu įvykdomos visos šios sąlygos:
- (a) pagalbos gavėjai atrenkami remiantis objektyviais ir skaidriais kriterijais, o pagalba teikiama iš esmės tokiu pačiu būdu visiems tame pačiame sektoriuje arba toje pačioje atitinkamoje rinkoje⁸⁰ veikiantiems konkurentams, jeigu jų faktinė padėtis yra panaši;
 - (b) be lengvatos dėl aplinkosaugos mokesčio labai padidėja gamybos sąnaudos, kurios skaičiuojamos kaip kiekvieno sektoriaus ar atskirų pagalbos gavėjų kategorijos bendrosios pridėtinės vertės dalis;
 - (c) labai padidėjusių gamybos sąnaudų vartotojams neįmanoma perkelti taip, kad smarkiai nesumažėtų apyvarta⁸¹;
- (179) Komisija laikys, kad pagalba yra proporcinga, jeigu įvykdoma viena iš šių sąlygų:
- (a) pagalbos gavėjai sumoka bent 20 % nacionalinio aplinkosaugos mokesčio;
 - (b) mokesčio lengvata taikoma tik jei valstybė narė ir pagalbos gavėjai arba pagalbos gavėjų asociacijos sudaro susitarimus, kuriais pagalbos gavėjai arba pagalbos gavėjų asociacijos įsipareigoja siekti aplinkos apsaugos tikslų, kurių poveikis yra toks pats kaip ir tuo atveju, jeigu pagalbos gavėjai sumokėtų bent 20 % nacionalinio mokesčio arba jeigu būtų taikomas ES minimalus mokestis. Tokie susitarimai arba įsipareigojimai gali būti susiję, be kita ko, su energijos vartojimo mažinimu, išlakų mažinimu arba bet kokia kita aplinkos apsaugos priemone, ir atitinka šias sąlygas:
 - i dėl susitarimo turinio susitarta valstybės narės lygmeniu ir jame nustatyti tikslai ir jų pasiekimo terminai;
 - ii valstybė narė užtikrina nepriklausomą⁸² laiku atliekamą stebėjimą, kaip vykdomi tuose susitarimuose nustatyti įsipareigojimai;
 - iii tie susitarimai yra periodiškai peržiūrimi atsižvelgiant į technologinę bei kitokią pažangą ir juose turi būti nustatytos veiksmingos sankcijos už įsipareigojimų nevykdymą.

⁸⁰ Kaip apibrėžta Komisijos pranešime dėl atitinkamos rinkos apibrėžimo Sąjungos konkurencijos teisės tikslams, OL C 372, 1997 12 9, p. 5.

⁸¹ Valstybės narės gali pateikti atitinkamos geografinės rinkos atitinkamo sektoriaus produkto kainos elastingumo įverčius (žr. XXX išnašą) ir atitinkamo sektoriaus ar kategorijos bendrovių prarastos apyvartos arba sumažėjusio pelno įverčius.

⁸² Šiuo atveju nesvarbu, ar stebėjimą atlieka viešasis ar privatusis subjektas.

5.7. Pagalba sumažinto paramos atsinaujinančių išteklių elektros energijai finansavimo forma⁸³

- (180) Finansuojant paramą atsinaujinančių išteklių energijai iš mokesčių nešalinamas neigiamas išorinis poveikis, todėl tiesioginio poveikio aplinkai nėra. Tačiau dėl to gali padidėti elektros energijos kainos. Elektros energijos kaina gali būti didinama tiesiogiai, kai elektros energijos vartotojams nustatomas konkretus mokestis, kuris pridedamas prie elektros energijos kainos, arba netiesiogiai, kai dėl įpareigojimo pirkti atsinaujinančiąją energiją elektros energijos tiekėjai patiria papildomų išlaidų, kurias paskui perkelia savo klientams, t. y. elektros energijos vartotojams. Tipinis pavyzdys būtų elektros energijos tiekėjų įpareigojimas pagal ekologinius sertifikatus pirkti tam tikrą procentinę dalį atsinaujinančiosios energijos, už kurią tiekėjui nėra kompensuojama.
- (181) Iš esmės visi energijos vartotojai turėtų padengti paramos atsinaujinančiajai energijai finansavimo išlaidas. Tačiau tam, kad būtų užtikrinta pakankama paramos atsinaujinančiajai energijai finansavimo bazė, gali prireikti taikyti lengvatas⁸⁴. Kad įmonės, kurias paramos atsinaujinančiajai energijai finansavimas veikia labiausiai, neatsidurtų sunkioje konkurencinėje padėtyje, valstybės narės gali pageidauti iš dalies kompensuoti papildomas išlaidas ir taip palengvinti bendrą paramos atsinaujinančių išteklių energijai finansavimą ir išvengti anglies dioksido nutekėjimo. Neskiriant kompensacijų labiausiai paveiktoms įmonėms, ambicingos paramos atsinaujinančiajai energijai priemonės gali nesulaukti viešo pritarimo. Kita vertus, parama atsinaujinančiajai energijai gali nesulaukti viešo pritarimo ir tada, kai tokia kompensacija yra per didelė arba skiriama per dideliame elektros energijos vartotojų skaičiui.
- (182) Vertindama valstybės pagalbą, kuria kompensuojamas paramos atsinaujinančių išteklių energijai finansavimas, Komisija taikys tik šiame skirsnyje ir 5.1.7 skirsnyje nustatytas sąlygas.
- (183) Siekdamos užtikrinti, kad teikiant pagalbą siekiama palengvinti paramos atsinaujinančių išteklių energijai finansavimą, valstybės narės turės įrodyti, kad papildomas išlaidas, dėl kurių padidėja elektros energijos kainos, pagalbos gavėjai patiria tik dėl paramos atsinaujinančių išteklių energijai. Papildomos išlaidos negali viršyti paramos atsinaujinančių išteklių energijai finansavimo⁸⁵.

⁸³ Vidaus rinkos teisės aktuose (2009 m. liepos 13 d. Direktyvoje 2009/72/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinančioje Direktyvą 2003/54/EB⁸³, 2009 m. liepos 13 d. Reglamente (EB) Nr. 714/2009 dėl prieigos prie tarpvalstybinių elektros energijos mainų tinklo sąlygų, panaikinančiame Reglamente (EB) Nr. 1228/2003⁸³ ir vėlesniuose tinklo kodeksuose bei gairėse) nenumatyta teisė į vartotojų, kuriems taikoma ta pati tarifų tvarka, kryžminį subsidijavimą.

⁸⁴ Kad bendras elektros energijos vartotojų indėlis finansuojant paramą atsinaujinančių išteklių energijai būtų didelis, kai kuriems elektros energijos vartotojams gali prireikti taikyti palankesnę tvarką, visų pirma siekiant išvengti anglies dioksido nutekėjimo.

⁸⁵ Tiesioginis būdas įrodyti šį priežastinį ryšį yra nurodyti prie elektros energijos kainos pridedamą mokestį ar rinkliavą, skirtą atsinaujinančių išteklių energijai finansuoti. Netiesioginis būdas įrodyti papildomas išlaidas būtų apskaičiuoti dėl ekologinių sertifikatų padidėjusių grynujų išlaidų poveikį elektros

(184) Siekiant užtikrinti, kad pagalba turėtų poveikį aplinkos apsaugai, ja turėtų būti siekiama išvengti rizikos, kad nesumažėjus išlaidų naštai tam tikrų sektorių įmonės perkels veiklą už ES ribų. Pagalba turėtų būti teikiama tik tuose sektoriuose, kuriuose dėl paramos atsinaujinančių išteklių energijai finansavimo kyla didelė anglies dioksido nutekėjimo rizika. Taigi, pagalba gali būti teikiama tik jei sektorinis prekybos intensyvumas su trečiosiomis šalimis viršija [10] % ir dėl paramos atsinaujinančiajai energijai finansavimo išlaidų labai padidėja gamybos sąnaudos, kurios apskaičiuojamos kaip bendrosios pridėtinės vertės dalis, sudaranti bent [5] %⁸⁶.

[maloniai prašome teikti nuomones dėl šios nuostatos per viešas konsultacijas]

(185) Tinkamuose finansuoti sektoriuose valstybės narės turi užtikrinti, kad pagalbos gavėjai būtų atrenkami remiantis objektyviais ir skaidriais kriterijais, o pagalba teikiama iš esmės tokiu pačiu būdu visiems tame pačiame sektoriuje arba toje pačioje atitinkamoje rinkoje⁸⁷ veikiančioms konkurentams, jeigu jų faktinė padėtis yra panaši.

(186) Komisija laikys, kad pagalba yra proporcinga, jeigu įvykdomos visos šios sąlygos:

- (a) kompensacija skiriama kaip vienkartinė išmoka. Pagalba gali būti mokama pagalbos gavėjui tais metais, kuriais patiriamos išlaidos, arba kitais metais. Jeigu pagalba mokama tais metais, kuriais patiriamos išlaidos, turi būti sukurtas *ex post* stebėsenos mechanizmas, kuriuo užtikrinama, kad visos pagalbos permokos būtų gražintos iki kitų metų liepos 1 d.;
- (b) pagalbos gavėjai sumoka bent [15] % nesumažintų papildomų išlaidų iki [2017 12 31] ir [20 %] nuo [2018 01 01].

energijos tiekėjams ir poveikį elektros energijos kainai, darant prielaidą, kad padidėjusias grynąsias išlaidas tiekėjas perkelia vartotojams.

⁸⁶ Panašiais kriterijais vadovautasi rengiant ATLPS valstybės pagalbos gairių II priedą (Komisijos komunikatas OL C 158, 2012 6 5, p. 4).

⁸⁷ Kaip apibrėžta Komisijos pranešime dėl atitinkamos rinkos apibrėžimo Bendrijos konkurencijos teisės tikslams, OL C 372, 1997 12 9, p. 5.

5.8. Pagalba energetikos infrastruktūrai

(187) Moderni energetikos infrastruktūra yra labai svarbi integruotos energetikos rinkos dalis ir suteikia Sąjungai galimybę siekti platesnių klimato ir energetikos tikslų. Komisija įvertino, kad investicijų į europinės svarbos energetikos infrastruktūrą poreikis iki 2020 m. yra maždaug 200 mlrd. EUR⁸⁸. Šis vertinimas pagrįstas infrastruktūros, kuri yra būtina, kad Europa galėtų pasiekti bendruosius politikos tikslus: baigti kurti energijos vidaus rinką, užtikrinti tiekimo saugumą ir sudaryti sąlygas integruoti atsinaujinančius energijos išteklius, vertinimu. Jeigu rinkos dalyviai negali sukurti būtinios infrastruktūros, valstybės pagalba gali būti būtina siekiant pašalinti rinkos nepakankamumą ir užtikrinti, kad būtų patenkinti svarbiausi Sąjungos infrastruktūros poreikiai. Tai visų pirma taikoma tarpvalstybinės reikšmės arba regioninę sanglaudą stiprinantiems infrastruktūros projektams.

5.8.1. Bendros svarbos tikslas

(188) Be energetikos infrastruktūros vidaus rinka negali veikti. Todėl teikiant pagalbą energetikos infrastruktūrai stiprinama energijos vidaus rinka. Pavyzdžiui, didinamas sistemos stabilumas, gamybos pakankamumas, skirtingų energijos išteklių integracija ir energijos tiekimas nepakankamai išplėtotuose tinkluose. Todėl nukrypdama nuo 5.1.1 skirsnio nuostatų, Komisija mano, kad pagalba energetikos infrastruktūrai yra naudinga vidaus rinkai ir padeda siekti bendros svarbos tikslo.

5.8.2. Valstybės intervencijos poreikis

(189) Konkurencija energetikos infrastruktūros teikimo srityje paprastai yra nedidelė, nes tokia infrastruktūra dažnai yra natūraliai monopolinė. Be to, investicijoms į energetikos infrastruktūrą dažnai būdingas rinkos nepakankamumas. Rinkos nepakankamumas, kuris gali atsirasti energetikos infrastruktūros srityje, yra susijęs su koordinavimo problemomis. Skirtingi investuotojų interesai ir netikrumas dėl bendradarbiavimo padarinių ir poveikio tinklui gali apsunkinti projekto plėtrą ar veiksmingą jo rengimą. Koordinavimo problemos gali dar labiau padidėti dėl informacijos problemų, visų pirma susijusių su asimetrine informacija, t. y. kai viena bendradarbiavimo šalis informacijos požiūriu yra nepalankioje padėtyje, palyginti su kita šalimi. Energetikos infrastruktūra taip pat gali turėti didelį teigiamą išorinį poveikį, tačiau infrastruktūros išlaidos ir nauda gali būti asimetriškai paskirstytos skirtingiems rinkos dalyviams ir valstybėms narėms.

(190) Siekiant pašalinti tokį rinkos nepakankamumą, energetikos infrastruktūrai paprastai taikomas tarifų ir prieigos reguliavimas ir atsiejimo reikalavimai pagal

⁸⁸ Komisijos tarnybų darbinis dokumentas „Investavimo į energetikos infrastruktūrą poreikis ir finansavimo reikalavimai“, 2011 06 06, SEC(2011) 755, p. 2.

energijos vidaus rinkos teisės aktus (toliau – vidaus rinkos taisyklės).⁸⁹⁰ Kitas būdas pašalinti su finansavimu susijusį rinkos nepakankamumą nenustatant privalomų naudotojo tarifų iš esmės yra teikti valstybės pagalbą. Todėl valstybės intervencijos energetikos infrastruktūros srityje poreikiui įrodyti nukrypstant nuo 5.1.2 skirsnio nuostatų taikomi (191)–(193) punktuose apibūdinti principai.

- (191) Komisija mano, kad, kiek tai susiję su bendro intereso projektais, apibrėžtais remiantis Reglamentu Nr. 347/2013⁹¹, ir investicijomis į infrastruktūrą remiamuose regionuose, rinkos nepakankamumas teigiamo išorinio poveikio ir koordinavimo problemų požiūriu yra toks, kad tarifinio finansavimo gali nepakakti ir gali būti teikiama valstybės pagalba.
- (192) Kai kurių rūšių infrastruktūrai netaikomos tokios vidaus rinkos taisyklės, visų pirma infrastruktūros projektams, kuriems tiesiogiai netaikomos tam tikros vidaus rinkos teisės aktų nuostatos.⁹² Šiais atvejais Komisija daro prielaidą, kad valstybės pagalba nėra būtina, tačiau valstybės narės gali ją teikti tinkamai pagrįstais išimtiniais atvejais.
- (193) Jeigu projektams vidaus rinkos taisyklės netaikomos tik iš dalies, taip pat dujų saugyklų atveju, valstybės pagalbos poreikį Komisija vertins kiekvienu atveju atskirai, atsižvelgdama į tai, koku mastu atitinkamas rinkos nepakankamumas nulemia neoptimalų būtinosios infrastruktūros teikimą.

5.8.3. Tinkamumas

- (194) Nukrypdama nuo 5.1.3 skirsnio nuostatų, Komisija mano, kad tarifai⁹³ yra tinkama pirminė energetikos infrastruktūros finansavimo priemonė. Tačiau bendro intereso projektų atveju ir remiamuose regionuose valstybės pagalba gali būti laikoma tinkama tokios infrastruktūros (dalinio) finansavimo priemone. Tokiais atvejais dėl rinkos nepakankamumo dažnai yra neįmanoma visiškai laikytis principo „naudotojas moka“, kuriuo grindžiamas tarifų reguliavimas, pvz., dėl to, kad norint finansuoti investicijas į naują infrastruktūrą tarifai būtų padidinti taip smarkiai, kad investicijos būtų apskritai atsisakyta arba potencialūs klientai nesinaudotų infrastruktūra.

⁸⁹ Direktyva 2009/72/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, visų pirma jos 32 straipsnis dėl trečiosios šalies prieigos prie sistemos ir IV, V, VI skyrių nuostatos dėl atskyrimo, ir Reglamentas (EB) Nr. 714/2009 dėl prieigos prie tarpvalstybinių elektros energijos mainų tinklo sąlygų, visų pirma jo 13 straipsnis dėl prieigos prie tinklų mokesčių.

⁹⁰ Direktyva 2009/73/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, visų pirma jos 32 straipsnis dėl trečiosios šalies prieigos prie sistemos ir IV, V, VI skyrių nuostatos dėl atskyrimo, ir Reglamentas (EB) Nr. 715/2009 dėl prieigos prie tarpvalstybinių elektros energijos mainų tinklo sąlygų, visų pirma jo 14 straipsnis dėl prieigos prie tinklų mokesčių.

⁹¹ Reglamentas (ES) Nr. 347/2013 dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių.

⁹² Reglamento Nr. 714/2013 17 straipsnis dėl naujų jungiamųjų linijų ir Direktyvos 2009/73/EB 36 straipsnis dėl naujos dujų infrastruktūros.

⁹³ Komisijos direktyvose 2009/72/EB ir 2009/73/EB įtvirtintoje reglamentavimo sistemoje nurodyti argumentai ir principai, kuriais vadovaujantis reguliuojami prieigos ir naudojimo tarifai, kuriuos taiko perdavimo ir paskirstymo sistemos operatoriai, kad finansuotų investicijas į tokią infrastruktūrą ir jos techninę priežiūrą.

5.8.4. Skatinamasis poveikis

- (195) Pagalbos skatinamasis poveikis bus vertinamas remiantis šių gairių 5.1 skirsnyje nustatytais sąlygomis.

5.8.5. Proporcingumas

- (196) Nukrypstant nuo 5.1.5 skirsnio nuostatų, pagalbos suma turi būti sumažinta iki minimumo, būtino su infrastruktūra susijusiems tikslams pasiekti. Pagalbos infrastruktūrai atveju daroma prielaida, kad priešingos padėties scenarijus atitinka padėtį, kuri būtų, jei projektas nebūtų įgyvendinamas. Todėl tinkamos finansuoti išlaidos yra finansavimo trūkumas.
- (197) Pagalbos priemonių infrastruktūrai remti pagalbos intensyvumas neturėtų viršyti [100] % tinkamų finansuoti išlaidų.
- (198) Vertindama pagalbos infrastruktūrai priemones, Komisija reikalaus, kad valstybės narės aiškiai ir atskirai nurodytų bet kokią kitą pagalbos priemonę, kuri gali turėti jai įtakos.

5.8.6. Neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimas

- (199) Nukrypdama nuo 5.1.6 skirsnio nuostatų ir atsižvelgdama į vidaus rinkos taisyklėse nustatytus galiojančius reikalavimus, kuriais siekiama stiprinti konkurenciją, Komisija laikys, kad pagalba energetikos infrastruktūrai, kuriai taikomos vidaus rinkos taisyklės, neturi nederamo iškraipomojo poveikio.
- (200) Infrastruktūros, kuriai netaikomos vidaus rinkos taisyklės, ir dujų saugyklų atveju Komisija kiekvienu atveju atskirai įvertins galimą konkurencijos iškraipymą, atsižvelgdama, pvz., į trečiųjų šalių galimybes naudotis remiama infrastruktūra, galimybes naudotis alternatyvia infrastruktūra ir pagalbos gavėjo rinkos dalį.

5.9. Pagalba elektros energijos gamybos pakankamumui užtikrinti

- (201) Kadangi atsinaujinančių energijos išteklių dalis vis didėja, daugelyje valstybių narių elektros energijos gamyba keičiasi: pereinama nuo santykinai stabilios ir nuolatinio tiekimo sistemos prie įvairesnio ir mažesnio masto nepastovių išteklių tiekimo sistemos. Dėl šio pokyčio kyla naujas uždavinys – užtikrinti elektros energijos gamybos pakankamumą.
- (202) Be to, dėl rinkos ir reguliavimo nepakankamumo gali nepakakti investicijų į elektros energijos gamybos pajėgumus. Taip gali atsitikti, pvz., tuo atveju, kai didmeninės kainos yra apribotos ir elektros energijos rinka nesuteikia pakankamai paskatų investuoti.
- (203) Todėl kai kurios valstybės narės svarsto nustatyti priemones elektros energijos gamybos pakankamumui užtikrinti, kuriomis paprastai teikiama parama gamintojams vien už tai, kad jie turi gamybos pajėgumų.⁹⁴

5.9.1. Bendros svarbos tikslas

- (204) Priemonės elektros energijos gamybos pakankamumui užtikrinti gali būti rengiamos įvairiai, kaip investicinė pagalba ir veiklos pagalba, ir jomis gali būti siekiama įvairių tikslų. Jomis, pvz., gali būti siekiama spręsti trumpalaikes problemas, susijusias su lankstaus gamybos pajėgumo trūkumu reaguojant į staigius nepastovios vėjo ir saulės energijos gamybos svyravimus, arba nustatomas gamybos pakankamumo tikslas, kurį valstybės narės nori užtikrinti, kad ir kokie būtų trumpalaikiai sumetimai.
- (205) Pagalba elektros energijos gamybos pakankamumui užtikrinti gali trukdyti siekti tikslo laipsniškai nutraukti aplinkosaugos požiūriu žalingas subsidijas, visų pirma išskastiniam kurui. Todėl valstybės narės visų pirma turėtų svarstyti alternatyvius būdus užtikrinti elektros energijos gamybos pakankamumą, kurie neturi neigiamo poveikio tikslui laipsniškai nutraukti aplinkosaugos požiūriu žalingas subsidijas, pvz., supaprastinti paklausos valdymą ir didinti jungčių pajėgumus.
- (206) Nepaisant 5.1.1 skirsnyje nustatytų taisyklių, priemonės tikslas turėtų būti aiškiai apibrėžtas, be kita ko, turi būti nurodyta, kada ir kur gali kilti gamybos pakankamumo problema. elektros energijos gamybos pakankamumo problema turėtų būti nustatyta atsižvelgiant į gamybos pakankamumo analizę, kurią reguliariai atlieka Europos perdavimo sistemos operatorių tinklas, remdamasis energijos vidaus rinkos teisės aktais.

⁹⁴ Gamybos pakankamumo klausimą Komisija konkrečiai sprendžia Komunikate „Elektros energijos vidaus rinkos kūrimas ir geriausių viešojo įsikišimo rezultatų užtikrinimas“ ir susijusiame tarnybų darbiniam dokumente „Generation Adequacy in the internal electricity market - guidance on public interventions“ (*Gamybos pakankamumas elektros energijos vidaus rinkoje. Viešojo įsikišimo gairės*).

5.9.2. Valstybės pagalbos poreikis

- (207) Nukrypstant nuo 5.1.2 skirsnio nuostatų, elektros energijos gamybos pakankamumo problemą ir atitinkamai poreikį teikti valstybės pagalbą gamybos pakankamumui užtikrinti reikėtų tinkamai išanalizuoti ir kiekybiškai įvertinti, pvz., atsižvelgiant į pikinės apkrovos pajėgumą, trumpalaikį sezoninį ar bendrą lankstumą, tinklo trukdžius ar pikinį poreikį tuo atveju, jei trumpalaikės didmeninės rinkos pasiūla nepatenkintų paklausos. Reikėtų apibūdinti priemonės kiekybinio vertinimo vienetą ir nurodyti skaičiavimo metodą.
- (208) Valstybė narė turėtų aiškiai nurodyti priežastis, kodėl be intervencijos rinkoje nebus pakankamo pajėgumo, atsižvelgdama į naujausius rinkos ir technologijos pokyčius, įskaitant, pvz., rinkų susiejimo, dienos rinkos, balansavimo rinkos bei papildomų paslaugų rinkos ir elektros energijos saugyklų plėtrą.
- (209) Atlikdama vertinimą Komisija prireikus atsižvelgs, be kita ko, į šiuos valstybės narės pateiktus dokumentus:
- (a) elektros energijos gamybos pakankamumo vertinimą atsižvelgiant į šiuo metu taikomus standartus;⁹⁵
 - (b) nepastovių atsinaujinančių išteklių elektros energijos, be kita ko, iš gretimų sistemų poveikio vertinimą;
 - (c) vartotojų dalyvavimo poveikio vertinimą, įskaitant paklausos valdymo priemonių aprašą;⁹⁶
 - (d) faktinių ir galimų jungčių vertinimą, įskaitant vykdomų ir planuojamų projektų aprašą;
 - (e) kitų aspektų, kurie gali sukelti ar paaštrinti elektros energijos gamybos pakankamumo problemą, pvz., reguliavimo ar rinkos nepakankamumo (pvz., didmeninių kainų viršutinės ribas), vertinimą.

5.9.3. Tinkamumas

- (210) Nukrypstant nuo 5.1.3 skirsnio nuostatų, teikiant pagalbą turėtų būti atlyginama tik už elektros energijos gamintojo teikiamą grynąją pasiūlą, o ne už parduotą elektros energiją.
- (211) Priemone turėtų būti tinkamai skatinami tiek esami, tiek būsiami gamintojai ir operatoriai, naudojantys pakaitines technologijas, pvz., reagavimo į paklausą ar saugojimo sprendimus. Todėl pagalba turėtų būti teikiama taikant tokį mechanizmą, kuris atsižvelgiant į laikotarpį, per kurį skirtingas technologijas naudojantys nauji gamintojai gali įvykdyti naujas investicijas, leistų nustatyti

⁹⁵ ES standartu gali būti laikoma ENTSO-E metodika, kurią parengė Europos perdavimo sistemos operatorių asociacija, vertindama ES lygio gamybos pakankamumą.

⁹⁶ Komisija taip pat atsižvelgs į planus, susijusius su pažangiųjų skaitiklių diegimu pagal Direktyvos 2009/72/EB I priedą, ir į Energijos vartojimo efektyvumo direktyvoje nustatytus reikalavimus.

skirtingus įgyvendinimo terminus. Priemone taip pat turėtų būti atsižvelgiama į tai, ar jungties pajėgumu būtų galima pašalinti galimas gamybos pakankamumo problemas.

- (212) Priemone iš esmės neturėtų būti kompensuojamos investicijos į iškastinį kurą naudojančių jėgainių elektros energijos gamybą, nebent galima įrodyti, kad mažiau žalingos gamybos pakankamumo užtikrinimo alternatyvos nėra.

5.9.4. Skatinamasis poveikis

- (213) Pagalbos skatinamasis poveikis bus vertinamas remiantis šių gairių 5.1 skirsnyje nustatytomis sąlygomis.

5.9.5. Proporcingumas

- (214) Nukrypstant nuo 5.1.5 skirsnio nuostatų, bendra pagalbos suma turėtų būti skaičiuojama taip, kad numatoma ar faktinė pagalbos gavėjų grąžos norma būtų pagrįsta.
- (215) Įprastomis aplinkybėmis grąžos norma bus laikoma pagrįsta tuo atveju, kai rengiamas tikrai konkurencinis konkursas, pagrįstas aiškiais, skaidriais ir nediskriminaciniais kriterijais, kuriais veiksmingai siekiama nustatyto tikslo.
- (216) Priemonė iš esmės gali būti skirta naujai ir esamai gamybai, atsižvelgiant į pagrįstas elektros energijos ir kuro kainų raidos prognozes priemonės taikymo laikotarpiu.
- (217) Priemone turėtų būti leidžiama taikyti mechanizmus, kuriais užtikrinama, kad nebūtų galima gauti nenumatyto pelno, pvz., vykdyti peržiūros procesą.

5.9.6. Neigiamo poveikio vengimas

- (218) Nukrypstant nuo 5.1.6 skirsnio nuostatų, priemonė turėtų būti parengta taip, kad ją būtų galima taikyti bet kokiam pajėgumui, kuriuo galima veiksmingai padėti spręsti gamybos pakankamumo problemą, visų pirma atsižvelgiant į šiuos veiksnius:
- (a) gamintojų, naudojančių skirtingas technologijas, ir operatorių, siūlančių lygiavertės techninės kokybės priemones, dalyvavimą. Dalyvavimo apribojimas gali būti pagrįstas tik remiantis nepakankama technine kokybe, būtina norint išspręsti gamybos pakankamumo problemą. Be to, mechanizmas turėtų būti atviras galimai paklausos ir pasiūlos sancaupai;
 - (b) kitų valstybių narių operatorių dalyvavimą, kai toks dalyvavimas yra fiziškai įmanomas, t. y. kai pajėgumas fiziškai gali būti teikiamas priemonę įgyvendinančiai valstybei narei ir priemone nustatyti įpareigojimai gali būti įvykdyti;
 - (c) pakankamą gamintojų dalyvavimą, kad būtų nustatyta konkurencinga kaina už pajėgumą;

- (d) neigiamo poveikio vidaus rinkai, pvz., dėl eksporto apribojimų, didmeninės kainos viršutinių ribų, pasiūlymų teikimo apribojimų ar kitų priemonių, kuriomis trikdomas rinkų susiejimo, įskaitant dienos ir balansavimo rinkas, veikimas, vengimas.

(219) Priemone:

- (a) neturėtų būti mažinamos paskatos investuoti į jungčių pajėgumus;
- (b) neturėtų būti trikdomi esami rinkos mechanizmai, kuriais gerinamas pajėgumų teikimas;
- (c) neturėtų būti pažeidžiami prieš priemonę priimti sprendimai dėl investicijų į gamybą arba operatorių sprendimai dėl balansavimo ar papildomų paslaugų rinkos;
- (d) neturėtų būti nederamai didinamas dominavimas rinkoje;
- (e) turėtų būti teikiama pirmenybė mažo anglies dioksido kiekio technologijas naudojantiems gamintojams lygiaverčių techninių ir ekonominių parametrų atveju.

5.10. Pagalba pagal prekybos leidimais schemas

- (220) Viena iš specialių pagalbos formų – prekybos leidimais schemas. Jas taikant gali būti teikiama valstybės pagalba, visų pirma, kai valstybės narės išduoda leidimus mažesne nei rinkos kaina. Jeigu bendras valstybės narės išduotų leidimų skaičius yra mažesnis už bendruosius numatomus įmonių poreikius, bendrasis poveikis aplinkos apsaugai bus teigiamas. Jeigu kiekvienai įmonei individualiai išduoti leidimai netenkina bendrųjų numatomų įmonės poreikių, įmonė turi sumažinti savo taršą ir taip prisidėti prie aplinkos apsaugos gerinimo, arba įsigyti rinkoje papildomų leidimų, taip atlygindama už savo taršą.
- (221) Nukrypstant nuo 5.1 skirsnio nuostatų, prekybos leidimais schemas bus laikomos suderinamomis, jeigu įvykdomos visos šios sąlygos:
- (a) prekybos leidimais schemas turi būti parengtos taip, kad būtų siekiama didesnių aplinkos apsaugos tikslų, palyginti su siektiniais tikslais pagal susijusioms įmonėms privalomus Sąjungos standartus;
 - (b) leidimai turi būti paskirstomi skaidriai, remiantis objektyviais kriterijais ir kuo geresnės kokybės duomenų šaltiniais, o kiekvienai įmonei mažesne nei rinkos kaina išduodamų prekybos leidimų bendras skaičius negali viršyti numatomų jos poreikių, įvertintų remiantis padėtimi, kuri būtų, jei prekybos schemas nebūtų;
 - (c) leidimų paskirstymo metodika negali būti palanki tam tikroms įmonėms arba tam tikriems sektoriams, išskyrus atvejus, kai tai pagrįsta schemas aplinkos apsaugos logika arba jeigu tokios taisyklės yra reikalingos darnai su kitomis aplinkos apsaugos politikos kryptimis užtikrinti;
 - (d) visų pirma leidimai naujiems dalyviams iš esmės neišduodami geresnėmis sąlygomis negu tose pačiose rinkose jau veikiančioms įmonėms. Esamiems įrenginiams, palyginti su naujais dalyviais, skiriant daugiau leidimų neturėtų atsirasti nepagrįstų kliūčių patekti į rinką.
- (222) Komisija su prekybos leidimais schema susijusios valstybės pagalbos būtinumą ir proporcingumą vertins remdamasi šiais kriterijais:
- (a) pagalbos gavėjai turi būti atrenkami remiantis objektyviais ir skaidriais kriterijais, o pagalba turi būti teikiama iš esmės tokiu pačiu būdu visiems tame pačiame sektoriuje ir (arba) toje pačioje atitinkamoje rinkoje veikiančioms konkurentams, jeigu jų faktinė padėtis yra panaši;
 - (b) neįmanoma parduoti visų leidimų aukcione taip, kad labai nepadidėtų kiekvieno sektoriaus arba kiekvienos kategorijos pagalbos gavėjų gamybos sąnaudos;
 - (c) labai padidėjusių gamybos sąnaudų vartotojams neįmanoma perkelti taip, kad smarkiai nesumažėtų apyvarta. Šis tyrimas gali būti atliktas remiantis, be kita ko, atitinkamo sektoriaus produkto kainos elastingumo vertinimu. Toks vertinimas bus atliekamas atitinkamoje geografinėje rinkoje. Siekiant

įvertinti, ar išlaidų padidėjimo dėl prekybos leidimais schemos negalima perkelti vartotojams, gali būti remiamasi prarastos apyvartos, taip pat jos poveikio bendrovės pelningumui įverčiais;

- (d) sektoriuje veikiančios atskiros įmonės negali sumažinti išlaidų lygio taip, kad už sertifikatus mokama kaina taptų priimtina. Tai, kad vartojimo sumažinti neįmanoma, gali būti įrodoma pateikiant geriausios technologijos Europos ekonominėje erdvėje (toliau – EEE) išlaidų lygius ir juos naudojant kaip lyginamąjį standartą. Geriausią technologiją taikanti įmonė gali gauti tik tokį leidimą, kuris atitinka dėl prekybos leidimais schemos taikant geriausią technologiją atsiradusį gamybos sąnaudų padidėjimą, kurio neįmanoma perkelti vartotojams. Įmonė, kurios aplinkosauginis veiksmingumas prastesnis, gali gauti jos aplinkosauginiam veiksmingumui proporcingą mažesnės vertės leidimą.

6. Vertinimas

- (223) Siekdama toliau riboti konkurencijos iškraipymus, Komisija gali reikalauti, kad tam tikros schemos būtų įgyvendinamos ribotą laiką (paprastai ketverius metus ar trumpiau) ir vertinamos.
- (224) Vertinamos bus tos schemos, kurių iškraipomasis poveikis gali būti itin didelis, t. y. kuriomis gali būti labai apribota ar iškraipyta konkurencija, jei jų įgyvendinimas nebus laiku peržiūrėtas.
- (225) Atsižvelgiant į tikslus ir siekiant išvengti neproporcingos naštos valstybėms narėms ir mažesniems pagalbos projektams, vertinamos tik tos pagalbos schemos, kurių pagalbos biudžetai yra dideli, kurios turi naujoviškų bruožų ar kuriomis numatomi dideli rinkų, technologijų ar reglamentavimo pokyčiai.
- (226) Vertinimą, vadovaudamasis bendra metodika⁹⁷, atlieka nuo pagalbą teikiančios institucijos nepriklausomas ekspertas, be to, toks vertinimas skelbiamas viešai. Vertinimas laiku pateikiamas Komisijai, kad ji galėtų įvertinti galimą pagalbos priemonės pratęsimą, ir visais atvejais, pasibaigus schemos galiojimui.

7. Pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gairių taikymas

- (227) Šios gairės įsigalios pirmąją dieną po jų paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ir jomis bus pakeistos 2008 m. balandžio 1 d. paskelbtos Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai gairės⁹⁸. Šios gairės bus taikomos iki 2020 m. gruodžio 31 d.
- (228) Komisija taikys šias gaires visoms pagalbos priemonėms, apie kurias pranešta ir dėl kurių ji turi priimti sprendimą po gairių įsigaliojimo, net jeigu apie projektus Komisijai buvo pranešta iki tos dienos. Ši nuostata taip pat taikoma pagal patvirtintas pagalbos schemas teikiamai individualiai pagalbai, apie kurią Komisijai buvo pranešta laikantis įpareigojimo atskirai pranešti apie tokią pagalbą.
- (229) Neteisėta pagalba aplinkos apsaugai arba energetikai bus vertinama pagal pagalbos suteikimo dieną galiojusias taisykles laikantis Komisijos pranešimo dėl taisyklių, taikomų vertinant neteisėtą valstybės pagalbą, nustatymo⁹⁹, išskyrus: neteisėtą pagalbą sumažinto paramos atsinaujinančių išteklių energijai finansavimo forma, kuri nuo 2010 m. gruodžio 5 d. (Direktyvos 2009/28/EB perkėlimo priemonių įsigaliojimo galutinio termino) bus vertinama pagal 5.7 skirsnio nuostatas.

⁹⁷ Tokią bendrą metodiką gali nustatyti Komisija.

⁹⁸ OL C 82, 2008 1 30, p. 1.

⁹⁹ OL C 119, 2002 5 22, p. 22.

- (230) Remdamasi Sutarties 108 straipsnio 1 dalimi, Komisija siūlo valstybėms narėms dėl atitinkamų esamų pagalbos aplinkos apsaugai ar energetikai schemų imtis šių tinkamų priemonių:

valstybės narės, jei reikia, turėtų pakeisti tokias schemas, kad jos atitiktų šias gaires, per [12] mėnesių po jų paskelbimo, išskyrus šiuos atvejus:

su veiklos pagalba atsinaujinančių išteklių energijai susijusios schemas, jei reikia, turi būti keičiamos tik kai valstybės narės keičia¹⁰⁰ esamas schemas. Jei toks pakeitimas atliekamas per 12 mėnesių po šių gairių paskelbimo, valstybės narės tokias schemas su šiomis gairėmis turi suderinti tik per [12] mėnesių nuo jų paskelbimo.

Tačiau tuo atveju, jeigu pagalba gavėjas gavo valstybės narės patvirtinimą, kad jam bus teikiama valstybės pagalba pagal tokią schemą tam tikrą iš anksto nustatytą laikotarpį, tokia pagalba gali būti teikiama visą tą laikotarpį patvirtinimo gavimo momentu galiojusiomis schemas sąlygomis.

- (231) Valstybės narės kviečiamos per du mėnesius nuo šių gairių paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* pareikšti aiškų besąlygišką pritarimą pasiūlytomis tinkamoms priemonėms. Nesulaukusi jokio atsakymo, Komisija manys, kad atitinkama valstybė narė nesutinka su pasiūlytomis priemonėmis.

8. Ataskaitų teikimas ir stebėjimas

- (232) Pagal 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 659/1999, nustatantį išsamias EB Sutarties 93 straipsnio taikymo taisykles, ir 2004 m. balandžio 21 d. Komisijos reglamentą (EB) Nr. 794/2004, įgyvendinantį Tarybos reglamentą (EB) Nr. 659/1999¹⁰¹, ar reglamentus, kuriais pakeičiami tie reglamentai, valstybės narės privalo teikti Komisijai metines ataskaitas.
- (233) Valstybės narės privalo užtikrinti, kad būtų saugomi išsamūs duomenys apie visas su pagalbos teikimu susijusias priemones. Į tokius duomenis turi būti įtraukta visa informacija, būtina nustatyti, ar įvykdytos sąlygos, susijusios su (jei taikoma) tinkamomis finansuoti išlaidomis ir didžiausiu leidžiamu pagalbos intensyvumu. Šie duomenys turi būti saugomi 10 metų nuo pagalbos suteikimo dienos ir pateikti Komisijai, jei ji to paprašo.

¹⁰⁰ Taikant šią pastraipą, pakeitimas – tai esamos schemas patikslinimas, išskyrus naujų paramos tarifų, nustatytų pagal taikomą ir patvirtintą metodiką, paskelbimą, net jei ji nelaikoma nauja pagalba (Tarybos reglamentas (EB) Nr. 659/1999 su pakeitimais, padarytais Tarybos reglamentu (EB) Nr. 734/2013).

¹⁰¹ OL L 140, 2004 4 30, p. 1.

9. Persvarstymas

- (234) Komisija gali nuspręsti bet kuriuo metu peržiūrėti arba iš dalies pakeisti šią sistemą, jei tai būtų reikalinga dėl priežasčių, susijusių su konkurencijos politika, arba siekiant atsižvelgti į kitas ES politikos sritis ir tarptautinius įsipareigojimus.

1 priedas. Pagalbos intensyvumas

(1) Pagalbos aplinkos apsaugai priemonėms bus taikomas šis pagalbos intensyvumas:

	Mažoji įmonė	Vidutinė įmonė	Didelė įmonė
Pagalba įmonėms, taikančioms griežtesnius nei Sąjungos standartus arba gerinančioms aplinkos apsaugą, jeigu Sąjungos standartų nėra (įskaitant transporto priemones)	[55] % [65] %, jeigu diegiamos ekologinės inovacijos, [100] %, jeigu vykdomas konkursas	[45] % [55] %, jeigu diegiamos ekologinės inovacijos	[35] % [45] %, jeigu diegiamos ekologinės inovacijos [100] %, jeigu vykdomas konkursas
Pagalba aplinkos apsaugos tyrimams atlikti	[70] %	[60] %	[50] %
Pagalba, skirta iš anksto prisitaikyti prie būsimų Sąjungos standartų			
daugiau nei 3 metai	[20] %	[15] %	[10] %
1–3 metai iki įsigaliojimo	[15] %	[10] %	[5] %
Pagalba atliekų tvarkymui	[55] %	[45] %	[35] %
Pagalba atsinaujinančiajai energijai	[65] %	[55] %	[45] %
Pagalba kogeneracijos įrenginiams	[100] %, jeigu vykdomas konkursas	[100] %, jeigu vykdomas konkursas	[100] %, jeigu vykdomas konkursas
Pagalba energijos vartojimo efektyvumui didinti	[40] % [100] %, jeigu vykdomas konkursas	[30] % [100] %, jeigu vykdomas konkursas	[20] % [100] %, jeigu vykdomas konkursas
Pagalba centralizuotam šilumos ir vėsumos tiekimui naudojant tradicinę energiją	[65] % [100] %, jeigu vykdomas konkursas	[55] % [100] %, jeigu vykdomas konkursas	[45] % [100] %, jeigu vykdomas konkursas
Pagalba užterštoms teritorijoms atkurti	[100] %	[100] %	[100] %
Pagalba parduodamų leidimų forma	[100] %	[100] %	[100] %
Pagalba energetikos infrastruktūrai	[100] %	[100] %	[100] %
Pagalba CCS	[100] %	[100] %	[100] %
Minėtas pagalbos intensyvumas gali būti padidintas papildomais [5] % regionuose, kuriems taikomas Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktas, arba papildomais [15] % regionuose, kuriems taikomas Sutarties 107 straipsnio 3 dalies a punktas, neviršijant 100 % pagalbos intensyvumo.			

2 priedas. Tipinės valstybės intervencijos

- (1) Komisija mano, kad tipinės valstybės pagalbos intervencijos gerina aplinkos apsaugą ir stiprina energijos vidaus rinką.
- (2) Visų pirma, tinkamos finansuoti išlaidos remiantis priešingos padėties scenarijumi turėtų būti skaičiuojamos laikantis šių gairių:

Pagalbos kategorija	Priešingos padėties scenarijus / tinkamos finansuoti išlaidos ¹⁰²
<i>Bendra šilumos ir elektros energijos gamyba</i>	Investicinės išlaidos papildomai įrangai, kurios reikia, kad įrenginys veiktų kaip didelio naudingumo kogeneracijos įrenginys.
<i>Aplinkos apsaugos tyrimai¹⁰³</i>	Tinkamos finansuoti išlaidos yra tyrimų išlaidos.
<i>Užterštų teritorijų atkūrimas</i>	Patirtos atkūrimo darbų išlaidos ¹⁰⁴ , atėmus žemės vertės padidėjimą ¹⁰⁵ .
<i>Centralizuotas šilumos ir vėsumos tiekimas</i>	Investicinės išlaidos vieno ar kelių gamybos įrenginių, kurie yra neatsiejama veiksmingos centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo sistemos dalis, statybai, išplėtimui, atnaujinimui.
<i>Atliekų tvarkymas¹⁰⁶</i>	Tradicinės gamybos, nesusijusios su atliekų tvarkymu naudojant tą pačią investiciją į pajėgumus, sąnaudos.
<i>Pagalba siekiant taikyti griežtesnius nei Sąjungos standartus</i>	Papildomos investicinės išlaidos – tai išlaidos, būtinos užtikrinti geresnę aplinkos apsaugą, nei reikalaujama Sąjungos standartais ¹⁰⁷ .
<i>Sąjungos ar nacionalinių standartų nebuvimas</i>	Papildomos investicinės išlaidos – tai investicinės išlaidos, būtinos geresnei aplinkos apsaugai užtikrinti nei atitinkama įmonė arba įmonės galėtų užtikrinti be pagalbos aplinkos apsaugai.
<i>Atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamyba</i>	Priešingos padėties scenarijus yra tradicinė elektrinė, turinti tokį patį veiksmingos energijos gamybos pajėgumą.
<i>Atsinaujinančių išteklių šilumos tiekimas</i>	Priešingos padėties scenarijus yra tradicinė šilumos tiekimo sistema, turinti tokį patį veiksmingos energijos gamybos pajėgumą.
<i>Biodujų gamybos modernizavimas pereinant prie gamtinių dujų</i>	Iš esmės kaip priešingos padėties scenarijų reikėtų pasirinkti perdirbimo įmonę. Tačiau tuo atveju, kai pagalba teikiama tik biodujų gamybos modernizavimui, priešingos padėties scenarijus yra alternatyvus šių biodujų naudojimas (įskaitant deginimą).
<i>Transporto sektoriuje</i>	Iš esmės kaip priešingos padėties scenarijų reikėtų

¹⁰² Komisija gali pritarti alternatyviems priešingos padėties scenarijams, jei valstybė narė juos tinkamai pagrindžia.

¹⁰³ Tai apima pagalbą energijos vartojimo efektyvumo auditams.

¹⁰⁴ Šalintina žala aplinkai apima žalą dirvožemio arba paviršinio ar gruntinio vandens kokybei. Visos įmonės išlaidos, susidariusios atkuriant jos teritoriją, nepriklausomai nuo to, ar tokias išlaidas galima įtraukti į jos balansą kaip ilgalaikį turtą, gali būti priskiriamos prie tinkamų finansuoti investicijų, susijusių su užterštų teritorijų atkūrimu.

¹⁰⁵ Žemės vertės padidėjimą po atkūrimo turi įvertinti nepriklausomas ekspertas.

¹⁰⁶ Tai susiję su kitų įmonių atliekų tvarkymu ir apima pakartotinio naudojimo, perdirbimo ir atliekų naudojimo veiklą.

¹⁰⁷ Investicinės išlaidos, būtinos Sąjungos standartais reikalaujamai apsaugai užtikrinti, nėra tinkamos finansuoti ir turi būti atskaitytos.

<i>naudojami biodegalai ir biodujos</i>	pasirinkti perdirbimo įmonę, tačiau Komisija gali pritarti alternatyvius priešingos padėties scenarijus, jei jie tinkamai pagrįsti.
<i>Pramonės šalutinių produktų panaudojimas</i>	Jeigu nepanaudojus šalutinio produkto jis būtų išmestas, tinkamos finansuoti išlaidos yra papildomos investicijos, būtinos šalutiniam produktui panaudoti (pvz., šilumokaitis atliekinės šilumos atveju). Jeigu šalutinį produktą būtų reikėję pašalinti, su priešingos padėties scenarijumi susijusi investicija yra atliekų šalinimas.
<i>Pagalba taikant prekybos leidimais schemas</i>	Proporcingumas turi būti užtikrintas įrodant, kad nėra perteklinio leidimų skyrimo.